

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanácsa felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Tormay Béla

A pihenésre és örömökre szánt ünnepi napok szomorú aratást végeztek azon férfiak körében, kik a magyar közigazgatási életnek érdemes, vezető munkásai voltak. Egymásután kaptuk a jelentéseket Zichy Jenő gróf, Hegedüs Sándor, Tormay Béla, Szabó József haláláról. Valamennyien hosszú életet kimerítő, hasznos munkálkodást fejtettek ki a maguk körében. Bocuket mégis legközelebből érint az a veszteség, mely Tormay Béla elhunytával állott elő.

Tormay Béla, nyugalmazott államtitkár, ritka szép, sikerekben gazdag életpályát futott be. Tevékenysége különösen az állattenyésztés és a gazdasági, meg az állatorvosi szakoktatás terén kifőrlhetlen nyomokat hagyott hátra. A szakirodalomnak egyik leghatalmasabb munkása volt. Gyakorlati és irodalmi alkotásaival maradandó értékű emlékeket emelt, neve pedig elválaszthatlan gazdasági életünk utolsó korszakának fejlődéstörténetéből.

Az OMGE.-nek évtizedeken át tagja, majd választmányi tag; az állattenyésztési szakosztály elnöke, fáradhatatlan munkása, végül egyetünk tiszteleti tagja. Nagy agilitása, erős munkavágya, mit élete korán beköszöntött alkonyáig megőrzött, szinte pótolhatatlan.

Tormay korának és nemzetének egyik leghasznosabb férfja volt. Alább röviden ismertetett életrajza olyan pályafutást rajzol meg, melynek sikerei és érdemei előtt hálással kell fejet hajtaniuk mindannyiunknak, kik hazánk gazdasági felvirágoztatásán fáradozunk. Annál inkább érezzük a fájdalmas veszteséget, mikor e közönséges emberi mértéket túlhaladó tevékenység forrása buzogni megszűnt.

Őszinte kegyelettel kísérték a megboldogultat utolsó útjára a közélet kiválóságai, pályatársai és a vele egy irányban mű-

ködők; ezek között egyesületünk elnöke és tisztikara.

Nyugodjék békével, egy becsülettel szolgált élet nagy fáradságai, áldásos eredményei után; emléket lebegje körül a hálás emlékezet!

A megboldogult életrajzi adatait következőkben ismertetjük:

Nádudvari Tormay Béla nyugalmazott földmívelésügyi miniszteri államtitkár, az OMGE. tiszteleti tagja, gazdasági író 1839-ben született Szekszárdon, hol atyja a szabadságharc előtt

Tormay Béla. (1839–1907.)

mint a vármegye tiszti főorvosa volt, a szabadságharcban pedig mint tábori főorvos működött.

A fiatal Tormay a középiskolák elvégzése után már mint serdülő ifju ellenállhatlan vonzalommal viseltetett a mezőgazdálkodás iránt, amit bizonyít az is, hogy ahelyett, hogy az akkortájt nagy jövedelemmel kecsesgató jogi vagy orvosi pályára lépett volna, gazdasági gépészetet és kertészetet tanult. Így aztán későbbi pályáján is a természettől ritka éles el-

mével, kitünő emlékező tehetséggel és nagy munkaerővel megáldva, minden tehetségét és erejét azoknak az ügyeknek szentelte, melyeknek ifju korában szolgálatába szegődött.

Egészen fiatalon alig husz éves korában a nagy Széchenyi czeni uradalmában találjuk őt, mint gazdasági gyakornokot. A belterjesen kezelt czeni uradalomban nem sokáig marad, a tudás és tapasztalatszerzés vágya ösztökéli a fiatal gazdát a nagy magyar Alföld síkjai felé, melyeknek kiaknázatlan termőerejéről a gazdasági iskolákban esüdas dolgokat hall. Károlyi István gróf derékegyházi uradalmába megy, hogy az alföldi gazdálkodással megismerkedjék. Itt fiatal kora daczára az uradalmi ellenőr fontos fontos teendőivel bízzák meg s a derékegyházi nagyhírű juhászat s annak akkoriban elképzelhető produktivitása a juhászat és gyapjuismeret elsajátítására serkenti Tormayt.

A juhászat mellett meleg érdeklődéssel viseltetett a lótenyésztési ügyek iránt is s daczára annak, hogy későbbi pályáján a sors intőzőkeze mintegy kikapcsolta tevékenységi köréből a lótenyésztést, kiváló érzékkel viseltetett Tormay a hazai lótenyésztés ügyei iránt is. A Károlyi-féle hírnevessé vált káposztásmegyéri ménesnek ő volt az alapvetője s ha a földmívelésügyi miniszterium ügybeosztása az idők során másképp nem alakul, Tormay Bélának talán éppen annyi üdvös alkotása füződnek a hazai lótenyésztési ügyekben is, mint a szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés terén.

Ha Tormay Bélát magasabb czélok, neme- sebb ideálok felé való törekvés nem serkenti, a fiatal korában elért sikerek után következtetve, mint valamely főuri uradalom bonorum direktora végezte volna pályája futását. Azonban a törekvő ifju nem állott meg az első lépcsőfokokon. 1858–59. években a budapesti egyetemen végzett biológiai tanulmányokat és királyi engedéllyel az állatorvosi tudományokból vizsgát állott ki, oklevelet nyert, majd Bajorországban a weihenstefani gazdasági felsőbb tanintézetet végezte.

Hazájába visszatérve 1861. évben a budapesti állatorvosi tanintézet tanársegédjévé nevezték ki és reabizták az állattenyésztési tan- szék szervezését. Hogy a szervezés munkája igazi uttörő munka volt, annak világos bizonyítéka, hogy az országban a gyakorlatban működött akkori állatorvosi kar a tenyésztés alap- elveivel alig voltak tisztában. Tormay az állat- orvosi tanintézetből kikerülő állatorvosokra nézve

azt óhajtotta, hogy az állattenyésztést érdeklő minden kérdésben lehetőleg alapos tájékozottságot szerezzenek és idevágó szakismereteikkel a gazdaközönségnek megbízható tanácsadói legyenek. S csakugyan egészen a legutóbbi időkig az állatorvosok ezen a téren szerény és hasznos tevékenységet fejtettek ki s csak sajnálni lehet, hogy ezen irányu munkálkodásuk az utolsó években nagyon is szűk térre szorult. Az állategészségügy államosítása után javult valamiképp a helyzet.

A budapesti állatorvosi tanintézetben végzett reformmunkálatok sikeres betetőzése után pár év múlva, 1868 elején már a keszthelyi gazdasági tanintézetben találjuk Tormayt, mint az állattenyésztési tanszék rendes tanárát, majd egy évvel utóbb 1869-ben az alig harmincz éves gazdasági szaktanárt a debreczeni felsőbb gazdasági tanintézet igazgatójává nevezik ki.

A földmívelési, ipar- és kereskedelmi miniszterium a hetvenes évek elején elhatározta, hogy a budapesti állatorvosi tanintézetet akadémiai rangra emeli. Tormayt berendelték Debreczenből a központba, hogy szervezze az akadémiát. Az ő tervei alapján épült föl az új akadémia pavilonrendszerben s igazgatójánál Tormayt nevezték ki.

Az új intézetnek ugyszólván Tormay nevelte a tanerőket. 1880-ban a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumba rendelték be Tormay Bélát, aki előtt az a nehéz és súlyos feladat állott, hogy a miniszterium állattenyésztési ügyosztályát szervezze. Nagy feladat, az uttörés munkája volt ez, mert a hazai állattenyésztés nélkülözötte még akkor a rendszer minden attributumát. Innen kezdődik Tormay Bélának az a tevékenységi köre, mely szorosan össze van kötve Magyarország állattenyésztésének és állategészségügyének a történetével. Az állatorvosi szakképzés, a tudományos munka új irányt és lendületet nyert. Rövid egymásutánban meghívott tanerők új szellemet hoztak az akadémia falai közé és az összes tényezőket vállalt munkája mind jobban kidomborította az intézmény tudományos jellegét.

Ezekbe az átalakulásokba Tormay már mint a földmívelésügyi miniszterium egyik főhivatalnok, majd mint a gazdasági szakiskolák főigazgatója, 1892 óta pedig mint miniszteri tényszerű és osztályfőnök folyt be. Ebben a minőségben nagy befolyásával lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy az állatorvosi tanártestületnek az újjászervezésekre és az ügy fejlesztésére vonatkozó javaslatai kellő módon érvényesüljenek.

Tormay, mint a miniszterium állattenyésztési osztályának főnöke, ugyszólván teljes szabadsággal korlátozás nélkül intézte ezután az ország állattenyésztési ügyét nagy szakavatottsággal, végtelen ambíció és ügybuzgalommal.

A nyolczvanas évek gazdamozgalmai során mindegyre előtérbe tolt és általánossá vált az a nézet, hogy hazánk mezőgazdái az egyoldalú szemtermesztésről a takarmánytermesztés s állattenyésztés fejlesztésére kell törekedniök. Tormay az ezirányu gazdasági törekvések tömkelegében mindig az első sorokban állott, a gyakran változó földmívelésügyi minisztereknek az állattenyésztés föllendítése körül kifejtett

akezióinak nemesak véleményezője, de egyben végrehajtója is volt.

Tormay Béla vezette 1875-ben az OMGE. égisze alatt Cséry Lajos szentlőrinci tejgazdaságában a különféle fajú tehennel a tejelés és takarmányértékesítés tekintetében eszközölt összehasonlító kísérleteket, majd még ez évben tartott előadást az egyesületben a szarvasmarhafajokról, tüzetesen ismertetvén az akkoriban felkapott scheinfeldi fajták előnyeit.

Hazánkban az állattenyésztési ügyek felkarolásának is az első impulzust a gazdatársadalmi mozgalom adta meg. A magyar gazdák székesfehérvárott 1879. évi július 3—5. napjain tartott I. országos gazdakongresszusán tárgyalt hetedik kérdés ez volt: „Hogy a gabonáinak csökkenése a magyar gazda létezését ne veszélyeztesse, az eddigi üzletrendszer változtatása szükséges; az állattenyésztés melyik ága szükségelteti viszonyaink közt a melegebb felkarolást?”

A kérdés előadója Tormay Béla volt, ugyszintén az ankét-tanácskozásokban is tevékeny részt vett.

A székesfehérvári gazdaggyűlésen elhangzott óhajások következményeként indult meg egy kormányzati, mint társadalmi téren a mozgalom hazai állattenyésztésünk regenerálására s itt kezdődik Tormay Bélának az OMGE.-ben való szereplése is.

A földmívelésügyi kormány elhatározta a nyugati állatfajták importját; az importálás eszközölésével Tormay Béla bizatott meg. Kezdetben kuhlándi, hollandi fajtával kísérlették a hazai állattenyésztés jövedelmezővé tételét s csak később tértek át a hazai éghajlati viszonyok között könnyebben akklimatizálódó berni, szimmentáli s pinzgauai fajták importálására. Tormay Bélának tulajdonképpen itt kezdődik az a funkciója, melyet ernyedetlen szorgalommal, vasakarattal intézve, két évtizedes munkásság után elértük azt, hogy mezőgazdasági üzemünk egyik legelőbb jövedelmező ágazata az állattenyésztés.

Az OMGE. 1882-ben megbízta Tormay Bélát a „Magyar Törzskönyv és Nyájkönyv” felügyelésével, míg a két évvel utóbb megalakított „Országos Törzskönyvelő Bizottság” tagjává választja.

Az országos tenyészállatvásárok tartását, amidőn az egyesület elhatározta, azok bírálatánál nem lehetett nélkülözni Tormayt sem, akinek „Bírálati szabályzatai” alapján végzi még manapság is a tenyészállatvásárok bíró-bizottsága a bírálatot.

A nyolczvanas évek elejétől kezdve az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési, tejgazdasági, juhászati és egyéb szakosztályai működésében állandóan élénk részt vesz Tormay. Ez időben foglalkoztatja az egyesületet egy a fővárosban létesítendő állandó állatképzési csarnok létesítésének eszméje is, Tormay Béla dolgozta ki az állatképzési csarnok tervezetét is, mely azonban — sajnos — a főváros intéző köreinek az ügy iránti érzéketlensége folytán ma sem létesült.

A kilenczvenes évek elejére esik az országos állattenyésztési felügyelőségek szervezése, ugyszintén a földmívelésügyi miniszterium tejgazdasági osztályának a szervezése. Eme nagy szervező munkálatok mindenike az állattenyésztési osztály vezetőjének Tormay Bélának vállaira hárultak, aki ezek mellett időt szakított

magának arra is, hogy városi ügyekkel is foglalkozzék, olyanokkal, melyek a mezőgazdát is érdeklik. A városok életmezésének megősmérése végett tett tanulmányutja tapasztalatait értékesítette a budapesti közvágóhídi s vásárcsarnoki intézmények létesítésénél. Ugy miniszteriuma, mint a főváros intéző körei előtt ez irányban adott szakvéleményei a szakembert jellemzik.

Az OMGE. állattenyésztési szakosztályában és tenyészállatvásár bíró-bizottságában 1892. év óta töltötte be az elnöki tiszteletet.

A szakosztályi tanácskozásoknak nagy tudásával, hosszú esztendőknön szerzett gazdag tapasztalatainak közlésével mint elnök kiváló tartalmat adott.

Tormay Bélának, mint az ország állattenyésztési ügyeinek vezetője s intézőjének nagy tudását, mint energiáját nagy próbára tették azok a veszedelmek, melyek hazánk állattenyésztését az utóbbi két évtized alatt az állatjárványok, ragadós tüdőlob, sertésvesz, szájtörés és körömfájás stb. sújtották. Tormay ügyosztályában és a miniszteriumnak a periferiákon alkalmazott közegeiben is oly szerencsés keze volt a munkatársak megválasztásában, hogy a legnagyobb bajok leküzdése, elhárítása sem került nagy fáradságba.

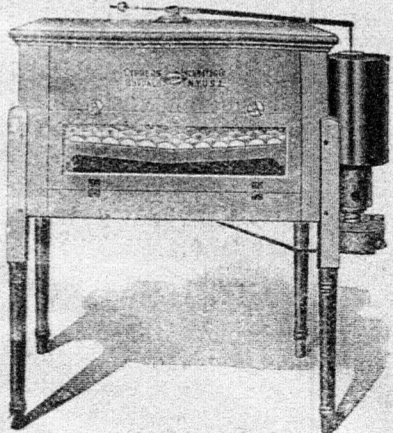
A nyolczvanas évek elején nagy tevékenységet fejtett ki az Országos Állatorvos-Egyesület alapítása körül is, melynek ügyeit egy negyedszázadon keresztül vezette, mint annak elnöke.

Érdekes a fölemlítésre, hogy Tormay Béla már a hetvenes években lándzsát tört a lóhús-fogyasztásnak populáris szempontból való behozatala mellett egy érdekes előadásában s élete alkonyán végül megértte, hogy az általa elhíntett eszmét az állatdrágaság kényszerítő hatása alatt hatóságaink valóra juttatták.

Tormay Bélának a szakirodalom terén kifejtett széleskörű tudását és munkásságát műveinek alábbi sorozata tanusítja. Itt csak annak fölemlítésére szoritkozunk, hogy a néppel való foglalkozásnak, a gazdasági szakismereteknek az alsóbb néposztály lelkébe való csepegtetésének eszközt: a népies füzetek írását ő kezdte elsőbbsen. „Nádudvari uram beszélgetései” a különböző gazdasági ágakról, agrártörvények, rendeletekről még ma is kedves olvasmányát képezik a falusi népretegeknek.

Az utóbbi években tapetára került gazdasági tanügyi reformmunkálatokban is előkelő szerepet vitt az elhunyt.

Negyvenhárom évi állami szolgálat után Öfelségétől az államtitkári czimmal kitüntetve, 1904 február hó 14-én a nagyon jól megérdemelt nyugalomba vonult Tormay Béla, kinek neve szorosan fűződik hozzá Magyarország állattenyésztésének és állategészségügyének a történetéhez. S midőn négy évtizedet meghaladó időn keresztül teljesített fáradságtalanul tevékeny munka után kiváló érdemeiért ismételt alkalmakkor kitüntette, teljes munkacereje birtokában általános rokonszenvtől kísérvé, a néhez vezető hivatalnok pályát elhagyta, gazdag élettapasztalatait és széleskörű tudását a hivatalos teendők sulyától megszabadulva, még fokozottabb mértékben érvényesítette a közügyek javára. Az OMGE. állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályában még a mult hó

Teljesítenet

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, Alkotmány-utca 31.

Szívesen élek az alkalommal Önöknek tudósítással szolgálni arról, hogy az ez év tavaszán Önök által részemre küldött „CYPHERS” tojáskeltetőgép miként vált be, mennyire igazolta a hozzá fűzött vermes reményeket. Azt hiszem, akkor járok legközelebb az igazsághoz, ha röviden — minden számszerű adat mellőzésével — azt a tapasztalati tényt közlöm, hogy a „CYPHERS” egyszerűen lefőzte atyamesterét a tojáskeltetésben — a tyukot. A gép kezelése szót sem érdemlő kis munkával jár, a tojások napi kezelése is gyorsan végezhető, kevés melegképző anyag kell és a tojások a pontos időben felrepedve csak úgy öntik a csipegő apróságokat. Háromszori keltetésnél a kelési arány 98% volt. A „Cyphers” keltetőt tehát bárkinek lehet nyugodt lélekkel ajánlani, miután magam is a közel jövőben egy másikat fogok kérni.

Kujad, 1906 december 9.

Kitűnő tisztelettel

Korek Kálmáné, s. k.

2. SZÁM

13-án még
nak „A ma
alkalmazásár
tapasztalatai
kommentári
Az OMGE.
lányi Antal
czember 8-á
érdemei elis
gazdaság és
ügyek előbb
Tormay B
mint a külfö
nyolták. 1896
1903-ban pe
adományozta
koronarend,
zépkeresztjé
tulajdonosa.

Tormay po
Az 1903. év
lépett föl a
jelölttel szer

Tormay k
nap előtt áll
operáczióknak
sem menthet
d. u. 4 ór
résztvetet ke
terium, az
gyar Tudom
aznap kiti
Tormay Bé
mából a föld
külön gyászje
helyezett tisz
írassal: „Érd
Magyar Gazda
miniszter inté
terium „Tor
földmívelésig
korszorít hely
az alája ren
lobogót kiti
özvegyehez s

Méltóságos
őszintén ér
tását azon s
méltóságodat
hunytával ér
férje a mező
nösen a haz
ügy, a mező
irodalom teré
Hálásan fog
mely szerint
kinek böles
tem igénybe
oly nehezen
meggyőződve
jával együtt,
hü kegyelet

A temetés
Gyula igazga
titkár s a m
míg a vidéki
tették maguk

Wohar

amelyből a kérdés érdemleges és higgadt tárgyalásánál kiindulnunk kell.

A munkások között szétosztott nyomtatvány mindenképp az aratási szerződésintézkedést közli. Ennek lényege, hogy az aratók az őszi gabonát a tizedik, a tavaszt kilencedik részért aratják, vagy holdanként legalább is 12 koronáért. Azonkívül hetenként és páronként 30 liter buza, 3 kg. szalonna, 1 liter kása, 1 liter bab, fél kg. só és naponta fél kg. friss hus járandóságért. Végül pedig a marokverő bérének felét a gazda fizeti és a cséplőrészt is ő csépléti ki. Eltekintve tehát a fuvarozás, orvoslás stb. költségeitől, számítsuk ki, mennyi az aratók követelése 1 hold gabona learatása után?

Egy közepes belterjességgel kezelt nagybirtokon ma a gabonafélék átlagtermése 8—10 mm., vagyis mondjuk kereken 9 mm. Egy pár aratóra minimum 12 k. holdat szoktak számítani, kétharmadrészben őszi (buza és rozs), egyharmadrészben tavaszi (árpa és zab) gabonát. Az aratási munkaidő az aratórész behordásával és cseléplésével együtt maximum 18 munkanap. A munkabér ezek szerint:

	korona
8 hold őszi gabona á 9 mm. = 72 mm. után 1/10-ed rész = 720 mm. szem á 14 K.	100.80
4 hold tavaszi gabona á 9 mm. = 36 mm. után 1/10-ed rész = 4 mm. á 11 K.	44.—
Eleségjárandóság 3 hétre:	
90 l. buza = 70 kg. á 14 K.	9.80
9 kg. szalonna á 1.40 K.	12.60
3 liter kása á 0.20 K.	—60
3 liter bab á 0.20 K.	—60
1.5 kg. só á 0.20 K.	—30
10.5 kg. friss hus á 1 K.	10.50
A marokverő félbére	10.—
Szalmarész 14 q. őszi és 6 q. tavaszi szalma á 1 K.	20.—
Összes munkabér 1 pár aratónak	219.20
Ebből esik 1 holdra (1/12 rész)	18.28
Ebből esik 1 munkanapra 1 párnak (1/18 rész)	12.18

Miután pedig az arató, a kosztot is beleszámítva, legfeljebb ha két koronát fizet marokverőjének, az ő keresete aránylag mérsékelt munka mellett — mert hiszen egy pár jó arató 12 k. holdat 12 nap alatt is learathat — kereken 10 K.

A még 5—6 évvel ezelőtt szokásos munkabérek szerint az arató pár kapott tisztán az aratásért őszi 14-ed, tavaszi 13-ad részt, csépléssel és behordással együtt 1/10-ed részt, azonfelül némi előzetes élelmezési járandóságot, de ennek ellenértékét már aratás előtt bizonyos természetbeli munkában, legtöbbször takarmányszállítás és betakarítási munkában kellett leszállgatnia. Az arató munkabére tehát az akkori csekélyebb termékekhez képest volt:

	K.
8 hold őszi gabona á 8 mm., 64 mm. után 1/14-ed rész á 60 q. á 14 K.	64.40
4 hold tavaszi á 8 mm. 32 q. után 1/13-ad rész 2.40 q. á 11 K.	26.40
Szalmarész (amelyet azonban 6 nyomtatott el) 16 q. á 1 K.	16.—
Összesen	106.80
Vagyis 1 holdra (1/12 rész)	8.90
1 napra (1/18 ")	5.93

Leszámítva abból az akkor még olcsóbb marokverő bérére 1.93 koronát, az aratókaszás napi munkabére 4 korona volt.

Összehasonlítva tehát a régi és a most követelt munkabérek, a régi aratókaszás egyre-másra 4 K. napibérért dolgozott, a mostani pedig 10 koronát követel. Vagyis kereken 150%-kal többet a régi bérnél.

Ha pedig a belterjesebb — de egyttal költségesebb — gazdálkodás folytán javult természetmennyeket vesszük számítási alapul, ugy az arány a következő:

	K.
8 hold őszi gabona szemtermése á 9 q. á 14 K. =	1008.—
4 " tavaszi " á 9 q. á 11 K. =	396.—
12 " szalmatermése 200 q. á 1 K. =	200.—
Termésérték	1604.—
Aratási költség a mostani minta szerint	219.20
Vagyis százalékokban a termés értékének	13.6%
A régi aratási bérek szerint pedig:	
8 hold őszi szemtermése á 8 q. á 14 K. =	896.—
4 " tavaszi " á 8 q. á 11 K. =	352.—
12 " szalmatermése 170 q. á 1 K. =	170.—
Termésérték	1418.—
Aratási költség	106.80
Vagyis százalékokban a termés értékének	7.6%

A munkaerődrágulás tehát még így is 80%-os Ezek megállapítása után nézzük a szerződés egyes pontjait.

ad 5. Első ember vagy aratógazda nincs. Hanem a munkások választanak maguk közül egy bizalmiférfiut. Hát ez eddig is így volt, mégis azzal a csekély különbséggel, hogy az aratógazda nemcsak a munkások, hanem egyttal a munkaadó bizalmi embere is volt. Ez a rendszerint tapasztalt, higgadt és a munkához értő aratógazda közvetítette idáig a gazda rendeleteit az aratókkal. Aki nagybirtokon aratást látott, ezt másként el sem képzelheti. E pont célja tehát nem egyéb, mint hatalmi kérdés, amely a központból kiküldött agitátorok beavatkozásával kívánja megbénítani a gazda szabad rendelkezési jogát a saját munkabeosztása fölött. Holmi rőfös és grájler-üzletekből kiugratott és szociálista agitátorra átvedlett személyek okvetetlenkedésének. Noha ennek a rendelkezésnek egy józan gondolkodású gazda sem fogja alávetni magát. Ennyire még nem vagyunk a szociálista agitátorok hatalmában.

ad 8. Minden második táblánál az aratók jelölik meg, hogy melyik keresetnél kezdődjék a számítás. Aki ezt annak a nem tudom miféle elemekből összeverődött központi bizottságnak javaslatba hozta, az a dologhoz értő, de körmönfont ember lehetett, amelynek még ez a szociálista bizottság is csak jóhiszeműleg ültetett föl, mert hiszen ez a részelési módszer a részkeresztek kikötését teszi lehetővé, amikor aztán az arató nem tized, hanem ötöd részért arathat.

ad 13. Az aratóknak szombat délután haza- és vasárnapi kiszállításáról a birtokos gondoskodik. Talán bizony parádés négyes fogatokon? Ha tehát egy uraságnak van 100 pár aratója, minden szombat és vasárnapon 15—20 lófogatot bocsásson rendelkezésükre csak azért, hogy az aratókat megkocsikáztassa? Ugyan, miféle központi agitátor urnak a fejében születhetett meg e monstrózus

idea? Igenis szokás, hogy — a távolban lakó aratókért — a gazda az aratás kezdetén fogatokat küld és az aratás végeztével őket czók-mókostól együtt hazaszállítja. Am a tisztességesebb része akkor is csak podgyászt rakja fel a kocsi, maga pedig a kaszaszerszámmal a vállán tisztességgel gyalog bandukol a kocsi mellett. Hiszen az üres gyaloglás sem nehezebb munka a rendvágásnál és ez hozzátartozik amazokhoz. Megkimélik tehát az uraságot és még inkább annak kocsiját és lovát. Csak a fehércselédje kívánczik fel és annak a saroglyában rendszerint helyet is szorítanak. Ez a magyar munkás-erkölcs. Hogy ez azonban minden héten kétszer megismétlődjék, azt semmiféle jóra való munkásember nem kívánja, de nem is kívánhatja. Ha közelben lakik, hazamegy tisztességgel a maga lábán. Ha pedig messze, ugy örül, hogy vasárnapon az aratótanyán megpihenhet és nem kíván kocsikázni. Ez a kívánság tehát ugyancsak egy, a mezőgazdasági dolgokhoz nem értő szociálista agyából pattanhatott ki.

13. Hogy az aratók hány órát dolgozzanak naponta, azt maguk a munkások állapítják meg. Ugyan, ugyan? Hát azt sem tudják a központi munkásbizottság tagjai, hogy az aratási munkaidőt nem a munkaadó és nem is a munkás akarata, hanem az időjárás és ezzel kapcsolatban a gabona érettségi állapota szabályozzák? Ha az időjárás ugy hozza magával, az aratóknak az emberi lehetőség határáig éjt-napot egybe kell vetniök, hogy a közös megkároosdást elháríthassák. Akkor a gazdának igenis joga van a munkát belátása szerint forszirozni és semmiesetre sem fog előbb a budapesti központhoz fordulni engedélyért. Ez ismét oly hatalmi kérdés tehát, amelynek a gazdák soha és semmi körülmények között alá nem vethetik magukat!

Hát emnyit az aratási szerződés képtelenségéről. E szerződés pontjainak szerzése csak a gazdasági viszonyokban való teljes tudatlanság lehetett. De vannak e felhívásban czifrább szerződésintézkedések is.

Ilyen másodikkak a béres szerződési minta. Eszerint az éves béres fizetése 360 K. készpénzben, 4 mm. buza, 5 mm. rozs, 1 és fél hold megmunkált föld, legalább egy szoba, egy konyha és kamrából álló lakás, szabad tüzelő, egy fias disznó és egy tehéntartás. A tehénnek szénatakarmány vagy pedig egy hold kaszáló. Befogás reggel 6 órakor, kifogás este 6 órakor. A cseléd fizetése ezek szerint a gazda által kiszolgáltatható készpénzértékben 360 + 60 + 60 + 90 (másfél hold teljes hasznóbére a megmunkálással) + 80 (lakásbér) + 60 (szabad tüzelő) + egy fias disznótartás (remélhetőleg nem urasági abrakon) = 40 korona és + 100 K. (1 tehéntartás szénatakarmányon). Summa-summárum tehát 850 K. Ennyi tehát az uraság részéről kiszolgáltandó cselédbér, mert a cseléd hasznvétele jóval nagyobb. A tervezet készítői maguk is magasabban számítják a cseléd jövedelmét. Bizonyítja ezt az, hogy a nőtlen cselédnek (kinek pedig kevesebb jövedelmet

szántak) a fizetés koronáná tése teh eddig egy ispáné.

A cselé mum 28 Eddig a lett, rész persze a részben ságok él amelyet velhetett a mezőg épek, eg voltak, m a mostan protezzál és állan szerzális birtokoso osztályt is dogítani. kívánják 6 órakor mulassa toszabb ha való, hog csak nem természet jóság a gozik, ho időben m 2 1/2—3 ó m munka te korlátozás munkával sorvasztó ságul tes de különö méstettől séges, nap kissé fára nem az 4

A szocze a napszám veszik, am minimumá mum: dec máj. 3 kor. 5 kor., sze Eszerint laga 3.41 1.49 K. vo persze nem a statiszi szes és sz Eppen azo sági munka számba — pihenő reá hatom, hog egészséges hogy magé felesége ne a magyar

Uj! Egygéprendszerű gőzszántás. Uj!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével)

Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka. Előkelő referenciákkal az ország legtöbb vidékéről, valamint bármilyen felvilágosítással szolgál egyedüli gyártója!

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI. kerület, Váci-ut 19.

szántak) havi 60 koronában állapították meg a fizetését, szabad lakással, ami kerekén 800 koronának felel meg. A közönséges béres fizetése tehát valamennyivel több legyen, mint eddig egy jóra való majorosgazdáé vagy botosispáné.

A cseléd napi munkabére ehhez képest maximum 280 munkanapot számítva, 3 korona. Eddig a felével is beírta, sőt szerzett is amellett, részben mert gyerekei is kerestek, — akiket persze akkor nem neveltek szociálistáknak, — részben pedig mert a természetbeli járandóságok élvezete oly hasznot nyújtott a béresnek, amelyet az uraság a maga terhére nem könyvelhetett el. És e látszólag csekély fizetés mellett a mezőgazdasági cseléd és annak gyermekei épek, egészségesek és erőteljes fejlődésűek voltak, mindenesetre sokkal erőteljesebbek, mint a mostani szociálista szervezetek által agyonprotezsált ipari munkások. Sőt aki valamire való és állandó cseléd volt, házacskát, földet is szerzett, mert nem itta el a keresetét. Az agrárszociálista szervezetek tehát most a földbirtokosok terhére az eddig megelégedett cselédosztályt is 100%-os fizetésemeléssel kívánják boldogítani. Mindezek tetejébe pedig napi 12 óra kívánják leszállítani a munkaidőt. A béres reggel 6 órakor fogjon be, este 6 órakor fogjon ki és mulassa el nyári időn a munkára legalkalmasabb hajnali és alkonyodási órákat. Nyilvánvaló, hogy akik e szabályzatokat előírták, még csak nem is konytanak a gazdasági munka természetéhez. Nem tudják hogy a béres és a jószág a hűvösebb órákban könnyebben dolgozik, hogy a nyári rekkenő melegben, a déli időben meg kell adni embernek, állatnak a 2¹/₂—3 órai pihenési időt, hogy a gazdasági munka természete kizárja az ilyen óraszerinti korlátozást. A téli pihenést a nyári fokozottabb munkával kell pótolni, de hogy ez nem idegsorvasztó és egészségölő munka, annak bizonyosságául tessék megfigyelni a gazdasági cseléd, de különösen a béresek nyári állapotát. A természetből elnyomorodottakon kívül csupa egészséges, napbarnított alak. A hordás idején bizony kissé fáradt, álmos, nyújtózó, de hát ki nem az 40 fokos hőségben?

A szociálista munkásszervezet felhívásában a napszámos munkások boldogítását is terbe veszik, amennyiben megállapítja a napszám bérek minimumát a következőkben: munkabérminimum: decz., jan., febr. 2 kor., márcz., apr., máj. 3 kor., június 5 kor., július 7 kor., aug. 5 kor., szept., okt., nov. 3 kor.

Eszerint a munkások követelt egész évi átlaga 341 K., míg az 1905. évi munkabérátlag 149 K. volt. Ez utóbbi statisztikai kimutatást persze nem vehetjük egész szigorúan, mert hiszen a statisztika nem veheti számba az aratási, rézes és szakmány munkában elért kereseteket. Éppen azon időszakokat, amidőn a mezőgazdasági munkás teljes erejével — és nem napszamba — dolgozik. A napszám csak annyian pihenő reá nézve. Azt azonban biztosan állíthatom, hogy a magyar alföldi munkás két keze egészséges munkája után megkereshet annyit, hogy magát és családját jólétben kitarítsa, hogy felesége ne kényszerüljön napszamba járni. Mert a magyar földmunkásra a legnagyobb szegény,

ha felesége napszamba szorul. De nem is szorul, az, hogy az emberek javarésze még nemrégiben is kubikba járt, ahol testét-lelkét emésztette. Az is igaz, hogy e nomád népség ma Amerikába vándorol. Am ennek nem az itthoni megélhetés nincseltsége az okozója, hanem igenis a nagyobb keresetvágy. Kivándorol Amerikába. Keres, szerez, de meg is dolgozik ott érte barommodra.

Összesítve az elmondottakat, a szociálista munkásközpont a munkabéreknek 80—100%-kal való megdrágítását tervezi. Ez azonban képtelenség. Meg kell gondolni azt egy a gazdáknak, valamint a munkásoknak is, hogy csak a közepes belterjességgel kezelt, tehát a gyáripárnélküli üzemi gazdaságok nagy részében a bruttó bevétel 30—40%-át a cselédség és a kézimunkások bére emésztí föl. Ennél jóval többet leköti az anyagi kiadás. A fogatoló, a különböző adó, a tűz- és jégbiztosítás, a trágyázás stb. minden néven nevezendő kezelési költség. A végeredmény, hogy a földbirtok — a befektetésektől és a forgótőkétől eltekintve — 3—5%-ot jövedelmez. Hát ha most már az eddigi munkabér 30—40%-ról 50—60%-ra emelkedik, miből fogja a közép- és nagybirtokos nemcsak földbirtok értékének szerény jövedelmét, de akárcsak a befektetett tőkék tisztességes kamatoztatását, saját egyéni munkásságának becsületét díjazását kivásalni?

Hát csakugy, ha állattenyésztésének extenzív fejlesztésével, ha a gépek fokozott mérvbeni alkalmazásával csökkenti a kézi munkaerősükségletet. Vagy pedig ha e kézi munkaerőt idegenből importálja. Végeredményében pedig bármelyik eljárás egy nagyszabású gazdasági kriminálcsaura vezet, amitől őrizze meg az Isten hazánkat!

Hogy mily uton-módon segítsen a magyar gazda a maga baján, azt egy más alkalommal fogom elmondani. Egyelőre csak annyit, hogy a mostani eszeveszeti és lelkiismeretlen munkásigazgatás első sorban a munkások érdekeit rontja. Mert a kereseti alap erőszakos megbotátása első sorban a kereseti alapon élő munkástömeget sújtja. Legyenek bár a munkástörvények igazságosak, még akkor sem szabad egy hirt a megpattanásig feszítenünk. Pedig ez a hirt, a közép- és nagybirtokok fizetési képessége ma már az elpattanásig feszítve van. M. T.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Tenyészállatbehozatalunk és a francia takarmányhiány.

Van-e nálunk depekoráció vagy nincs, abszolút-e az, vagy csak relatív: nem könnyen eldönthető kérdés. Nem könnyen pedig azért, mert a depekoráció szónak jelentősége és értelme nincs nálunk még eléggé tisztázva és nem azért sem, mert állattenyésztésünk nem olyan időben és nem olyan módon hajtották végre, amely időben és módon kellett volna. Amde — és nevezük ezt depekorációnak, avagy nem — tény az, hogy állatállományunk 1895-től 1904-ig és 1904-től 1905-ig jelentékeny mértékben kevesbedett és ami a legjellemzőbb és legszomorúbb: jelentékenyebb mértékben

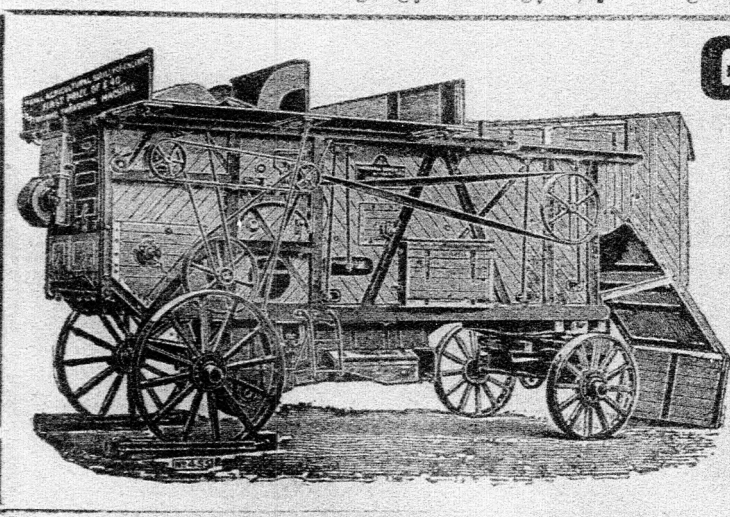
éppen a husadó fajokat, a szarvasmarhát és sertést illetőleg kevesbedett.

Már 1904-ben Magyarország területének 100 kilométerére 2010 drb szarvasmarha jutott, míg Ausztriában 3170, Németországban 3587, Romániában 1976 darab. 100 lakosra már 1904-ben 325 darab szarvasmarha és 244 darab sertés esett Magyarországon, míg Ausztriában 3637 darab szarvasmarha és 1738 darab sertés, Németországban 346 darab szarvasmarha és 2948 darab sertés, Romániában 434 darab szarvasmarha és 287 darab sertés. És 1904-től 1905-ig újabb, tetemes csökkenést mutat ki az állattenyésztés Magyarországra, viszont jelentékeny emelkedést különösen Németországra. Nagyon sajnós, hogy az 1905. évi összeírásnak csak az egész országra vonatkozó totálsummáját tették közzé és nem az egyes országrészekre és vármegyékre részletezve, holott a tette hivatott tényezőket ez a tudat serkentetné munkára. Az egész országra nézve az 1905. évi összeírás 5%-os apadást mutat a szarvasmarhánál és még nagyobbab a sertésnél, holott bizonyos, hogy vannak vidékek és vármegyék, ahol nincs csökkenés, ellenben vannak vidékek és vármegyék, amelyekben a csökkenés a 10%-hoz is közel jár. Csak hogy ezt pontosan kellene tudnunk, biztosan kellene tudniok az egyes vidékeknek és vármegyéknek, mert ez szabni irányát működésüknek. Az 1906. év tavaszán történt állattenyésztés eredményéről nem tudunk még ma, az év végén sem, ami bizony nem éppen bosszorkányos gyorsaságu statisztikai munkáról tanusodik.

A földművelésügyi miniszterium részéről és egyes gazdasági egyesületek részéről is látjuk azt a törekvést, hogy a szarvasmarhaállományt számban és minőségben emeljék külföldi importokkal. Csak a minap olvashattuk, hogy a székelyföldi miniszteri kirendeltség 236 darab berni-szimmenthali tehenet hozott be Svájcából és arról értesülünk, hogy egy újabb ilyen import is készül. A Pörszonyvármegyei Gazdasági Egyesület 100.000 korona értékű tenyészüzöt vásárol Svájcban és Tirolban. A Magyar Mezőgazdák Szövetsége berni-szimmenthali marhát hozott be. Nagyon helyes és nagyon hasznos tevékenység ez és ennek kiterjesztésével lehetne szarvasmarhaállományunk hiányait pótolni és annak minőségét emelni.

De talán nem lesz fölösleges, éppen mert ennek az akciónak kiterjesztését óhajtjuk és várjuk a kormány meg a gazdasági egyesületek részéről, arra hívni fel a figyelmet, hogy a tenyészszarvasmarha-importnál talán a jövőben nem kellene kizárólag Ausztriára és Svájcra szorítkozni, hanem Franciaországot is tanulmányozni kellene. Ha vannak olyan francia szarvasmarhafajták, amelyek nálunk továbbtenyésztésre alkalmasak, ezeknek beszedésére sohasem volt kedvezőbb idő, mint most.

A *Journal d'agriculture pratique* november 8-iki számában érdekes cikk jelent meg, amely a franciaországi szarvasmarha árának csökkenésével foglalkozik és az ezen bajon segítő eszközök közt a tenyészszarvasmarha kivitelét jelöli meg egyiknek. Ez a cikk megerősíti azt, amiről már egyébiránt is tudtunk:

Graepel Hugó gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigynöke.
Budapest, V., Váci-ut 40-46.

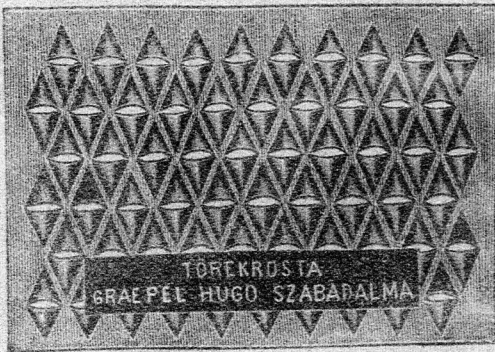
Ajánlja eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséptőgepeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóhereszeplő-gépeit és szabad tőrekrostait vaslemezből.

Eddig körülbelül 10,000 darabot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva!

Nagy magmegtakarítás. A legrövidebb idő alatt magától kifűzetődik. Felülül minden más tőrekrostát.

Gazdasági árjegyzéket, tőrekrosta-leírást, mintát és ollam-ó lóvél-fűzetet küldök ingyen és bérmentve kűldök.

TŐREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABÁRALMA

„Az árcsökkenés igen jelentékeny lett Franciaországban. A június óta tartó szárazság miatt a marhatartók kénytelenek állataikon tulajadni. És miután a kiaszott legelők takarmányhiányát sem a mesterséges takarmányok, sem a gyök-növények nem tudták pótolni, tenyésztők és hizlalók igyekeznek állományukat csökkenteni, aminek következménye, hogy a vásárokon a kínálat meghaladja a keresletet, az árak pedig napról-napra süllyednek. Az elsőrendű ökr husának ára 0'55—0'80 centime elősúlyban.”

Szeptember havában Európa nagyobb fogyasztó piacain jó ökrhus ára a vágósúly 50 kg.-ját illetően a következő volt:

Kopenhágában	76'25 frank
Bécsben	86'25 „
Londonban	76'25 „
Párisban	71'25 „
Lipszében	112'50 „
Berlinben	115'— „

Az áraknak ilyen alacsony volta arra kényszeríti a védővamos rendszer következtében föllendült francia szarvasmarhatenyésztést, hogy piacot keressen tenyész- és hizállatainak a külföldi országokban és piacot keressen különösen most, a nagy takarmányhiány idejében. Az a kérdés tehát, hogy a francia szarvasmarhatenyésztők szorult helyzetét nem lehetne-e most fölhasználnunk, hogy a francia szarvasmarhafajták közt nincs-e olyan vagy nincsenek-e olyanok, amelyeknek behozatala hozzánk tenyésztés céljából érdemes és az alacsony franciaországi árak mellett talán nyereségesebb lenne, mint például a svájci marha behozatala.

Ugy tudom, hogy a francia *charolais* marhát egy időben próbálták nálunk is meghonosítani és ennek eredményéről szakköreink bizonyára tudnak. De Franciaországban egyéb és ennél sokkal jobbnak tartott fajták és tájfajták is vannak, amelyeknek minőségét és tulajdonságait hasznos lehet megismerni.

Itt van mindjárt a *normandiai* fajta, amely korai fejlődésű, bőtejű és jó husképző, megfelelő takarmányozás mellett. A folyó év októberében tartott kiállításon az első díjat egy olyan normandiai tehén kapta, amely 30 liter tejet szolgáltat naponként. A fajtának törzskönyve van és különösen Manche, Calvados és Seine-Inférieure departementokban tenyésztik tiszta vérben. A normandiai fajta Franciaország északnyugatról és északkeletéről hatolt le egészen középig, l'Indre-ig, ahol aztán a völgyekben és városok környékén tiszta vérben, egybeült különösen a *charolais*, részben a *limousin* fajtával keresztezve tenyésztik. A normand-charolais félévek sárgás-kávébarna színűek, a normandiaiak jól öröklik át bőtejelő képességüket, úgy hogy a tejtermelés elégséges, néha bőséges, napi 15 és 22 liter mennyiség között váltakozó. A normand-limousin keresztezés ritkább, a tenyésztők egész céltudatosan haladnak abban az irányban, hogy a normandiai és charolaisi fajták jó tulajdonságaival bíró tájfajtát állítsanak elő és ez körülbelül jórésben sikerült is már.

A tejelőfajták közül a *flamand* fajta nevezetes még, mert 3000—4000 liter tejet ad évenként. Vannak ezen fajtának tehenei, amelyek naponként 40 liter tejet is adnak és 20 literes napi tejhozam éves átlagban nem nagy ritkaság. A flamand tehén elég igényes a takar-

mány iránt, de teje zsirban csak mérsékeltten bővelkedik, nem igen haladja túl a 3'5%-ot. A flamand fajta általában gyorsan fejlődik és ha nem késői korban kezdik hizlalni, 2—3 hónap alatt teljesen meghízik.

A bőtejű normandiai és flamand fajták után megemlítendő a *parthenais-i* fajta, amelyet sokáig mint olyan fajtát tekintettek, amely csak kitűnő igásokröket ad. De a tejszövetkezetek terjedése óta a tejtermelés terén is kitűnik ez a fajta. Nem mintha igen sok tejet adnának tehenei, ellenkezőleg elég közepes tejmenyiséget: 12—14 literi adnak csak legföllebb 24 órán belül, de a tej zsirtartalomban kiválóan gazdag, a 12—14 liter tejből 1 kg. vaját lehet kiköpülni. Hat tehénészethen igen sok tehénnel végzett kísérlet eredménye volt, hogy e fajta tehenei az egész éven át átlag 19 liter tejet után adtak 1 kg. vaját. Volt olyan tehén is, amelynek 10 liter tejből lett 1 kg. vaj.) És amellet ez a fajta erőteljes, edzett, kitűnő igásokröket ad és ha nem későn fogják hizóba, jól is hizik.

Valamint Franciaország egyes vidékein az éghajlat, a gazdasági kultúra színvonala, a fogyasztó piacokhoz való közelség határozza meg azt, hogy az egyes fajták közül melyek alakultak ki, honosodtak meg és terjedtek el, ugyanúgy is ezeknek a tényezőknek figyelembevételével talán Franciaországból is lehetne állatállományunk emelése céljából importálni.

Amilyen kevésbé részletesen irtam le az egyes francia szarvasmarhafajtákat és tájfajtákat, éppen olyan kevésbé mondom, hogy hozunk be tenyészszarvasmarhákat és éppen olyan kevésbé akarom meghatározni, hogy ezt, vagy amatt a fajtát importálják hozzánk. De igenis szükségesnek tartom, hogy szarvasmarhatenyésztésünknek behozatallal való fejlesztésénél nézzünk túl Ausztria és Svájc határain is és tanulmányozzuk különösen azt, hogy abban a „terrible calamité”-ban, amely a francia tenyésztőkre a szárazság folytán szakadt és amely őket a tenyészanyag egyrésztének eladására kényszeríti, nem egy olyan alkalom van-e, amelyet mi javunkra használhatunk föl, amelynek hatása alatt mi talán éppen Franciaországból szerezhetnők be legolesóbban a tenyészállatokat.

Éber Ernő.

ERDÉSZET, FAÜLTETÉS.

Rovatvezető: Földes János.

Visszaélések az erdők eladása körül.

II.

A székelyföldi erdők.

Hogy ezen közbirtokossági erdők eladása körül sokkal nagyobb s életbevágó botrányos visszaélések történhettek, az éppen abban találja indokolását, hogy itt az erdészet szakszerű beavatkozása nem állt oly szilárd törvényes alapon, mint a szász erdőknél. S ez okozta azokat a mérhetetlen visszaéléseket, miket Nagy György országgyűlési képviselő 1906. évi október

*) Az utolsó adat csak elapadó félben levő tehénre vonatkozhat, mert 0 liter tejből csak akkor lehet 1 kg. vaját nyerni, ha a tej zsirtartalma meghaladja a 8%-ot. Cs.

24-én tartott beszédében oly élesen ostoroz e szavakban: „Hogy milyen felületesen kezelték a birtokrendezési törvényeket és hogy milyen nagy könnyelműséggel jártak el azoknak meghozatalánál, e tekintetben legyen szabad arra hivatkoznom, hogy míg az 1890: XVIII. t.-cikk 10. §-a a naszdvidéki oláh erdőket kivézi az arányosítás alól és míg az 1876: XII. t.-cikk a szász egyetemnek vagyonát kivézi az arányosítás alól, addig kegyellenül lekötlenül, arányosították és tagosították a székelyföldi erdőket.”

Nézzük csak, mily kedvezményeket biztosítanak a fent idézett törvények. Az 1890: XVIII. t.-cz. kimondja, hogy a naszdvidéki „községek és telep területén tagosításnak helye nincs”, továbbá, hogy „az említett községi vagyon sem területileg, sem pedig a közös vagy egyéni használat tekintetében arányosítás tárgyát nem képezi”.

Sőt mi több, ugyanazon t.-cikk értelmében „a m. kir. államkincstár a Kemény Domokos báró és társainak (a per útján nekik jutott revindikált havasokért) járó, valamint az alperesi előlegezendő összesen 370,000 forintba menő összeg”, továbbá „egyes naszdvidéki községek által az üzemetek elkészítése céljából felvett 42,327 forint 72 kr.-ra menő kölcsönök” kifizetését is magára vállalta. Kezükre járt a törvényhozás e községeknek olyképpen is, hogy az 1890: XIX. t.-cikk alapján állami külön kezelés alá vette egyesített erdeiket; azok jövedelméből nemcsak az előlegezett összeget törlesztvén, hanem az erdők terményeiből származó jövedelemtöbbletet, mely a közös terhek és a költségek levonása után, marad, a községek között arányosan felosztja (2. §). Ezenkívül „minden egyes község erdeiből azon részek, melyek a lakosok közvetlen erdei kizárására fekvésük és területük minőségénél fogva alkalmasak, amennyiben a lakosság tüzi- és épületfaizására szükségesegek, a házi faipar céljainak is lehető figyelembe vételével, községenként kizárhatók.” (1. §.)

Ugy ezen, mint a közös erdők a 4. §. szerint a beszütercei m. kir. erdőgazgatóság kezelése alá helyezettek, melyeknek költségeit szükség szerint szintén az állam előlegezi.

Mily atyáilag gondoskodott az állam e román községekről, örködvén vagyona felett s gyarapítva azt évről-évre, hogy a tudatlan nép kezén el ne pocsékolódjék. És ez helyesen történt így.

Az is helyes, hogy hasonló jóindulattal gondoskodott a magyar állam, ezt jóval megelőzőleg, a szászokról az 1876: XII. t.-cikkben, mert nekik — Lengyel Zoltán közbeszólása szerint — „volt befolyásuk megmenteni a maguk vagyonát, a székelyeknek nem!”

E törvény intézkedik a volt „Királyföldről, (fundus regiusról) továbbá a szász egyetem (universitas) rendezéséről és az egyetemnek, valamint az ugynevezett hétbíráknak vagyonáról”, mely (4. §.) „egyedül közmivelődési célokra fordítható”, „a tulajdonos összes lakosság jayára vallás- és nyelvkülönbőség nélkül” (6. §.). E vagyon felett csak „a kormány felügyeleti jogának fenntartása mellett, rendelkezik a szász egyetem közgyűlése”. (7. §.) Ennek az egyetemenek elnöke: Szebenmegye főispánja, alelnöke 3 évre választott tag, jegyzője az egyetem titkára s van a királyföldi székek s városok által választott 20 képviselője.

Tisztán a magyar kormánynak törvényileg biztosított felügyeleti joga mentette meg tehát

Jobb és

megbízhatóbb

magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedésben Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33. — IV., Kossuth Lajos-u. 4. kaphatni.

Ucshiller
1907/2
43-44.
a k...

a szász
volna, h
gátást n

Teljes
még Be
szoros e
gulhatn
terjeszk
gunykér
mus vá
magyar
székelye
támogat
bujdoso
séget, n
magyar
ismertek

Menn
inségtől
igazságü
lőségi ér
gek s k
s haszná
volna, n
gekét. J
ezeknél.
és élége
tódulás
nem a
magyar.

Hogy
végtelen
igazságü
az ezt o
röl az
Gyula r
vény ma
pon is A
bírói gy
egészen
nek ad
arányos
kodni k
törvény
végrehaj
tek fel, m
S élve f
187 erd
iratokat,
meg, „a
részben
akarja k
visszaélé
erdők”-r
erdők e
az erdőh
ugyanot
jóvó bold

Erre a f
két a f
a község
XIX. t.
akadályo
zetlen s
ban uja
30. §-a,
gyűlésén
köre a

GÖZ
gÖZ

a szászoknak a milliókat, melyek elvesztek volna, ha a népboldogító küldöttségek meghallgatást nyertek volna.

Teljes jogosultsággal hirdetik tehát a szászok még Berlinben is, hogy csak a magyarokkal szoros egyetértésben, hozzájuk csatlakozva boldogulhatnak, különben elvesznek a támadólag terjeszkedő oláh áradatban. S vajjon nem keserű gúnyként hangzik-e, ezzel szemben a sovinizmus vádjá, melyet a nemzetiségek szólnak a magyarra, mikor ez éppen saját véreiről, a székelyekről nem gondoskodik, hanem törvényes támogatás híján, veszni, vándorolni engedi, bujdosóvá teszi saját hazájában azt a székelységet, melyet régi törvényeink Erdélyben, a magyar és szász mellett harmadik nemzetnek ismertek el.

Mennyi fosztogatástól s annak nyomán járó inségtől menekedett volna meg e nép, ha a törvényhozás, csak tisztán emberszerető egyenlőségi érzéstől ösztönözve a székelyföldi községek s közbirtokosságok erdőségeinek rendezését s használatát hasonló helyes törvényvel rendezte volna, mint a szász és naszódvidéki oláh községeké. Most a székelyek között épp úgy, mint ezeknél, rendezett viszonyokból fejlődött jólét és elégedettség uralkodnék a Romániába való tódulás helyett, a hová özönével indult meg nem a román, hanem a szorongatott székely magyar.

Hogy honnan szakadt a székelyek nyakába a végtelen nyomor és szenvedés, azt két kiváló igazságügyminiszterünk legjobban jellemzi, midőn az ezt okozó tagosítási és arányosítási törvényekről az egyik (Plósz) így nyilatkozik Györfly Gyula rópirata szerint: „az arányosítási törvény maga is hiányos, hanem még ezen az alapon is határozottan káros és téves a kifejlődött bírói gyakorlat. A másik (Polonyi) pedig evvel egészen egybehangozva ezt mondja Nagy Györgynek adott feleletében: Az Erdélyben fennálló arányosítási és tagosítási orvoslásáról gondoskodni kell „már csak azért is, mert nemcsak a törvény hiányos, hanem és talán főleg annak a végrehajtása körül még oly jogtalanságok is merültek fel, melyeket maga a törvény nem is intendált.“ S élve főfelügyeleti jogával, nem kevesebb mint 187 erdélyi községre nézve kérte be a peres iratokat, mivel azok oly peres eljárást indítottak meg, „amely részben második arányosítás útján, részben az eddigi visszaélések alapján tömegesen akarja kifosztani az illető birtokosokat“. Ezek a visszaélések, mint Györfly Gyula „A székelyföldi erdők“ről írt rópiratában kifejti, legfőképpen az erdők elidegenítése körül fordultak elő. „Pedig az erdőbirtok a székelység legfőbb vagyona“ — írja ugyanott, „megélhetésének egyetlen biztosítéka s jövő boldogulásának egyetlen eszköze.“

Erre az erdőségre vetették rá magukat dúvadaként a fauzsorások. S nem gátolta meg ebben a községi erdők állami kezeléséről szóló 1898. XIX. t.-cz. sem, mely oly jótékonyan megakadályozta a községek fapuszítását, a rendezetlen székelyföldi birtokviszonyok között azonban újabb csapást mért a székelyekre annak 30. §-a, melyben ez áll: „A közös birtokosok gyűlésének jelen törvényben meghatározott hatásköre a közösen használt erdők és kopár terü-

letek állagának elidegenítésére, egyénenként való felosztására és megterhelésére nem terjed ki.“

Sőt mivel e törvény a községi erdők területéről kiszorította a faüzereket, ezek annak nyitva hagyott résén keresztül minden meg nem engedett eszközzel igyekeztek behatolni, miáltal Polonyi szavai szerint: „egyesek talán tulságos mértékben is és rövid idő alatt meggazdagodtak, míg ellenben számtalan polgára a hazának nap-számossá lett.“

E kijelentés megvilágítására kitűnő például szolgálnak a csikmegyei, kiváltképpen pedig —

A dánfalvi erdők.

Itt az 1892—1894-ik esztendőben történt arányosításkor mintegy 5000 hold elsőrendű fenyő-erdőt hagytott közönség a közbirtokosság.

Egy hírhedt fakereskedő czégnek tehát legfőbb törekvése odairányult, hogy ezt az erdőt — kerüljön bármilyen erkölcsi vagy anyagi áldozatra — karmai közvé kaparintsá. Egy vagonbukt, betüvetést s magyar nyelvet máig sem tudó, alak szolgált nekik erre nézve mindenre kész eszközzel. Ennek útján felfogadtak két dánfalvi embert, kiknek neve alatt egyszerű nyilatkozat alapján, melyben eladók megengedik, hogy arányrészüket új arányosítás útján a maguk részére kiszakítsák, összevásároltak e területből mintegy 800 holdat. S ennek alapján, mivel a törvényben követelt 100 holdat meghaladta, kértek s kap'ak nevékre szóló új telekkönyvi helyesbítést, sőt a közbirtokosok gyűlése 1901 május 17-én még azt is megszavazta, hogy részük az erdők javát képező Bükk- és Hosszu havas dűlőből szakíttassék ki.

Hiába volt itt az alispán közbevetése, a főszolgabíró felvilágosítása, határozatba ment, hogy nevezett czég megveszi azt 400,000 koronáért, melyből az „100,000 koronát a községnek ajándékoz.“ Valóságos danaosi ajándék volt ez! Nyolcszáz (800) hold olyan erdőt vesz meg, holdanként 500 koronán, melynek „fája megérte a visszamaradó néhány ezer hold egész területét“, melynek holdja 2000—2400 koronáért szokott elkelni rendez viszonyok között, sőt a legrosszabb viszonyok közt is 1100 koronát megér 1 hold fenyőerdő Erdélyben is. (L. a héttirák erdejét.)

Csoda-e tehát, ha az a közbenjáró, e vétel eszközlője, 1901. év óta nemcsak 600,000 korona esődtömegtét fizette ki, Györfly szerint, de ma már milliómos.

Hiába volt itt Darányi miniszter közbenjárása is Plósz igazságügyminiszternél, ki fent idézett szavaival élve, a dolgon segíteni nem tudott.

Az üzvelgyi és veresvári erdők eladása körül szintily piszkos üzelmek folytak, melyek ugy kerültek nyilvánosságra, hogy Török Ferenc országgyűlési képviselő azt a Judáspénzt, melyet a faügynök neki felajánlott, a megyegyűlés termének asztalára tette le, melyből kifolyólag bűnvádi per van folyamatban.

Az előbbieken előadott dolgokról Györfly Gyula nemcsak rópiratában rántotta le a leplet, hanem külön felterjesztésben vizsgálatot kért Darányi dr. földmivélségi minisztertől, melynek eredményét az alábbiakban ismertetem röviden.

Földes János.

TEJGAZDASÁG.

A sajtértékesítés felkarolása.

Nagyon megbízható reális sajtkereskedőtől, kivel évek óta a legkellemesebb üzleti összeköttetésben vagyok, kaptam az alábbi egész terjedelmében szó szerint közölt levelet:

Budapest, 1903 decz. 15.

Igen tisztelt Tanár ur!

Mintán a pikáns csemegesajtokban nagy hiány van, azon kérdéssel bátorodom tanár urhoz fordulni, hogy lehetséges volna-e ilyen sajtokat készíttetni?

Különösen Romadour-sajtot se Sárvár, se Kisbér nem tud soha eleget szállítani, ugyszinten a ki-béri Kincsem is, valamint a pécsi csemegesajt is mindig kevés s ha lehetne esetleg hasonló nagyságu és minőségű sajtokat készíttetni, okvetlen nagyobb forgalmat lehetne elérni.

A francia Cammenbert és Brie-sajtokat is bizonyára nagy sikerrel lehetne utánozni, mert ezek most a nagy várm miatt méregdrágák s esetleg csakis a silány Melki, illetve Matzleinsdorfi utánzatra vagyunk utalva, amelyeket már azért se szeretnék bevezetni, mert osztrák készítmények.

Kérem ezen soraimat fontolórra venni s ajánlom magamat.

Kiváló tisztelettel

Jung Péter.

Ez a levél bizonyosága annak, amit többször hangoztattam már, hogy Magyarországon a sajt-készítés felkarolása tejgazdaságunk vezetőinek egyik főfeladatát képezi. Az itt kívánt puha sajtok készítése főleg kisebb üzemekbe (melyek naponként néhány száz liter tejet dolgoznak fel) volna nagyon czélszerűen bevezethető. Tekintettel arra, hogy nagyon sok uradalmi tejgazdaság a tejértékesítés terén közlekedési viszonyai miatt a friss tej szállítását nem karolhatja fel, nagyon helyesen tenné, ha a puha sajtok valamelyikét készíttetné. Amig ma igen sok ilyen tejgazdaságban 10—12 fillérért értékesítik a tej literjét, a puha sajtok készítésével nagyon könnyen elérhelnék a 18—20 filléres tiszta értékesítést is. Igaz, hogy a puha sajtok készítésének megvan az a nagy hátránya, hogy azok csakis a fogyasztópiac keresletéhez képest készíthetők a rendszerint nyár idején; amidőn a gazdaságok nagyobb tejmennyiséggel rendelkeznek, nem igen készíthetők, mivel ilyenkor a gyümölcsérés idején a sajt fogyasztás minimumra redukálódik, mégis ez nem képezheti okát, hogy a tejértékesítésnek ezt az alakját fel ne karolják, mivel ebben az időben az üzemet kombinálni lehet, úgy, hogy a tej egyrészt vajjá lehet feldolgoztatni vagy pedig mivel ilyenkor a vajfogyasztás is korlátoltabb, a puha sajtok készítését kemény sajt készítésével, illetve félkemény sajtok készítésével kombinálhatjuk. E czélra különösen alkalmasnak látszik a tilziti sajtok készítése, amelyek 3—6 hónapi érési idejükkel nagyon alkalmasak arra, hogy a nyári tejet télre raktározhassuk el, másrészt készítményük sokkal egyszerűbb a kemény sajtok készítésénél s mint ugyancsak pikáns csemegesajtok, remélhető, hogy szintén csakhamar nagy keresletre számíthatnának nálunk is épp úgy, mint a külföldi piacokon tapasztalhatjuk ezt. A Romadour- és Cammenbert-sajtok készítését Sierbán- és Körfer-féle tejgazdasági szakmunkánk jól írja le, míg a tilziti sajt készítése ugyancsak egyszerű. Minthogy e sajt készítése nevezett szakmunkánkban nincs leírva, utalok a „Mezőgazdasági Szemle“ 1906. évi

Gőzcséplőkészletek 2½-től 12 lóerőig, benzinmotorok, szalmaprések gőzhajtásra, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL

BUDAPEST, V., Váozi-körut 32. szám.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

januári számában „Óvári sajt” czimen irt közleményemre, mely sajtféleség lényegében véve szintén nem egyéb mint tilziti sajt, azzal a különbséggel, hogy amíg az óvári sajt préseltetik, addig a tilziti sajtot nem préselik s hogy ez a sajt 4—10 kg-os, tehát különböző nagyságu alakban hozatik forgalomba, míg az óvári sajt állandó nagyságu formákba jön. A tilziti sajt nál a sajtka (lakéreg) a tejmenyiséghez képest tágítható, illetve összecsúszhat. Cézelszerű azonban ezt a sajtféleséget is állandó formákban készíteni, miként pl. a magyaróvári tejkészítési állomás is készítette azokat mosoni tejszövetkezetünkben, hol a sajtok 12 kg-os nagyságban készültek, úgy, hogy a felaprózott alvadék 23 cm. magas és 35 cm. átmérővel bíró luggatott falu sajtkaivába szedetett ki, abban az alvadék leülepedése után a sajtanyag 4-szer megfordított, majd sózás és kezelés végett sajtgyékényre helyezve, az érlelő-helyiségbe került. Így készült sajtjaink 3—4 hónapos korban már fogyaszthatók, azonban miként a tilziti sajtok általában minden további nélkül 6 hónapos korukig is eltarthatók és így kiválóan alkalmasak arra, hogy igen egyszerű készítési módjuk miatt bárhol is készíttessenek. Ha a sajtféleséget lágy sajtok készítésével kombináljuk, sajtprésre szükségünk nincs is a berendezkedésnél, úgy, hogy csak a sajtformákat kell beszerezni az egyéb sajt készítő eszközök mellett. Sem a Romadour-sajtoknak, sem a tilziti sajt nál nem szükséges olyan kiváló szakismeret, mint aminő a kemény sajtok készítésénél feltétlenül megkívánatik.

Ha valamely gazdaság ezen sajtféleségek készítését bevezetni kívánja, nézetem szerint épp úgy járhatna el, mint ezidőszerint tejszövetkezeink tesznek vajmestereik kitanításánál, hogy tudniillik elküldik munkásukat valamely szomszéd szövetkezetbe, ahol a vaj készítését 10—14 nap alatt megtanulja az értelmesebb munkás. A sajt készítésénél talán nem lenne elegendő 10—14 napitanulás, hanem szükséges volna hogy az illető munkás 4—6 hetet töltsön egy-egy sajtféleség készítésének elsajátításánál. Mi az „óvári sajt” készítésénél így jártunk el, midőn egy-egy újabb szövetkezetbe vezettük be a sajt készítését s ha a munkás különben is értelmes és kedvelő foglalkozik a reá bízottakkal ez az idő rendszerint elegendőnek is bizonyult, annál is inkább, mivel a tejkészítési állomás sajt mestere ezeket a munkásokat időközönként ellenőrzi.

De felvetem az eszmét, hogy nem volna-e célszerű ilyen 6 hetes kurzusokat tartani sajt készítő munkások kiképzésére, akik nevezett idő alatt egy-egy sajtféleség készítését minden különösebb teoretikus ismeretek nélkül egész szépen elsajátíthatják. Mi a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület kebelében 1905-ben tartottunk két ilyen 6—6 hétig tartó kurzust oly tejszövetkezeti munkásaink kiképzésére, kik már szövetkezetekben dolgoztak és azt tapasztaltuk, hogy értelmesebb munkásaink aránylag rövid idő alatt használható munkaerők lettek, akik ennyi idő alatt el nem sajátították a munkát, mindazok voltak, kik mint régebbi munkásaink is gyengéknek bizonyultak már.

A sajt készítés elterjedése nálunk ma még főleg abba ütközik, hogy megfelelő munkásaink hiányoznak, de azt is tapasztaltam, hogy

ez nem ok arra, hogy a sajt készítést fel ne karoljuk, mert az említett módon aránylag rövid idő alatt megfelelő kurzusok útján segíthetünk a bajon különösen akkor, ha e munkásoknak időközönként képzetesebb, szakiskolából kiképzett munkásokkal utána nézetünk. Az országos tejszövetkezeti felügyelőségnek vannak ilyen képzetesebb munkásai, akik hivatva lennének, miként ma a tejszövetkezeteknél teszik, a sajt készítő üzemeket is ellenőrizni.

A különböző sajtok készítését azonban nemcsak uradalmak vezethetnék be, hanem igen előnyösen tehetnék azt főleg kisebb tejszövetkezeink, aminők pl. a Székelyföldön is nagyobb számmal vannak. Kisebbszövetkezetek, amelyek ma vajat készítenek, vajkészítés útján aránylag olcsón értékesítenek, már csak azért is, mivel kevés lévén a tejük, üzemköltségük lesz magas. Ezek így kétszeresen is reá vannak utalva a jobb értékesítésre. Másrészt kisebb üzemük alkalmassá teszi őket a puha, illetve félkemény sajtok készítésére, mi mellett munkaerőjük jobban, tökéletesebben fog kihasználni, mintha vajat készítenek. A nyár folyamán volt alkalmam megfordulni néhány székelyföldi tejszövetkezetben és ott olyan értelmes munkásokat találtam, hogy azokkal 6 heti tanítás után bármikor mernék belemenni sajt készítésbe.

Tudomásom szerint még meglehetősen összegyűlt adózunk a külföldnek sajtokért, főleg jobb minőségű sajtokért, pedig a sajt fogyasztás nálunk éppenséggel nincs még nagyobb mértékben elterjedve. A magyar ember pedig szívesen fogyaszt sajtot. Nemrég pestnegyei gazdák látogatták meg egyesületünket és midőn sajt készítésünket tekintették meg, szótartottam e több oldalról hangoztatott véleményem, hogy a magyar paraszt nem eszik sajtot, mire egy jóízű alföldi atyánkia nagy hangon szövegte meg: „nem ismeri az a magyar embert, aki ilyet állít.” S vendégeink néhány drb. sajtunkat magukkal vivék, gazdakörük részére azonnal mintegy 2 q. sajtot rendeltek meg tőlünk.

Tejszövetkezetünk a kezdet kezdetén van, pedig hivatva volna, hogy szarvasmarhatenyésztésünk emeltyűje legyen. Kívánatos lenne, hogy az egész tejszövetkezeti ügy ezidőszerinti meglehetősen mostoha helyzetéből az öt megillető sorba állíttassék, hogy nagy feladatának megfelelően. Az OMGE. igen jó szolgálatot tenne, ha tejszövetkezetünk fejlesztése érdekében értekezletet hívna egybe, ahol megbeszélés tárgyává lenne tehető, miként, mily eszközökkel lehetne tejszövetkezetünk ezidőszerinti mostoha helyzetéből kiragadni s a megállapodásokat azután alkalmas módon a földművelésügyi miniszter urnak terjeszthetné elő, ki bizonyára átérzve a teendők jelentőségét, nem késne a tettek mezejére is lépni.

Ujhelyi Imre.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Szilárd Ferencz dr.

A kereskedelmi törvény és a gazdák.

A kereskedelmi törvény hatálya léptének 30 éves évfordulója alkalmából Nagy Ferencz dr. egyetemi tanár, volt kereskedelmi államtitkár és

kereskedelmi jogunk elsődrendű kapacitása felolvasást tartott a kereskedelmi törvény hatásairól a Magyar Jogász-Egyletben. Ez a felolvasás széles körökben nagy fellünnést keltett, olyan fellünnést, amilyen nálunk a váratlan őszinte szó nyomán szokott keletkezni. A mi speciális viszonyaink között ugyanis a nyilvánosságot érdeklő legtöbb dologban bizonyos fokú bátorság szükséges ahhoz, hogy valaki az igazságot leplezetlenül nyíltsággal kimondja. Különös bátorság kell névszerint ahhoz, hogy az ugynevezett szabadelvű alkotásokról, amelyek közé a kereskedelmi törvény is tartozik és azoknak hatásairól valaki elfogulatlan kritikát mondjon. Eddig általános divat volt a kereskedelmi törvénynek, mint kitünő alkotásnak, föltétlenül elismeréssel adózni. Nagy Ferencz dr. ezzel ellentétben konstataulta, hogy a kereskedelmi törvény egy ultra liberális elragadtatás szüöttje, amelyet a magyar törvényhozás minden szigorubb kritika nélkül idegenből ültetett át a hazai talajba, olyan viszonyok közé, amelyek részben nem értek még meg kellőleg az ilyen intézmény számára, részben pedig egyáltalán el nem viselhetők egy ilyen szigorú jogrendszernek a társadalom széles köreire ráerőszakolt nyűgét. Ne esodálkozzunk tehát, hogy a lefolyt 30 év sok csalódást hozott és azt a tapasztalást, hogy a kereskedelmi törvény a beléhelyezett nagy várakozásnak legnagyobb részben nem felelt meg. Nevezetesen káros hatásokat szült a kereskedelmi törvény uralma a nem kereskedői társadalmi osztályok érdekeire nézve azáltal, hogy ezeket is a kereskedelmi jog és szokások szigorubb intézményeinek uralma alá helyezte és az egész magyar társadalmat mintegy kommercializálta.

Hogy mit kell ezalatt értenünk, azt a gyakorlatban ezen szomorú példák mutatják meg és nem egy gazda van széles ezen országban, aki keserves veszteségek árán győződött meg ennek az igazságnak a valódi értelméről. A társadalom kommercializálása alatt ugyanis azt kell értenünk, hogy a gazdaember éppén úgy alá van vetve a kereskedelmi törvény szigorának és épp úgy tartozik ismerni a kereskedelmi szokásokat, mint az a kereskedő, akinek valamit elad vagy akitől valamit vásárol, mert a kereskedelmi törvény 264. §-a szerint a kereskedelmi törvény rendelkezései mind a két félre alkalmazandók akkor is, ha csak az egyik fél kereskedő, avagy az ügylet csak az egyik fél részéről képez is kereskedelmi ügyletet. Ebből következik, hogy az írásbeli szerződés érvényéhez a puszta aláírás is elegendő, illetőleg valamely okirat tartalma teljes bizonyítékot képez a gazda ellen, ha aláírása ott van az okirat alatt, tekintet nélkül arra, hogy az okirat szövegét ki és hogyan töltötte ki. Az ajánlat elfogadottnak tekintendő, ha azt a gazda kellő időben vissza nem utasította. Az átküldött áru ellen emelt kifogás figyelembe nem jön akkor, ha a vevő gazda az árunak azonnali megvizsgálását elmulasztotta vagy ha azt visszaküldötte, ahelyett, hogy nyomban az eladó rendelkezésére bocsátotta volna.

Ha most ehhez hozzávesszük, hogy a kereskedelmi törvény szerint a gazda nemcsak az összes kereskedelmi szokásokat, hanem még a szokásos kifejezések különös értelmét is ismerni tartozik és minden idevágó mulasztásért vagyó-

világ felelő
ról a veszte
a lefolyt 3
révén érték
éppen a jó
vedniök.

Nagy Fe
donképpen
tesen olyan
a saját kes
volna tudó
szerénytele
felől mi má
panaszkodu
hatásai ell
részben fel
a sérelmes

Mindez
érdemeiből
gosan és k
mint 6 és
az érdekeit
társadalom
győző szav
mindenkorr
reformjának
hatni, hogy
dalom a kö
szabaduljon
ebben a mu
kötelezni kö

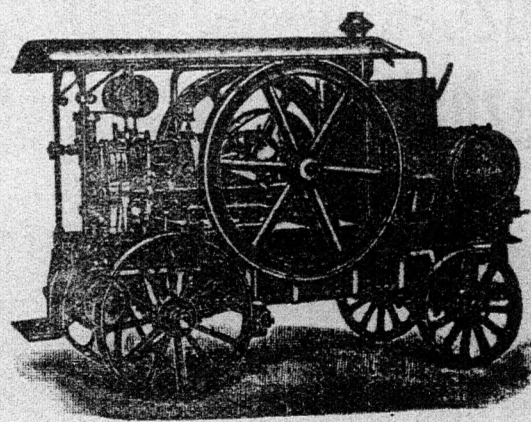
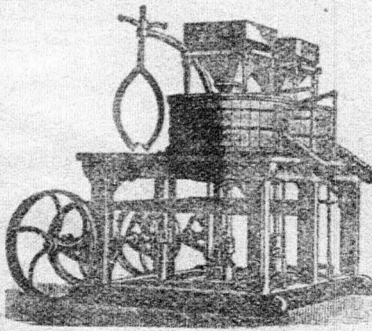
Mezőgaz

el a sajtót
megirt igen
gazdasági p
ban a köve
ség, hogy a
szó a „sze
mezőgazdas
éppen a m
hogy érdek
gesen szerv
valamely m
síteni kellen
vezetnek, —
désével hiv
sával, a m
foglalkozik
mány, szak
mint alapv
tetben a fo
desek kido
szerző köny
dozatokra,
az érdekké
a mezőgaz
hatáskörét
egyesületek
oldással fo
nép igazsá
szobb és le
zetközi gy
zetből pedi
sarjadjik k
munka ny
dése és fe
függő mag
ménye fak
„Patria”
jelent meg.

HEUC
uti

Komá

MAYER gépgyár vas- és fémöntőde részvény-társaság
SZOMBATHELY — BUDAPEST, Váci-körút 61.
Hazai gyártmány! Honi ipar!
Malomépítészeti • Motor-osztály
Mindennemű gazdasági gépek gyártása
Kitünő munka! Kedvező feltételek!
Árjegyzék kívánságra ingyen és bérmentve küldetk.

Ucabellé
1907/2. május
43-44. lapot
a köztelek-kiadó

nilag felelős, akkor némi képet nyerhetünk azokról a veszteségekről, amelyek a gazdaközöniséget a lefolyt 30 év alatt a kereskedelmi törvény révén érték és arról a sok méltatlanságról, amit éppen a jóhiszemű embereknek el kellett szenvedniük.

Nagy Ferencz dr. az ő felolvasásában tulajdonképpen nem mondott semmi újat, nevezetesen olyant, amiről a magyar gazdaközöniség a saját keserű tapasztalása útján ne szerzett volna tudomást. Azt is konstatálhatjuk minden szerénytelenség nélkül, hogy mindezen sérelmek felől mi már évek hosszú sora óta szakadatlanul panaszkodunk s a kereskedelmi törvény káros hatásai ellen számtalan cikkben küzdöttünk, részben felvilágosítólak, részben azért, hogy a sérelmes intézkedések orvoslását sürgetjük.

Mindez mitsem von le Nagy Ferencz dr. érdemeiből, mert senki oly meggyőzően, világosan és kimerítően a tárgyat nem ismertette, mint ő és senki akkora tekintéllyel nem kelt az érdekeitől idegen törvény nyúga alá jutott társadalom védelmére, mint ő. Tekintélye és meggyőző szava bizonyára irányt fog adni egyszermindenkorra a kereskedelmi jog küszöbön álló reformjának és döntő tényezőként fog közrehatni, hogy a komerczializált magyar társadalom a komerczializmus fölösleges nyúgeitől szabaduljon. Nagy Ferencz dr. és mindenki, aki ebben a munkában részt vesz, nagy hálaforrása fogja kötelezni különösen a magyar gazdatársadalmat.

Szilárd Ferencz dr.

IRODALOM.

Mezőgazdasági problémák. Nemrég hagyta el a sajtót egy a magyar gazdaközöniség részére megírt igen érdekes könyv Paur Ödöntől „Mezőgazdasági problémák” címmel. Szerző előszavában a következőket mondja: „Csodálatos jelenség, hogy a mai korban, midőn általános jelző a „szervezkedés”, egy oly par excellence mezőgazdasági államban, mint Magyarország, éppen a magyar gazdák csak most jönnek rá, hogy érdekeik megőrzésére nekik is egységesen szervezkedni s e szervezkedésben rejlt erőt valamely hivatalos jellegű szervezetben érvényesíteni kellene.” Ennek a hivatalos jellegű szervezetnek, — mely hatalmas, egyöntetű működésével hivatva volna a mai nyomasztó gazdasági helyzetünkön segíteni, — mikénti felállításával, a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésével foglalkozik Paur Ödön könyve. Mélyreható tanulmány, szakértelem és nagy tudás eredményeként, mint alapvető és vezérforrás szolgálhat sok tekintetben a folyamatban levő érdekképviseleti kérdések kidolgozásánál ez a könyv. Rámutat szerző könyve második részében azokra a módzatokra, amelyek szerint a kérdés megoldható, az érdekképviselet szervezhető lenne. Tárgyalja a mezőgazdasági kamarák feladatait, azoknak hatáskörét és viszonyát a jelenlegi gazdasági egyesületekkel szemben. Végül az anyagi megoldással foglalkozva, így fejezi be: „A magyar nép igazságszeretete és háláérzete pedig a legszébb és leghathatóbb fegyver lesz a „nemzetközi gyűlölködők” megfékezésére, e háláért pedig a kölcsönös megértés és belátás sarjadzik ki, mely mögött a nyugodt és tervszerű munka nyomán a magyar mezőgazdaság fejlődése és fellendülése s az ezzel szorosan összefüggő magyar nemzeti boldogulás áldásos eredménye fakad. A csinosan kiállított könyv a „Patria” kiadásában (Bpest, IX., Üllői-ut 25.) jelent meg, ára 2 korona. K. J.

Baromfitenyésztési zsebnaptár. Írták: Winkler János B. O. E. titkár Budapest és Kövy József állattenyésztési m. kir. s.-felügyelő, Gödöllő. A 295 oldalra terjedő és több illusztrációval ellátott erős és csinos vászonkötésbe kötött naptár ára 2 K. 60 f. bérmentes küldéssel, megrendelhető a szerzőknél Budapest, „Köztelek”, vagy Gödöllő m. kir. baromfitenyésztési telep.

Nem mulaszthatom el, hogy ezen kis műnek második évfolyamát itt e lapok hasábjain örömmel ne üdvözöljem, egyben még megjegyzem, hogy ezen igazán szakszerűen írott és fölülte hasznos és tanulmányos könyvecske úgy kiállításra, valamint tartalomra nézve is a múlt évi első kiadást jóval felülmúlja, ami meg ismét arra enged következtetni, hogy ezen mű írói a kezdet nehézségein már túlestek és oly munkát produkáltak, melyet nem nélkülözhet egy baromfitenyésztő sem.

A fenti kis mű a naptári és közhasznú közleményeken kívül magában foglalja a Betegségeket, a Tenyésztési alapismereteket, a Berendezést, a Takarmányozást, a Fajtatást, a Házinyulitenyésztést és a feljegyzésekre szánt különböző rovatokat.

A szerzők tárgyalják az I. részben a baromfitenyésztési és azok gyógykezelését; a II. részben a tenyésztési alapismereteket, a tojást természetrajzilag, keltetés céljából, a keltetőgépeket, a keltetőgépek közül a Kogler és Roszner-fele újrendszerű gépet, a mesterséges keltetést, a csibenevelést, a tenyésztéstanban a kappanozást; a III. részben a berendezéstanban a telep, vagy kistenyésztés helyes berendezését, a vándorolat, a szétszedhető ólat, a takarmányozásban a csirkeetetés, a pulykanövelések etetését s egyáltalán a helyes etetési rendszert, a növedéki takarmányozást, a ludpipék etetését; az V. részben a fajtatásban a magyar tyukot, a dorking tyukot, a crève coeur tyukot, az emdeni ludat, a pekingi kacsat, a bronzpulykát, a gyöngytyukot, a házinyulitenyésztésnél a hollandi nyulat, a black and tan nyulat, a belga parlagi nyulat, az angora nyulat, az orosz nyulat, a lengyel nyulat. Ezen naptárnak a nyulitenyésztési része Mahler Károly ismert nyulitenyésztő tollából került ki.

Az egész zsebnaptár a baromfitenyésztésről egy igen kerek, világos, áttekinthető, összefüggő, egymásból folyó képet nyújt az olvasónak, hiszszük és remélni merjük, hogy ezen naptár a jövő évben is ilyen tetszetős kiállításban és ügyes összeállításban fog napvilágot látni.

Bászál Elek.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

17. kérdés. Legyen szives a kérdések rovatába felvenni a következőt: Mely tenyésztők nevelnek hazánkban belga lovakat. Hol lehetne 2 éves belga csikókat legkönnyebben beszerezni? T. Gy.

18. kérdés. Fejérmegye nyugati részén lévő bérletem talajában kitünően diszlik a baltaczim, de megterem a vereshere és luczerna is. Általaj szelid vályog (lősz), feltalaj kissé homokos középkötött vályogtalaj. A birtoknak van 60—70 holdnyi hullámos völgyes része, régebbi erdőirtás, jó erőben levő mély humuszu talaj, melyben minden tengeri, rozs, buza, szóval minden jól diszlik, de vetőgéppel kinosan vethető. Mintán e terület a birtoknak a tanyától

távol eső kiszögélő szabálytalan alaku sarká képezi, műlegelőt akarok belőle létesíteni. Eg hajlat, mint általában Fejérmegyének a Balator felé menő oldalán, száraz. Szomszédom egy része lebeszél műlegelő létesítéséről, mert a nyá száraz és mert ilyen területű földet a forgóból elveszíték, holott baltaczimeteket létesítve, enny földet mindig nyerek buza alá (ez igaz is). Ellenvetésem azonban az, hogyha valamelyik évben a baltaczimvetés nem sikerül vagy kúpszul, növedékgulyámnak nem lenne leelője, de ezen kívül létesíték baltaczimlegelőket is, mert ez a leelő, 60—70 holdnyi, csak részben fedezné a szükségletet és arra szolgálna, hogy míg a lekaszált baltaczimvetés megújul, addig gulyámnak, 150 drb., leelője legyen. Kérek felvilágosítást, hogy ezek után létesítsek-e műlegelőt (ezen a vidéken nem is próbálta senki) és milyen fűmágykeverékből mennyit vessek 1200 □-öles holdanként? Hány évig tartható a műlegelő, mert az összeállítás olyannak szeretném, hogy minél tovább tartson. B. J.

19. kérdés. Harmincz darab maglibám van, 25 tojó, 5 gunár, azonkívül van még 40 drb. libám, melyeket nagyobb árt akarván érték elérni, csak februárban adnék el; ha a tojás és leendő kis libák kelésére nem volna káros hatással az, hogy tojó és gunár között nincs meg a kellő arány, miután a 70 liba együttjár. Erre nézve kérem szives válaszokat a „Köztelek”-ben megküldeni. Együttal véleményüket kérem a baromfikeltető-gépekről. B. Gy.

20. kérdés. Folyó évi október hó végén gözekevel fölszántattam fekete agyagos földem egy részét 32 cm. mélyre. Azelőtt ez a föld csak 20 cm. mélyre volt szántva. A gözeke csakis fekete földet hozott a felszínre. Lehet-e ezen mélyített új szántásba már a tavasszal luczernát vetni? Ha igen mit tegyek a siker előmozdítása, illetve biztosítása érdekében? Megérintem, hogy földem meglehetősen kötött, s hogy véleményem szerint ezideig azért nem sikerült a luczerna, mert a föld nem volt kellően meglazítva. P. O.

21. kérdés. A múlt hónapban vettem 42 drb körülbelül 1 éves 100—110 kg. súlyú sertést hizlalásra. A sertések közt voltak 10—12 hónaposak, meg ötnegyed évesek is. Eddig fele korpa, fele tengeridarával etettem azokat s a süldők jó erőben vannak. Most azonban, hogy a hideg beállt, neki mentek a flasternek s erősen turkálnak. Ezen nem úgy akarok segíteni, hogy drótot húzok az orrukba, hanem az abrakon akarnék változtatni, mert azt hiszem, itt lesz a hiba. Kapott eddig a 42 drb 20 kg. tengeridarát, 10 kg. apró korpát és 10 kg. vöröslisztet (8-as) félig hig moslék alakjában és 20 kg. szemes tengerit. Helyes-e így az etetés, vagy ajánlanak más keveréket? Nem jó volna-e egy kis lóbabdarát is a fenti félig hig moslékhoz adni, esetleg árpát? Megjegyzem, a sertés átlag 120 kilós darabonkint. Hízlató.

22. kérdés. A czukoreziromagot hogy szokás legezészerűbb módon száraróli letisztítani? A termés fél magyar holdról való. K. A.

Feleletek.

Belga (ardenni) lovakat nevelő hazai tenyésztők. (Felelet a 17. sz. kérdésre.) Tudtommal csakis a kaposvári „Mezőgazdasági ipar részvénytársaság” nevel hazánkban tisztavéri belga (ardenni) lovakat. Itt szoktak is évente néhány 2 éves méncsikót eladni. Lehet, hogy számfelletti fiatal kanczák is eladók. Legczél-

HEUCKE A. Hausneindorf-i gőzekegyáros több mint 20 éven át bevált kitünő rendszerű uti mozdonyokat, gőzeke mozdonyokat és teljes gőzeke készleteket szállít.

További felvilágosítással és ajánlattal készséggel szolgál magyarországi vezérképviselete, a:

Komárom-vidéki takarékpénztár részvénytársaság Komáromban. Kedvező fizetési feltételek.

szerűbb e tekintetben a nevezett részvényirtás igazgatóságához fordulni (Budapest, V., Zrínyi-utca 4.), mely a kívánt felvilágosítást szívesen meg fogja adni.

Tájékoztató azonban észszerűnek tartom annak megemlítését, hogy csak az esetben ajánlható tisztavérű belga loányag beszerzése tenyésztési célokra, ha a tenyésztés feladatánál *tenyész-állatok előállítására és értékesítésére* tüzett ki cél gyanánt, mert ennek az anyagnak a beszerzése kissé sokba kerül ahhoz képest, mintsem hogy kifizetné magát az esetben, ha csupán a gazdaságban szükséges igaslóállomány kiegészítéséről lenne szó.

Ha csak ez utóbbi lenne a tenyészszél, akkor a nálunk fenforgó viszonyok mellett legcélszerűbb muraközi kanczákat beszerezni és azok mellett tisztavérű ardenai mént tartani tenyésztési célra. Ezt az eljárást követik mindazon nagybirtokosok nálunk, akik a gazdaságban a nehéz, nyugati fajta igaslókat alkalmazzák. Ilyen tenyésztés a kérdéstevő vármegejében. Ötvenesen, Zselénski Róbert gróf ur öngyméltósága uradalmán is folyik, ahonnan esetleg információt is szerezhetne.

Muraközi igáskanczák vásárlását leginkább valamely ügynök közvetítésével szokták végezni, aki az eladó anyag holléte felől a legjobb felvilágosítással bír szolgál. Egy ilyen ügynökség czíme a „Köztelek” hirdetései között található: idősb Heinrich Mór, Csáktornya.

A vásárlásnál nagy óvatosság ajánlatos, amennyiben a nagy kereslet folytán a tisztavérű muraközi kanczák ivadékaik számszerint nem bírják kielégíteni a piac igényeit s ennél fogva már — főleg Somogy megyében — félvérkanczákat is fedeztetnek muraközi ménekkel. Az ilyen keresztezési termékek, ha sikerültek, lehetnek jó igaslóak, de átörökítési képesség tekintetében nem felelhetnek meg ama várakozásoknak, melyeket a gyanítlanul vásárló tenyésztő a tisztavérűnek vélt állatokhoz fűz.

Az e kategóriába tartozó korepeldányok leginkább magas lábaikkal, térd alatt való fűzőttségükkel, gyöngye lábszáraikkal és muraközihez nem illő vékony, hosszabb esüdjeikkel tűnnek a szakértő szemébe.

Kis M.

Mülegelő készítése. (Felelet a 18. sz. kérdésre.) Jelzett viszonyok között a jó erőben álló humózus vályogtalajon a legelő létesítését bátran merem ajánlani, mert ilyen kedvező talajviszonyok között a legelő még kissé szárazabb években sem fog kipusztulni, ha annak okszerű legeltetésére gondolt fordítunk s ősszel rendszeres fogsolásban részesítjük. Természetesen, hogy a vetés első 2 évében a fiatal legelőt legeltetni nem szabad, csak kaszálni, amíg a gyepezet annyira megerősödik, hogy abban a legelésző jószág már kárt nem tesz. Erre tehát ügyelni kell s a gazda feladata a helyszínén megállapítani, mikor lehet már a legeltetéshez hozzáfogni kár nélkül. A legelő kiméltését különben tisztelt kérdéstevő ur is hangsúlyozta, amennyiben azt a baltacziemes legelőkkal váltakozva akarja használatba venni.

Jelzett talajviszonyok között következő fükeverék lenne elvethető:

Phleum pratense 1.57 kg., Dactylis glomerata 3.23 kg., Festuca pratensis 3.80 kg., Lolium

perenne 7.14 kg., Avena flavescens 2.80 kg., Poa pratensis 3.20 kg., Agrostis stolonifera 1.33 kg., Trifolium repens 1.02 kg., Trifolium pratense 0.60 kg., Lotus corniculatus 0.63 kg., Poterium sanguis orba 2.20 kg., összesen 27.52 kg. kat. holdanként.

Védőnövényül zabot lehet használni, de azt zölden kell levágni.

K. K.

Gunarak aránya a tenyésztésben és a keltető-gépek alkalmazása. (Felelet a 19. sz. kérdésre.) Öt gunár 25 tojóhoz sok, 70 drb.-hoz pedig kevés. A 25 drb. magludat 3 gunárral már mostantól kezdve külön kell járni, takarmányozni és tartani, mert a magállatok más és az eladásra szánt állatok szintén más takarmányban kell, hogy részesüljenek. Ha a tenyész-állatokat oly takarmánnyal fogja tartani februárig, amellyel a piacra szántakat kell tartani, akkor ludjai alig fognak tojni s ha tojnak is, a tojások nagy része terméketlen lesz, mert a hizott állatok kevés és rendszeren magtalan tojást tojnak.

Azt ajánljuk tehát, tessék a ludakat keltő-választani s a tenyészállatokat zab, árpa s korpával kevert, apróra vágott takarmányrépával etetni, legelőre s fagyos időben vetésekre járni. Folyó, vagy állóvíz szintén jó ha van, de nem okvetlenül szükséges, fő a jó legelő.

A piacra szánt ludakat pedig tessék zárva tartani s mostantól kezdve jan. 15-ig árpa és korpával kevert apróra vágott takarmányrépával etetni, jan. 15-től febr. végéig pedig egészséges tengerivel, amitől szépen meghiznak s kitűnő peccsenye-árut fognak szolgáltatni. Állandóan friss vizük legyen. Etetés naponta 2-szer törtétnik. Azon helyiségekben, ahol tartatnak, bő alom legyen, hogy tolluk tiszta maradjon, az alom hetenként egyszer teljesen kiszedendő s az kitűnő kerti trágyát ad. Naponta — pedig reggel tiszta szalmával kell almozni. Amíg az alom-takarítás tart, arra az időre a ludak az udvaron szabadon eresztendők.

Arra a kérdésre pedig, hogy mi a véleményünk a baromfikeltető gépekre nézve, azt válaszoljuk, hogy a keltetőgépek ma már oly jók és tökéletesek, amelyekkel nagyobb tenyészetekben, gyakorlott egyén vagy egyének biztos sikerrel dolgozhatnak. Természetesen a gépek pontos ismerete szükséges ahhoz, amit csak gyakorlat által lehet megszerezni. Konkrét kérdés esetén, szívesen adunk e helyen bővebb választ.

Luczerna vetés mélyített földbe. (Felelet a 20. sz. kérdésre.) A heréfléket közvetlenül mélyített szántásba vetni nem szokás, sőt akárhányszor a mélyített szántás utólagos erősebb leülepedését meg is sinylik, amint ezt nekem is alkalmam volt tapasztalni. Igaz, hogy e tekintetben a vörös lóhere a legkényesebb, a luczerna már kevésbé, de azért a frissen mélyített föld más irányban is károsan hathat. Jelen esetben például 12 cm-es nyersföld került felszínre a mélyített szántással. Az ilyen nyersföld egy-két erősebb eső után felületileg pagyon összetömődik, erősen záródik. Ez a fiatal fejlődő luczernának, vagy pláne a csirázómagnak hátrányára van, annál is inkább, mert boronálni — épp a luczernavetés miatt — nem lehet. Másrészt viszont a védőnövény, a mélyített

földben oly buján fejlődne, hogy megdülése elkerülhető nem lenne és a luczernát nagyrészt kiölné. Ha pedig védőnövény nélkül vetjük — ami feltétlenül a leghelyesebb eljárás — akkor a nyersföld gyors összetömődése gátolja fejlődését.

Épp azért nézetem szerint leghelyesebb lenne a frissen mélyített földbe most tavasszal kapásnövényt vetni (a tengeri kitűnően sikerülne) és az ismételt kapálással jól át munkált földbe, azután a jövő tavasszal luczernát vetni. Ebben az esetben a luczernát védőnövény nélkül lehetne elvetni, ami feltétlenül helyesebb s a gyakorlati gazdák között is mindinkább terjedő vetési mód.

Hogy a luczerna oly gyakran nem sikerül, annak akárhányszor nem a talaj az oka, hanem a védőnövényes vetési mód, mely a lassu fejlődésű lóherénél teljesen megfelelő, de a gyors növesű luczernánál nagy hiba; a tisztán vetett luczerna már a vetés évében is 3 kaszálást képes adni és jól megerősödvé, zárt fejlődését hosszabb időn át megtartani. Egy másik gyakran elkövetett hiba, a fiatal luczernás legeltetése; a luczernát az első két évben legeltetni nem szabad, ez feltétlenül maga után vonja idő-előtti kiritkulását s elgyomosodását.

Sertések takarmányozása. (Felelet a 21. sz. kérdésre.) A 42 drb 10—15 hónapos sertéssel naponta etetett 40 kgr. tengeri, 16 kgr. finom buzakorpa s 10 kgr. vörösliszt tartalmaz 54.6 kgr. szárazanyagot, 5.3 kgr. fehérjét s 45.5 kgr. keményítőértéket, miután pedig a sertések beállítási súlya 100—110, mondjuk átlag 105 kgr., annál fogva jut 1000 kgr. élősúlyra 12.4 kgr. szárazanyag, 1.2 kgr. fehérje s 10.3 kgr. keményítőérték. E számok azt mutatják, hogy a kérdéses sertések aránylag gyengén lesznek tartva, bár nem olyan gyengén, hogy nem növekedhetnének, vagy hogy a kifejlődöttük nem javulhatnának, mert a sertésnek 1000 kgr. élősúlyra vonatkoztatott fenntartó szükséglete valószínűleg csak 0.6 kgr. fehérje s 6 kgr. keményítőérték körül mozog. Ha tehát ebből a szempontból nem is mondjuk a sertések táplálását elégtelennek, mert mi nem tudjuk, hogy mennyit képesek azok még nőni s hogy minő kondíciót óhajtanak velük elérni, de két hasznos tanácsot mégis adhatunk, nevezetesen, hogy etessenek több szárazanyagot s hogy keverjenek a takarmányuk közé iszapolt krétát, vagy szórjanak az ölba kőszenet, csontot, tojáshejat, meszesföldet stb., mert a sertések turási hajlama részint az üres gyomortól, részint a takarmány mézhiányától származik. Ugyanis a fiatalabb sertéssel legalább is 20 kg. szárazanyagot ajánlatos 1000 kg. élősúlyra s naponta etetni, ami, — ha nem akarnak nekik több táplálóanyagot adni — polyva vagy szénaszecskó etetéssel érhető el, mely részint a moslék közé keverve, részint leforrázva etetve, gyomortöltelékét képezne s megnyugtató a korgó gyomrot; a mézhiányt pedig azért tartjuk szükségesnek, mert a gabona bővelkedik ugyan foszforsavban, de szükölködik mézszben, már pedig a bár csak keveset növekedő sertésnek is több mézszre van szüksége, mint amennyit a gabona tartalmaz. Ezen a két bajon természetesen nem segít az, ha a tengerinek

Ucshelér
1907/2
43-44.
a k...

2.
egy rész
az árpa
a tengeri
a hüve
mészbe
lyeselt
jen a s
a lóba
ségben
födözte
vagy sz
jegyezz
sek edo
okvetle
akkor a

Czuk
sz. 16r
virágza
vagy ha
pálczák

A SZÉ

A Szé
hó 30-
gyűlést
munkák
mutatko
sák. A
gazda j
baját jo
ben min
Békes s
jöformán
már vár
miserim
latlan és
sága az
egyetért
kivánság
a kíváns
azokat
haláráig
A Szé
azonban
telenek t
ezüldem
munkákn
akciója.
széjjel a
ragasztot
szervezke

ip

va

ta
a
n
b
je
h

Különb
megy e gy

Az izga
a városná
éppen bar

T

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országsterite első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szilveszterjékh ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár.

egy részét ugyanannyi árpával helyettesítik, mert az árpában sincs több szárazanyag s mész, mint a tengeriben, míg ellenben a lóbab s általában a hüvelyes magvak 3-4-szer oly gazdagok mészben mint a gabona, minélfogva tehát csak helyeselhetjük azt az eszméjét, hogy lóbabot is keverjen a sertések eddigi takarmányához; de miután a lóbabot bizonyára nem eteti oly nagy mennyiségben, hogy a 20 kg. száraz anyagszükséglet fődöztessek, még akkor is ajánljuk a polyva vagy zecska s mész etetését. Végre pedig megjegyezzük, hogy abban az esetben, ha a sertések eddigi fejlődésével meg van elégedve, nem okvetlenül szükséges nekik lóbabot adni, mert akkor a polyva s az iszapolt kréta is elegendő.

Cselkó István.

Czukorezirokmag lefésülése. (Fülete a 22. sz. kérdésre.) A czukorezirokmagot a bugás virágról fakék segítségével lehet lefésülni, vagy ha a buga tömöttebb, akkor rövid, vastag pálcákkal (ponyván) leverni.

K. K.

A szatmármegyei gazdák gyűlése.

(Kiküldött munkatársunktól.)

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület decz. hó 30-ára Szatmár-Németi városába gazdasági munkáskérdés folytán a gazdák szükségességnek mutatkozó szervezkedésének részleteit megvitatás. A gyűlésre közel 200-250 szatmármegyei gazda jött össze abban a hitben, hogy a maga baját joga van akár nyilvános, akár zárt ülésben minden társadalmi osztálynak megvitatni. Békés szándékkal jöttek össze, a közgyűlésnek jóformán egyetlen tárgya az volt, hogy Szatmár vármegye gazdái határozatilag kimondják, miszerint a mezőgazdasági munkásnép indokolatlan és szertelen kívánságainak egyedüli orvossága az, ha a gazdaközönség szervezkedik és egyetértően bírálja meg, vajjon jogosak ezen kívánságok és méltányosak-e? Ha igen, teljesítik a kívánságukat, ha nem, egyakarattal utasítják azokat vissza a méltányosság és jogosság határáig.

A Szatmár-Németiben összegyűlt gazdák azonban nem kis meglepetéssel voltak kénytelenek tapasztalni, hogy a nemzetközi szociáldemokrácia lobogója alatt szervezkedő munkásnépnek nincs nyére a gazdák egyöntetű akciója. A gyűlés napján a városban szerte-szét a következő tartalmu vörös plakátokat ragasztották ki és osztogatták szét a munkásszervezkedés vezérei:

Főhívás

az

ipar- és földmunkásokhoz!

A kizsákmányolók éhes hada, kik a földmunkások zsirján élőködnek

vasárnap d. e. 10 órakor

a városháza nagy tanástermében gazdasági gyűlést

tartanak, melyen foglalkozni fognak a munkáskérdéssel és a munkaadók szervezkedésével. — Minden munkás a pontosan kitűzött időben és helyen jelen legyen és megjelenésével tüntesse. — Meglátjuk, hogy milyen lesz a kétéli, mit tenni akarnak a munkások nyakára.

Különböen is bejelentették, hogy 10 tagu küldöttség megy a gyűlésükre.

Testvéri üdvözléssel

a földmunkások szervező bizottsága.

Az izgató felhívásnak meg is volt a sikere, a városháza elé, ahol a gyűlést tartották, nem éppen barátságos magatartásu tömeg kezdett

gyülekezni. Szerencsére a gyűlés egybehívói gondoskodtak arról, hogy kellő számú csendőr legyen készenlétben. Jelentkezett a 10 tagu deputáció is, azonban a gyűlés elnöke Domahidy Sándor udvariasan tudokra adta, hogy a gyűlés kizárólag a gazdák gyűlése, így nem tartja szükségesnek, hogy azon a munkások is jelen legyenek.

A csendőrfedezet alatt tartott értekezlet lefolyása a következő volt:

Domahidy Sándor elnök megnyitó beszédében részletesen ismertette a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége nagygyűlésének a munkáskérdésben elfogadott határozati javaslatát. Előadja, hogy a javaslatot a szövetség már fel is terjesztette a kormányhoz s az egyes miniszterek, akiknek a gazdák küldöttsége nyújtotta át a javaslatot, megnyugtató kijelentéseket tettek, de míg a törvényhozás intézkedhetik, jó időbe fog kerülni. A munkáskérdés azonban sokkal fenyegetőbb, semhogy a gazdák sokáig várhatnának tétlenül. Valamit tenni kell. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott gyűlésein az a nézet lett uralkodóvá, hogy a gazdáknak szervezkedniök kell járasonként és közösenként és egyöntetűen megállapítani a munkabérek, azok betartásáért szolidaritást vállalni, szükség esetén az aratási munkák zavartalan lefolyását aratógépek beszerzésével, idegen munkások közvetítésével biztosítani.

A tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után Poszvek Nándor titkár felolvasta a gazdasági egyesület munkásügyi bizottsága által szerkesztett, lapunkban már ismertetett határozati javaslatot, kérve annak elfogadását. Előterjeszté továbbá Féses László br. külön határozati javaslatát, mely szerint a kormányt arra kell kérni, hogy az aratási munkák végzésére rendelje ki a katonaságot.

A javaslatához először berzenzei Kovács Jenő szól hozzá. Megítélésével látja, hogy a szociáldemokraták ma már kétségbe vonják azt a jogát is a gazdáknak, hogy a maguk megmentéséről gondoskodhassanak. Ha az így tart továbbra is, a gazdaközönség kedv fog lyeszni. S vajjon mit csinálnak akkor a munkások, ha a birtokosok paragon hevertetik a földjüket. Részletesen szól a cselédmizériákról. Ma már a cselédség is fel van bujtogatva, úgy, hogy nem lehet birni velük. Ismerteti az e tekintetben szerzett tapasztalatait. A javaslatot elfogadja.

Domahidy Sándor arra kéri a nagyszámban megjelent kisgazdákat, hogy az itt hallottakat a munkásnéppel való érintkezésükben minél szélesebb körben terjesszék.

Böszörményi Emil dr. jogi és társadalmi szempontból bírálja a szociáldemokraták akcióját.

Solymossy László a katonakötelesek kívándorlásának betiltását kívánja.

Kovács Jenő br. a cselédek megadóztatása tekintetében óhajt könnyítéseket.

Spiegel Ferenc az óhajtja, hogy a munkásigazolványokban a munkaidő tartalma dátumszerűen fel legyen tüntetve. Az északkeleti vármegyék gazdáira való tekintettel kívánatosnak tartja, hogy a földmivelésügyi miniszter a mezőhegyesi munkás tartalékot ne szerződtesse, miután a munkások nagyrésze ezekből a megyékből kerül ki.

Domahidy István és mások hozzászólása után a gazdaggyűlés a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta a felszólalók által indított nyozott pótlásokkal együtt.

A gazdák járasonként való szervezkedésének vezetésére két bizottságot küldtek ki. A köz-

ponti bizottság tagjai lettek: Domahidy Sándor elnöke alatt: Poszvek Nándor, Böszörményi Emil, Horváth Bertalan, Szuhányi Lajos, Pel György.

Az egyes járásokban a szervezkedés vezetésére a következőket választották meg: szatmári járásban: Kovács Miklóst, a szinyér váraljaiban: Böszörményi Zsigmondot, a nagy somkutiban: Teleki Sándor grófot, az erdődiben Révay Dezsőt, a mátészalkaiban: Jármy Andort, a fehérgyarmatiban: Kende Zsigmondot, a nagybányaiban: Teleki János grófot, a nagykarolyiban: Domahidy Istvánt, a csengeriben: Madarassy Dezsőt.

Kimondották végül, hogy a járási gazdaszövetségeknek legkésőbb január hó 15-ig meg kell alakulniok s az egységes munkabérek meg kell állapítaniok, amelyeket közölni fognak a munkásnéppel.

A szatmári gazdaggyűlésről való híradáshoz csak annyi megjegyzést fűzünk, hogy a szervezkedést mindenestre jó lett volna korábban megkezdeni. A szociáldemokraták szatmári fellépése leginkább mutatja, hogy a gazdaközönségnek el kell készülnie lennie a legrosszabbra s leginkább arra, hogy az idén külföldi munkással kénytelen arattatni. Ezt pedig január hó folyamán kell biztosítani. Így most már csakugyan ütött az utolsó óra.

Az újévi cselédszállítás.

A szönyegen levő munkáskérdés rendezésénél fontos szerepet játszik a „cselédváltás” idejének kérdése is. Erre nézve eltérők a nézetek, mert sajnos e kérdésnél is legtöbb gazda a konzervatív irányt követi és így nehezen tud a helyes irány előtérbe lépni. A praktikus, a leghumánusabb intézkedés, hogy a cselédváltás idejét november 1-re kell az egész országban megállapítani. Az ilyen kérdést ilyenkor kell szellőztetni, mikor annak igazán ideje van és ha a mostani cselédváltás idejét nézzük, abban a meggyőződésben élek, hogy ezentul a konzervatív gondolkodás is éppen úgy megfeneklik, mint a cselédszállításra küldött kocsi megfeneklettek a nagy hóban és hófúvásban.

Ennekelőtte a gazdaságokban az évről a kalendáriumi év szerint végződött. Később átmentek a gazdák július 1-re, ami természetesen sokkal praktikusabb, mert addig a magtár szépen ki lehet söpörni, a gazda azt is megtudja mennyi ment a szemébe. Akkorra elfogyott a takarmány stb. Könnyen le lehet zárni a számadást. Egyedül a cselédváltás ideje maradt meg és mint Noe bárkájának az ideje is el mullott, éppen úgy a cselédváltás ideje is, hogy újévkor történjen, azt hiszem ma már szintén idejét mulotta.

Ezt az újévi cselédváltást röviden ember, és állatkinzás idejének lehet nevezni, mert ha bizonyos statisztikát vezettek volna a gazdák arról, hogy a cselédhuzozkodás alkalmával hány cseléd betegedett meg, vagy ezeknek hány cselédtagja halt el? Mennyi epidemikus betegség lett behuzozva a tanyákba, melynek ideje éppen a tél közepére szokott legjobban esni? Mennyi jószága pusztult el a gazdának e télviz idején való huzozkodás következtében? Azt hiszem, nem lenne gazdaember, aki bármennyire konzervatívon gondolkodik, vagy ha meggondolva, vagy meg nem gondolva e kérdésben már nyilatkozott a régi szokás fenntartása mellett, hogy be ne látna, hogy a régi szokás ma már fenn nem tartható.

TATAI

darabos szén tojás és téglabrikett

locomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez. **BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szt-Péter, Sajókaza, Tokod, — ebszőnyi felsőgallai mész,**

Magyar Általános Közszénbánya Részvénytársulat Budapest, V., Erzsébet-tér 10. sz.

Nézzük a mai új évi eselédváltást; kell-e ennél nagyobb barbarizmus? Hány szerencsétlen családon esik meg az embernek a szive, kikkel a mostani csaknem méteres hóban az uton találkozunk? Akik jobb jövőt remélve huzzolkodnak, ülnek a kemény butorzat tetején; némelyik piros, már a másik megkékülve szorongatja csecsemőjét vagy apró gyermekét karjai között. A befogott jóság kiálva pórádzik, alig tudja tovább vonzolni a járművet, vagy egyáltalán ott vannak elakadva, elállva, míg egy másik utas meg nem szánja őket és elfogatot ad. Némelyik család holmija még az elmenő helyen az udvarra van kirakva, mert az új eselédnek már lakáselősége van és annak a családja is ott van valahol meghúzódva, ahol megkönnyülnek rajta, mert az érte jövő fogatok valahol elakadtak a nagy hóban.

No gazdák mit szólnak mindehhez? Első ilyen huzzolkodástok-e ez a gazdasági praxistokban? Vagy azt hiszitek, ez lesz az utolsó, ha megmaradtok a régi szokás mellett? Ugye belátjátok, hogy úgy mint sok más, úgy ez is idejét mulotta. Az embereket meg kell őrizni a veszedelemtől, állatokat meg kell kímélni szintén a pusztulástól. November elseje legyen a eselédváltás, a huzzolkodás ideje, addig minden gazda elvégezheti gazdasági munkáját és el is kell azt végezni, vagy ha nem is végezte el, ezt megkívánja a humanizmus!

Kegelevich Gyula gróf.

Uj ügy- és személybeosztás a földmívelésügyi minisztériumban.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter budapesti képviselőházi tárgyalása alkalmával tartott beszédjében kifejezésre juttatott irányelvek és újabb teendők foganatosítása érdekében a minisztérium ügybeosztásában f. évi jan. 1-én némely változásokat tett. Nevezetesen a gazdasági szakoktatási és kísérletügyi intézmények ügyeit a IX. főosztályhoz csatolta s ezen főosztály teendőit, az ahhoz tartozó hegyvidéki és szélföldi nép felségélyezésére irányuló ügyekkel együtt, államtitkári hatáskörrel *Balogh Vilmos* miniszteri tanácsos vezetésére bízta. A telepítési és birtokfeldarabolási ügyeket, melyek a gazdasági munkasüggel egy főosztályt képeztek, tekintettel egyrészt a tervezett nagyobb arányú birtokpolitikai és telepítési akcióra, másrészt pedig a szociális munkáskérdésekkel kapcsolatban tárgyalás alatt levő törvényelőkészítési munkálatokra s a munkás-ügyek jelentőségének folytonos emelkedésére, szétválasztotta s mind-egyik ügykörből egy-egy külön főosztályt alakított. A telepítési és birtokfeldarabolási ügyek főosztályát *Tervegy Imre* miniszteri tanácsos fogja vezetni.

A munkásügyi főosztályt, melyhez a mezőrendőri és halászati igazgatás ügyei is fognak tartozni, a miniszter továbbra is *Bartók József dr.* miniszteri tanácsos vezetésére bízta, kinek a telepítési ügyek vezetésére és az új telepítési törvény előkészítési munkálataiért elismerését és köszönetét fejezte ki.

A mezőgazdasági, valamint a vadászati ügyosztály ügyei a VII. főosztályhoz csatoltattak át és a vadászati ügyek vezetésétől a miniszter *Róth Loránd* miniszteri osztálytanácsost, ki eddig a vámpolitikai ügyosztály ügyeit is ellátta, fel-

mentette, hogy kizárólag a vám- és kereskedelmi ügyek ügykörében teljesíthessen szolgálatot, melyek ezidőszert kétszeres fontossággal bírnak. A vadászati ügyek vezetésével *Podmaniczky Gyula* báró miniszteri titkár bízott meg.

Végül pedig rokontermesztéknél fogva a faterenyésztési és gyümölcsészeti ügyeket a miniszter a szőlészeti és borászati VIII. főosztály ügykörébe utalta.

A földmívelésügyi minisztérium ezen új ügybeosztását tárgy- és névmutatóval ellátva minden érdeklődő megkapja bérmentesen, ki eziránti kívánságát az elnöki osztálylyal levélben, vagy egyszerű levelezőlapon közli.

Meghívó.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete bácsbodrogvármegyei kerületi választmányának gyűlését az alapszabályok 74-ik §-a és az ügyrend 4-ik §-a értelmében 1907. évi január hó 10-ik napján reggel 10 órára az újfutaki kath. kör helyiségébe egybehívom.

Futak, 1906 december 21.

Eigl József s. k.,
kerületi választmányi elnök.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az ügyrend 11. és 12. §-ának tárgyalása. 3. Az ügyrend 9. §-ának értelmében a közgyűlési megbízottak kiküldése.

Meghívó.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete pozsonyvármegyei kerületi választmányának gyűlését az alapszabályok 74. §-a és az ügyrend 4. §-a értelmében 1907. évi január hó 15-ik napján délután 3 órára a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület irodájába egybehívom.

Kismagyar, 1906 december 24.

Pálffy Béla gróf,
kerületi választmányi elnök.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az ügyrend 11. és 12. §-ának tárgyalása. 3. Az ügyrend 9. §-ának értelmében a közgyűlési megbízottak kiküldése.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Tormay Béla	29
A „Köztelek” t. olvasóihoz!	31
Az OMGE. közleményei	31
Munkás-igazgatás	31
A szatmármegyei gazdák gyűlése	39
Az új évi eselédzállítás	39
Uj ügy- és személybeosztás a földmívelésügyi minisztériumban	40
Állattenyésztés.	
Tenyészállatbehozatalunk és a francia takarmányhiány	33
Erdészet, faültetés.	
Visszaélések az erdők eladása körül	34
Tejgazdaság.	
A sajtóterjesztés felkarolása	35
Gazdasági jog.	
A kereskedelmi törvény és a gazdák	36

	Oldal
Irodalom	37
Levélszekrény	37
Vegyések	41
A belügyminiszter és a munkásegyletek	40
A munkáskérdés és a gazdasági egyesüetek	41
Gyászbir. — Házasság. — Halálozás. — Terrorizmus. — A „Hangya” emlékirata. — A munkásszükséglet fedezése. — A német tőzsdetörvény	42
Kereskedelem, tőzsde	45
Szerkesztői tizenetek	46

A belügyminiszter és a munkásegyletek.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter múlt évi november hó 9-én körrendeletet adott ki a közgazgatási hatóságoknak a munkásegyletek alakításának és tevékenységének ellenőrzése tárgyában. Ez a rendelet, melyre *Darányi* miniszter a képviselőházban és *Dessewffy Aurél* gróf az OMGE. közgyűlésén tartott beszédében elismerőleg nyilatkozott, végtelenül fontos azokra a gazdákra is, kik éppen a földmunkás-szövet-ségek czégére alatt folytatott izgatások miatt példátlanul súlyos munkásbajokkal küzdenek. Különösen fontos a rendelet 7. pontja, melyet, ha kellő szigorral alkalmaznak, több munkás-szövetséget fel kellett volna már oszlatni, ami azonban, sajnos, az egyre folyó izgatások dacára se történt meg egy esetben se. Alább közöljük a belügyminiszteri rendeletet, hogy így a gazdaközönségnek is alkalmat adjunk arra, hogy a szigorú végrehajtás érdekében alkalmadtán befolyását latba vesse.

A rendelet így szól:

„Az egyesületek felett gyakorolt felügyelet folyamán több ízben tapasztaltam, hogy az országos jellegű munkásegysületek helyi (vidéki) szerveinek, u. n. főkegyeletnek, helyi csoportoknak, szakosztályoknak stb. megalakulásánál a megalakulás előfeltételeit és a megalakulásnak a hatóság részéről való tudomásulvételét illetőleg úgy az alakulók, mint a hatóságok részéről eltérő felfogások keletkeztek.

Ugyanis egyes országos munkásegysületek helyi szervei, az alapszabályokkal ellentétben, nem kellő számú tagból, továbbá szakegysületeknél nem szakmabeli, hanem más foglalkozású egyénekből — mint pl. a földmunkások szakegysületeibe befogadtattak bányamunkások is — vagy végül a polgárok szabad akaratára gyakorolt illetéktelen befolyás alatt alakultak; továbbá egyes helyi szervezetek megalakulása a hatóságoknak egyáltalában nem jelentett, vagy a helyi szervezeteknek a hatóságoknál bejelentett megalakulása az illető hatóságok által a vezetésem alatt álló minisztérium tudomására nem hozott.

Ezen eljárás sem az egyesületek felett gyakorlandó hatósági felügyelet követelményeivel, sem maguknak a szóbanforgó egyesületeknek alapszabályaival összhangban nem áll.

E visszas helyzet megszüntetése tehát sürgős szükségé vált.

Ezuttal is kijelentem, hogy a polgárok egyesülési szabadságát teljes egészében fentartani és biztosítani kívánom s az egyesülési szabadságnak csak azon értelmezését akarom megszüntetni, mely a polgárok egyéni szabadságát,

A szárított sertés-trágya

a legkitünőbb és legolcsóbb trágyanem. Állami szőlészeti és gazdasági tanintézeti kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve. Árajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest—Köbányai Trágyaszárító-Gyár, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 21. szám.

különöse
alapszab
valamint
geti.

Ennél
1873. évi
1506
2219/eln
kiegészít
1. Az
alapszab
(főkegyel
ezeljaból
annak tá
ezt az ö
lentették

2. A
szóló je
hogy az
egyesüet
zetesen,
számu tá
ezek a t
foglalkoz
nagy- és
zett taná
gal felruh
48 óra a

Ezen je
az anyae
melyik he
szakosztá
külön sze
nak, min
helyi szer

Ugyan
illetékes
táshoz v
s az any
egy soksz

3. Az
veendő, k
zése fen

A bejel
gyanuja t
nevezett

4. A t
megtagad
delésére
tékes, aki
összes ira
tenni köte

5. A hé
osztály) es
végleges

Működé
heti, ha e
idejűleg v
ságnak ke
vényt ad.

6. A he
ság első t
bármely
egyesület
ködésére

alapszabál

Ha kéts
hogy a he
állam vagy
veszélyzet
második p
vagy irató
hatóság el
dését indé
ideiglenes
és pénzke
az összes

különösen pedig az egyesületi tagoknak az alapszabályokban biztosított jogait és érdekeit, valamint az állam érdekeit is veszélyteljé fenyegeti.

Ennélfogva az egyesületek tárgyában kiadott 1873. évi 1394/eln., 1874. évi 773/eln., 1875. évi 1508/eln., végül 1898. évi 1138/eln. és 2219/eln. számú belügyminiszteri körrendeletek kiegészítésül rendelem a következőket:

1. Az országos jellegű munkásegysületek alapszabályilag megállapított helyi szerveinek (fiókegylet, helyi csoport, szakosztály) alakítása céljából bejelentett gyűlés megtartása, ha annak tárgyát csupán a megalakulás képezi s ezt az összehívók a cél megjelölésével bejelentették, nem akadályozandó.

2. A gyűlés összehívói az alakítógyűlésről szóló jegyzőkönyvet annak igazolása mellett, hogy az alakulás mindenben megfelelt az anyaegetület jóváhagyott alapszabályainak, nevezetesen, hogy az alapszabályokban megkivánt számú tag a helyi szervezetbe belépett s hogy ezek a tagok mind az alapszabályokban előírt foglalkozáshoz tartozó magyar állampolgárok, a nagy- és kisközségekben az előjárásnak, rendezett tanácsu városokban és törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesternek 48 óra alatt bemutatni tartoznak.

Ezen jegyzőkönyvben feltüntetendő az is, hogy az anyaegetületi alapszabályokban meghatározott melyik helyi szervnek (helyi csoport, fiókegylet, szakosztály) megalakulásáról van szó, vannak-e külön szervezeti működési szabályai s ha vannak, minők ezek és kik választották meg a helyi szerv vezetőségébe?

Ugyanakkor bemutatandó az anyaegetület erre illetékes szervének a helyi szervezet megalakításához való hozzájárulását igazoló nyilatkozata s az anyaegetület láttaozott alapszabályainak egy példányát is.

3. Az így bejelentett alakulás tudomásul veendő, kivéve azt az esetet, ha a tagok szerzése fenyegetés vagy erőszakkal történik.

A bejelentett átvevő hatóság, ha erre nézve gyanúja támadt, erről az alábbi pontban megnevezett felsőbb hatóságnak jelentést tesz.

4. A tudomásulvevőre, illetőleg a tudomásulvevő megtagadására s az esetleges vizsgálat elrendelésére a törvényhatóság első tisztviselője illetékes, akihez a bejelentést átvevő hatóság az összes iratokat véleményes jelentés mellett áttenni köteles.

5. A helyi szerv (fiók, helyi csoport, szakosztály) csak a tudomásulvevő után alakul meg véglegesen.

Működését azonban ideiglenesen megkezdheti, ha ezt a megalakulás bejelentésével egyidejűleg vagy később az illetékes helyi hatóságnak kellően bejelentette s az erről elismervényt ad.

6. A helyi szervek működését a törvényhatóság első tisztviselője épp úgy ellenőrzi, mint bármely önálló, saját alapszabályokkal bíró egyesület működését s ezen helyi szervek működésére nézve mindenben az anyaegetület alapszabályainak intézkedései kötelezők.

Ha kétségtelen bizonyítékok vannak az iránt, hogy a helyi szerv az alapszabályoktól eltérő, az állam vagy az egyesületi tagok egyéni érdekeit veszélyeztető eljárást folytat, vagy a 7. szakasz második pontjában körülírt nyomtatványokat vagy iratokat terjeszt kiad, a törvényhatóság első tisztviselője a helyi szerv működését indokolt határozattal saját hatáskörében ideiglenesen azonnal felfüggesztheti, az ügyvitel és pénzügyi megvizsgálását elrendelheti és az összes vizsgálati iratokat jelentés kíséretében a továbbiakra vonatkozó végleges döntés céljából a vezetésem alatt álló miniszteriumhoz felterjeszti.

7. A helyi szervnek (fiók, helyi csoport, szakosztály) az anyaegetületi alapszabályok ellenére folytatott működése esetében vizsgálat tárgyává teendő az is, hogy a helyi szerv szabálytalan működése az anyaegetület tudtával történt-e s az anyaegetület valamelyik központi szerve által támogatott, vagy támogatott-e és ha igen, erről az anyaegetületre nézve illetékes hatóság (polgármester, alispán) azonnal értesítendő.

Az anyaegetület (országos központi szövetség, országos szakegyesület stb.) alapszabályellenes működésének tekintendő különösen az, ha az anyaegetület, vagy ennek bármely központi, vagy helyi szerve (fiók, helyi csoport, szakosztály stb.) közvetlenül, vagy közvetve oly fizeteket (ügyrend, házi rend, tagkönyveske) vagy bármely alakban megjelenő nyomtatványokat, vagy iratokat ad ki s az egyleti tagok közt kioszt, melyekben az egyesület hatásköre, a tagok jogai és kötelességei különösen az egyleti tagok pénzügyi járulékaik tekintetében oly intézkedések vannak, melyek a belügyminiszterium által láttaozott alapszabályokban megállapított kereteket túlhaladják, továbbá a tagjaik között oly nyomtatványokat terjeszt, amelyek ígató vagy lázító tartalmuknál fogva a kir. bíróság által lefoglalni illetőleg elkoboztatni rendeltettek.

8. Az országos jellegű munkásegysületek helyi szervei megalakulását, illetőleg ennek tudomásulvevését, ugymint azok megszűnését a törvényhatóság első tisztviselője a belügyminiszternek bejelenteni tartozik.

19. Jelen körrendelet által hatályukat veszítik az országos jellegű munkásegysületek alapszabályai, esetleg azok láttaozási záradékában a helyi szervek megalakulásának és megszűnésének bejelentésére nézve foglalt mindazon intézkedések, melyek a jelen körrendelet intézkedéseivel ellentétesek.

Ugyanezért utasítandók a munkásegysületek, hogy amennyiben alapszabályukban a helyi szervek megalakulásának és megszűnésének bejelentésére nézve az ezen rendeletben foglaltaktól eltérő intézkedések, vagy rendelkezések lennének, alapszabályukat e rendelet értelmében módosítsák s az ekként módosított alapszabályokat láttaozás végett a belügyminiszteriumhoz 40 nap alatt terjesszék fel.

Budapest, 1906. évi november hó 9-én.

Andrássy s. k."

A munkáskérdés és a gazdasági egyesületek.

A szocialista földmunkásszövetségek alakulása óta a mezőgazdasági termelés veszélybe került. A szocialistáknak sikerült a mezőgazdasági munkásság egy részét szembeállítani a gazdákkal és így módon azok kölcsönös meg egyezését megkíséríteni. A munkásság ezen része ultimátumszerű szerződést szegezett a gazdáknak, kijelentvén, hogy csak az abban foglalt feltételek mellett hajlandó szerződni. A gazdák ezen feltételeket el nem fogadhatták. Már most olyan helyzet elé kerültünk, hogy vagy meghajol a gazdaközönség egy politikai párt taktikából készített szerződése előtt és vagyonának romjain azt teljesíti vagy pedig veszélybe kerül a termés, mely az egész országot gazdasági válságba juttatná. A munkásság szerződni nem akar, a gazda az aratást munkaerő nélkül nem várhatja be. Az összeütközés így kikerülhetetlen. A munkásnak az a joga el-

vitathatatlan, hogy akkor és annyiért szerződik, amikor és amennyiért ő akar. Viszont kétségtelen a gazda azon joga, hogy csak oly szerződést köthet, mely érdekét nem veszélyezteti. A munkásság ezen szervezkedésével szemben a gazdaközönség is érdekeinek védelmére kelt.

A gazdák mozgalmát, védelmükre való szervezkedését az OMGE. kezdeményezte. Kebelében alakult a munkássági bizottság, mely a gazdák mozgalmának egyöntetűségét, egységét akarta így módon biztosítani. A bizottság felszólította a vidéki gazdasági egyesületeket, hogy kebelükben alakítsanak munkássági bizottságot, mely a helyi munkáviszonyokat és mozgalmakat figyelemmel kísérve, az adott körülményekhez képest intézkedik. Ezen felhívásnak részben eredménye is volt, mert különösen azon gazdasági egyesületek, ahol a szocialista mozgalmak erősebbek, meg is alakították a munkássági bizottságokat. Eddig a következő egyesületek jelentették be a munkássági bizottság megalakulását: A Temesvármegyei, Hontvármegyei, Fejérvármegyei, Torontálvármegyei, Sárosvármegyei, Nógrádvármegyei, Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei, Zalavármegyei, Biharvármegyei, Komáromvármegyei, Nyitravármegyei, Aradvármegyei G. E.-ek. Valószínű, hogy a munkássági bizottságok a legtöbb gazd. egyesületben már megalakultak, de eddig erről hivatalos jelentés nem érkezett. A munkássági bizottságok legtöbbje a cselédtörvény revíziója érdekében és a munkáskérdés rendezése ügyében nyújtottak be indokolt felterjesztéseket a földművelésügyi kormányhoz.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület múlt év november és december havában gazdaggyűlést tartott, amelyeken a munkáskérdés volt napirenden. Felterjesztést intéztek a belügyi és földművelésügyi kormányhoz az aratószátrajk mozgalmakra vonatkozólag és sürgették a földmunkásszövetségek megrendszabályozását és az 1898. II. t.-ezikk szigorú alkalmazását. A gazdasági egyesület kezdeményezésére a megyei hatóság szövetkezési alapon czégyjegyzett intézményt alapított a munkásközvetítés és tartalékszervezésének nagyobb arányú lebonyolítására. A taggyűjtés eredményei nagyon kedvezők voltak és a szövetkezet temesmegyei, torontáli és krassói gazdákból megalakult. A temesmegyei gazdák nyílt felhívást is intéztek magyar, német és román nyelven a munkássághoz, melyben őket méltányos szerződésre hívták föl és múlt év december 15-ét tüzték ki terminusul. Ha addig a munkások nem szerződnek, akkor a gazdák idegen munkaerőről lesznek kénytelenek gondoskodni. A temesmegyei mezőgazdák munkaadó szövetsége legutóbbi ülésén Stojanovits György báró elnöklésével kimondotta, hogy szükség esetén kínai kulikat importálnak. Eddig hét uradalom jegyzett kínai munkásokat.

Ezen határozathoz hasonlóan a békésmegyei gazdák is állást foglaltak. Békésmegyében sok helyen sikerült a munkásokkal való megegyezés, de ott is el vannak határozva szükség esetén kínai kulikat behozni.

A Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület okt. havában tartott nagyszabású értekezletet a gazdaközönség jövővő állásfoglalásának megállapítása tárgyában. A gyűlésen meghatározták a feltételeket, melyek alapján a munkássággal szerződni fognak. Ha a munkásság jan. 15-ig a szerződés kötetét megtagadná, akkor idegen munkaerőről gondoskodnak.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület terjedelmes memorandumban kifejtette a szocialista

PERFECT

separatorok,
tejszállító kannák,
tejhűtő készülékek,
vajkőpülő gépek,
vajgyuró gépek.

Teljes tejjgazdaságok, berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Bathory-u. 9.

földmiveszövetségek káros működését és a szervezkedés ott is megindult, hogy szerződés-kötés megtagadása esetén az aratás akadályt ne szenvedjen.

A *Hontvármegyei Gazdasági Egyesület* kezdeményezésére Ipolyságon december 4-én nagy-szabású gyűlést tartottak a gazdák és a szociálisták visszaélései ellen szükségesnek határozták a szervezkedést. Ha a megye munkássága nem szerződne, akkor idegen munkaerőről gondoskodnak.

Gyoma és vidéke gazdái értekezleten beszéltek meg azon eljárást, melyet a munkásmozgalommal tanúsítani fognak. Megállapították a feltételeket, melyek alapján a munkásokkal szerződni akarnak és kimondták a szervezkedés és agitáció halaszthatlan szükségét. Elhatározták, hogy a vidéki községeket bejárják és a gazdátársadalmat szervezni fogják.

Az *Aradvármegyei Gazdasági Egyesület* kebelében *mezőgazdasági munkáspártoló egyesület* alakult. Ezen egyesület célja, hogy a munkásság vezetését maguk a gazdák vegyék a kezükbe és céltudatos vezetés mellett ily módon a szociálisták befolyásától mentesítsék. Az egyesület az összes társeseményeknek megküldötte a tervezetet és a siker érdekében azokat is hasonló szervezetek alakítására kéri.

A földmunkások szövetségének ellensúlyozására a lovrini gazdaközönség kezdeményezésére szövetség létesült *Lovrinban, Bogároson, Kis-ószón, Grabácson, Perjámoson és Nagyszentmiklóson*. Ezen szövetségek célja, hogy a munkáskérdésben a fennálló gazdasági egyletekkel versenyzőleg ellensúlyozza a szociálisták agitációját.

A *Szatmármegyei Gazdasági Egyes.* január 1-én nagygyűlést hívott egybe, melyről kiküldött tudósítónk a lap hasábjain bővebben számol be.

Felkérjük a t. olvasóinkat és különösen a gazdasági egyesületek t. titkárait, hogy bennünket tájékoztassanak sziveskedjenek vidékük munkaviszonyairól, főként a következő kérdésekre nézve: sikerültek-e a szerződések? Mi a munkások követelése? Mire határozták el magukat a munkaadók?

A *Jásznagyközségek és vármegyei Gazdasági Egyesület* legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy megalakítja a gazdák egész vármegyére kiterjedő szövetségét. Megállapította az egyesület a terményekben kiszolgáltatandó eselédberek egységéről, egyúttal felhívta a vármegyei gazdákat, hogy közösen állapítsák meg a minimális és maximális eselédberekét. A minimum úgy állapítandó meg, hogy abból a eseléd tisztességesen meg tudjon élni. Hasonló módon közösen állapítsák meg az aratóberekét is. A gazdák szövetsége, hogy minden esetleges meglepetéstől megóvja tagjait, gondoskodni fog kellő számú aratógépről, ezenkívül felhívta tagjait arra, hogy mindaddig, míg a munkaviszonyok a rendes mederbe nem térnek vissza, *mindazon gazdasági termelési ágak üzésével, melyek sok munkáskezelést igényelnek, hagyjanak föl*, vagy azok üzését a legszűkebb körre szorítsák s helyette inkább a takarmánytermesztést, vele kapcsolatban az állattenyésztést karolja fel. A *Szepesvármegyei Gazdasági Egyesület* Lőcsén tartott közgyűlése kimondta, hogy az egyesület a munkáskérdéssel behatóan foglalkozzék és ennek rendezése érdekében mindent elkövessen.

Gyászhir. Szabó József főrendiházi tag, az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnöke január hó 2-án 70 éves korában meghalt és e hó

4-én helyezték ugyanott a gazdaközönség, ismerősei és rokonsága impozáns részvétel mellett örök nyugalomra. A megboldogult főrend, ugyanis mint az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnöke, valamint kiváló gazda, jeles érdemeket szerzett hazánk közgazdasági mozgalmainak vezetésében és irányításában. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöksége a gyászbeszéd alkalmából az alábbi táviratban adott kifejezést részvételének:

„Erdélyi Gazdasági Egyesület

Kolozsvár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében egyesületünk elnökének elhunytá fölött mély részvételmel nyilvánítom.

Dessouffy Aurél gróf
elnök.

Szabó József 1836-ban született. Atyja Szabó Lajos főkörmányszéki tanácsos, anyja Mikes Zsófia grófnő volt. Középiskoláit Kolozsvárott, a jogakadémiát pedig Nagyszébenben végezte, majd kolozsmegyei szászfenesi birtokán gazdálkodott. Résztvevett a megyei életben és tevékeny tagja volt az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek, amely 1876-ban alelnökévé, 1888-ban pedig elnökévé választotta. Ebben az állásban szerzett érdemeinek elismerésül ő felsége 1896-ban a Ferencz József-rend középkeresztjével tüntette ki, majd 1898 szeptember 10-én kinevezte a főrendiház tagjává, 1903-ban megkapta a császári és királyi kamarási méltóságot is. Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek egész haláláig elnöke volt.

Házasság. Szőnyi Aladár püspöki uradalmi birtokbérő újév napján lépett házasságra gyarmatai Durmann Mimi urhölgygyel, gyarmatai Durmann Antal lovassági tábornok leányával.

Halálozás. Özv. kenesei Kenessey Jánosné, szül. bukki Gode Anna urnő decz. hó 28-án, 93 éves korában jobblétre szenderült és decz. hó 30-án helyezték Felsőúthoz a családi sírboltban örök nyugalomra. A megboldogultban Gyapay Pál Esztergom megye főispánja és egyesületünk érdemes tagja nagyanyját gyászolja.

Terrorizmus. Sok panasz érkezik hozzánk gazdátársaink köréből amiatt, hogy a megegyezésre hajló munkásokat fenyegetésekkel igyekeznek visszatartani a szerződés-kötéstől. Izzel-től itt közlünk egy fenyegető levelet Faragó Lajos ur tápiószélei birtokos szívesességéből. Ez a levelet Hajdu András udvarára lökték be, aki hajlandó volt Faragó urral aratási munkára szerződni, a levél vétele után azonban természetesen elállott szándékától, mert különben életét és vagyonát tenné kockára. A levél, mely „Hajdu András és Molnár Pál urak javára” van czimezve, szóról-szóra ekként hangzik:

Tisztelt András öcsém

hozatok intézem sorajimat úgy te hozzád mint molnárhoz mert halom hogy az aratási szerződés már nálatok van hanem csak a tavaji mód szerint akarjátok elválni hát mit gondoltok tik sorotok felől hát anyit irok hogy a tavaji mód szerint ne próbáljatok el válni mert a tijekek megvan bőven nektek nincs panasztok hanem az alatatok való szegén társaitoknak hát ha nem tudyátok hogy mit tartalmaz az a szerződés a mi a csoportba begyöt pestről akkor kérjetelek egyet a szövetségtől és ahoz társaitok magatokat mert más különben számíthatok rá hogy vagy halál lesz köztetek vagy pedig hamuvá válik mindened mihejt ez alá a tavaji aláirtok vagy a népet ráveszitek hogy irjanak alá ezt

ne tegyetek nem javaslom ne kockáztatok az élteteket vagy vagyontokat mert majd lesz olyan ember aki köszöni fog de vagy az éltetek vagy az egész éltetek szerzeménye megy tönkre mert az ajtót rátok kötöm ha úgy nem tesztek a hogy a többi szegény társatok javasója és akkor majd a banda gazdájait keresheti a góf ur.

Részünkről következőket jegyezzük meg: E levél névtelen írói büntett elkövetésével fenyegetnek, tehát büntetés alá eső kihágást követtek el. Erre vonatkozólag az 1879: XL. t. cz. 41. §-a így intézkedik: Aki nem zsarolási célból valakit *gyilkosság, rablás, súlyos testi sértés, gyújtogatás* vagy más közveszélyes büntett elkövetésével . . . fenyeget: *egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel* büntetendő.

Az 1898: II. t. cz. 66. §-ában ily rendelkezés foglaltatik: Kihágást követ el és *60 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel* büntetendő az, aki . . . b) az elszerződött vagy *elszerződésre hajlandó munkást, napszámost, eselédet ezért fenyegeti*, szóval vagy tettel bántalmazza.

A törvény nagyon világosan rendelkezik, ily eseteket tehát be kell jelenteni és kérni a nyomozás elrendelését.

A „**Hangya**” emlékirata. A „Hangya” központi szövetkezet kötelekbe tartozó szövetkezetek kongresszusa emlékiratban fordult a kereskedelmi kormányhoz, hogy megczáfolja a működése ellen felhozott vádakat. Az emlékirat benyújtásának indító oka az volt, hogy a kereskedelmi és iparkamara feliratban a kereskedelem tönkretételével és kiirtásával vádolta a szövetkezeteket, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület pedig a pénzügyminiszterhez intézett előterjesztésében azt kérelmezte, hogy az italmérési és dohányelárusítási jog a szövetkezetektől megvonassék. A „Hangya” tehát azért adta át küldöttségileg memorandumát a kereskedelemügyi kormányhoz, hogy a kereskedelmi kamara vádjainak alaptalanságára és az egész szövetkezetellenes mozgalom visszasságaira rámutasson.

A memorandum mindenekelőtt kifogásolja a kereskedelmi kamara eljárását, mely minden erkölcsi alapot nélkülöz. A kamarák kötelekbe ugyanis az iparosok, kereskedők és a szövetkezetek is tartoznak, amelyek az általuk fizetett állami adó arányában kamarai illetéket fizetnek. Ezért ennek a kamarának köteleltsége lenne, hogy összes tagjainak, tehát a szövetkezeteknek az érdekeit is képviselje. Ezzel szemben a kamara csak a kereskedelemmel foglalkozók és szatócsok érdekeit képviseli, elhanyagolja a kisiparosokat és a szövetkezeti kereskedelem ellen pedig minden adott és csinált alkalommal támadólag lép föl. Ez az eljárás helytelen. A kereskedelmi törvény a szövetkezeteket rendes kereskedőknek ismeri el, mert a szövetkezetek kereskedelmi ügyletekkel iparszerűleg foglalkoznak. A szövetkezetek ugyanoly jogosultságu és azonos kötelezettségekkel terhelt kereskedők, mint minden más kereskedő és ezért nem áll az, hogy a fogyasztási szövetkezetek terjedése tönkreterzi a kereskedelmet. Minden új szövetkezet által a magyar kereskedelem új tényezővel és szervezettel gyarapodik, a magyar állam pedig egy-egy új nyilvános számadásra kötelezett adóalanyt nyer.

A szövetkezetek célja a föld primitív megmunkálásán kívül egyéb gazdasági tevékenységre is megtanítani a népet, melyet az ipar és kereskedelem tereire is be akarnak vezetni. Ennek kicsinyes érdekek nem lehetnek akadályai. A kereskedelmi kamarák a falusi szatócsoknak okozott versenyben a magyar keres-

Takarmánykamra, mezőgazdasági malom- és ipari berendezések

Ajánlunk: Kitűnő szerkezetű takarmány-készítő gépeket, mint szécska- és répvágókat, morzsolókat, darálókat, kézi-járgány-, gőz- és benzinmotor-fizemhez! — Elvállaljuk **gazdasági malmok és egyéb mezőgazdasági üzemek**, ugyancsak **vízvezetékek, fürdők, gőzfűtések** teljes berendezését.

Gőzkerészletek. Gőzekekötélek. Benzin- és szivógáz-motorok. **Munkafelvételek, költségvetések ingyen.**

SZILÁGYI ÉS DISKANT

gépgyára

MISKOLCZ

kedelem
volna, a
hogy a s
ből a ma
hasznát
ségeinek
kérnek k
döklök eg
részesíté
dultak a
ügyminisz
a szövetke
bizonyult
mutakozot
Tárgyal
sérelni pa
segélyben
Néhány ru
segélyben,
akartak seg
enyhíteni.
ben a szöv
ságtalan vá
nyilvános s
sorozzák és
fizetett adó
jövedelem
erősödése
morandum,
kodásait a k
és a keresk
mócsosítsa,
kedelm ér
legyek. A
az a keres
újjan készit
egyéni kere
adókulcs, h
tében is az
a nyilvános
adójával.

A munká
Daranyi Igu
deletet intéz
alattas ható
rezenek tájé
területen ren
ról, valamint
a különböz
hajlandók. Az
közölni fogja
de egyúttal
hogy a fel
forduló mun
kások szerző
gassák.

A német
óta küzden
tőzsdé hive
egyik vagy
a célját. A
ték, de az
tudták. Min
üzlet nem s
gyott, mert
sok mindig
a törvény be
törvény elr
köt, vagyis
a német tőz
zék. Sokan
vánoson üzz
vagy pedig
tőzsdelajstro
dött. Időköz
mány pedig
be a birodal
zetet hivatva
üzlet vissza
nem törődik
ellenben ért
tételül szabj
reskedelmi

kédelem katasztrófáját látják. Ha ez így is volna, akkor sokkal magasabb érdek ennél, hogy a szövetségi kereskedelem fellendüléséből a magyar termelő- és fogyasztóközönség hasznát és a magyar nép kereskedelmi képességeinek kiképzését várja. A szövetségek nem kérnek kivételes jogokat, csak a többi kereskedőkkel egyenlő jogokban és elbánásban való részesítést. A kamarák azon panaszszal fordultak a kereskedelmi miniszterhez, hogy a belügyminiszter köriratot intézett a hatóságokhoz a szövetségek érdekében. Ez a panasz nem bizonyult valósnak és csak ürügynek alkalmasnak mutatkozott.

Tárgytalan és alaptalan a kamarák azon sérelmi panasza, hogy a szövetségek államségélyben részesülnek. Ez egyszerűen nem áll. Néhány rutén és székely szövetséget részesült segélyben, de ezzel a rutén és székely népen akartak segíteni és néhány községnek nyomorát enyhíteni. Adómentességben vagy kedvezményben a szövetségek nem részesülnek. Ez igazságtalan vád. Törvényeink a szövetségeket a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok közé sorozzák és így a III. osztályú kereskedő által fizetett adóval vannak megterhelve. A tiszta jövedelem 10%-át fizetik. Így a szövetségek erősödése kincstári érdek is. Végül kéri a memorandum, hogy a kereskedelmi kamarák vádaskodásait a kereskedelmi miniszter utasítsa vissza és a kereskedelmi kamarák szervezetét olyképp módosítsa, hogy azokban a szövetségi kereskedelem érdekei megfelelő módon képviselve legyenek. A pénzügyminiszterhez a memorandum azt a kérést terjeszti elő, hogy törvényhozás útján készítse azon javaslatot, mely szerint az egyéni kereskedők kereseti adója ne csak az adókules, hanem az adókievetési eljárás tekintetében is azonosítsák a szövetségek, vagyis a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójával.

A munkásszükséglet fedezése érdekében Darányi Ignác földművelésügyi miniszter rendeletet intézett a vezetése alatt álló valamennyi alantás hatóságához és hivatalához, hogy szerezzenek tájékozást a működési körükbe tartozó területen rendelkezésükre álló munkások számáról, valamint a föltételekről, amelyek mellett a különböző gazdasági munkákat teljesíteni hajlandók. Az így beszerzett adatokat esetről-esetre közölni fogja az összes gazdasági egyesületekkel, de egyúttal a nevezett hivatalok arra is utasította, hogy a felvilágosításért közvetlenül hozzájuk forduló munkaadókat tájékoztassák és a munkások szerződésük ügyében hathatósan támogassák.

A német tőzsdetörvény. Körülbelül tíz év óta küzdenek egymással Németországban a tőzsde hívei és ellenségei anélkül, hogy az egyik vagy a másik párt teljesen elérte volna a célját. A gabona-határidőzletet beszüntették, de az értéktőzsdét rendszabályozni nem tudták. Minden megszorítás mellett a tőzsdeüzlet nem szűnt meg, sőt forgalma nem is fogyott, mert az élelmes bankárok és spekulánsok mindig megtalálták a módját, miképp lehet a törvény betűit kijátszani. A módosított tőzsdetörvény elrendelte, hogy aki határidőzletet köt, vagyis differenciálkra játszik, de nem tagja a német tőzsdének, tőzsdelajstromba iratkozzék. Sokan röstelltek, hogy a spekulációt nyilvánosan üzzék és vagy félhagyták a játékkal, vagy pedig alattomban tovább játszottak. A tőzsdelajstrom intézménye nagy fiaszkóval végződött. Időközben az ellentétek elsimultak, a koránny pedig most új törvényjavaslatot nyújtott a birodalmi gyűlésnek, amely a vizsda helyett hivatva lesz orvosolni. A gabona-határidőzletet visszaállításával az új törvény azonban nem törődik. Csak a lajstromot szünteti meg, illetlenben értékpapírüzletknél megkötésénél föltétlenül szabja meg, hogy mind a két fél a kereskedelmi céljegyzekebe iktasszák be. Azon-

kívül megszűnik a jog, hogy hat hónap leforgása után a megkötött és lebonyolított ügyletek érvényessége tárgyában igénypert támaszthassanak. Végül a megfizetett különbözleteket, ha jogérvényességük el van ismerve, többé vissza nem követelhetik. A törvény egyik pontja még azonfölül arról is gondoskodik, hogy kis-kereskedők, koresmárosok, kisipart üző szatócsok ezentul is ki legyenek zárva a határidőüzletekből.

NYILTTÉR. *)

≡ Szuperfoszfátot ≡
Stassfurti kaintot
Stassfurti kálitrágyasót

40% kálitartalommal, továbbá
»»» mindennemű egyéb «««

műtrágyafélét

»»»»» azonkívül «««««

≡ Rézgáliczot ≡

(98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kónsav és
vagyli ipar részv.-társ.
BUDAPEST, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

1905. évi forgalom: 25.000 szék.

Felhívjuk a t. sz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI
GYAPJU-AUKCZIÓKRA

melyek minden év folyamán két sorozatban tartanak meg.

Az aukciókra felkötött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Duszaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT
HELLER M. S. TÁRSA
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Termésjelentések.

1907. január 2.

Arad. A vetések általában hóval vannak borítva. Az időjárás rendkívül változó.

Baja. Hideg és havazás váltják fel egymást az utóbbi időben. Az utak még nem a legjobbak.

Kaposvár. Az utóbbi napokban mindenfelé erős havazások vannak. Ma az idő kiderült s kemény hidegre fordult.

*) E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

fordult. A vetéseket mindenütt 40—50 cm. vastag hóréteg borítja.

Léva. Az időjárás hideg. Félméteres hóréteg borítja az egész vidéket s így a közlekedés nehéz. A vasúti forgalom gyakran megakad, a hó most is esik.

Miskolc. A földeket a vidéken mindenütt 25—30 centiméteres hó borítja. Kemény téli hidegünk van, amely állandóan kitart.

Nagybeeskerek. A napok óta tartó hideg megszűnt, a jég olvad. Esős idő várható.

Nagykanizsa. 12°-os hideg van s 40 cm. magas hó fedi a földeket.

Nagyszentmiklós. Kellő havazás mellett a föld jól átmedvesedik s bár olvadás állott be, mégis elégséges a takaró hó.

Nyitra. Állandóan havazik s a hőmérő 12 fok hideget mutat. A hó a téli vetésekre igen kívánatos volt.

Versecz. Nagyon változó időjárás van, a tavaszi esős idő után nagy havazás és utólag kemény fagy következett, ma pedig már egészen kienged az idő.

Zalaegerszeg. A beállott hideg havas időjárás következtében a külső gazdasági munkák szünetelnek.

Zenta. Ejjeli fagyok vannak. Kevés hó borítja a földeket.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

1907. január 4.

Enyhe időjárás folytán malmok tartózkodók, azonban a kínálat is mérsékelt volt. Irányzat gyengébb; árak 800 g. mellett tegnapi jegyzésekhez képest 100 kg.-ként 5 fillérrel olcsóbbak. Rozs, zab és utjengeri szintén néhány fillérrel olcsóbb. Arpa változatlan.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 79 k. 15 K. 60 f., 300 mm. 81 k. 15 K. 60 f., 900 mm. 80-5 k. 15 K. 60 f., 300 mm. 80-5 k. 15 K. 55 f., 100 mm. 80-5 k. 15 K. 50 f., 200 mm. 80-5 k. 15 K. 45 f., 200 mm. 80 k. 15 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 15 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 15 K. 30 f.

Pestmegyevidéki: 900 mm. 78-5 k. 15 K. 30 f., 300 mm. 79 k. 15 K. 30 f., 150 mm. 79 k. 15 K. 40 f., 500 mm. 79 k. 15 K. 25 f., 300 mm. 78-5 k. 15 K. 25 f., 250 mm. 78 k. 15 K. 10 f., 200 mm. 78 k. 14 K. 95 f., 100 mm. 77 k. 14 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 14 K. 90 f.

Arpa: 100 mm. 12 K. 30 f. kpf.

Zab: 100 mm. 15 K. 20 f., 100 mm. 14 K. 85 f., 100 mm. 14 K. 80 f., 100 mm. 14 K. 80 f.

Magyar piacok látható gabonakészletei.
1907. január 3.

	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri
m é t e r m á z s á k b a n					
Arad	124000	3100	4200	7500	800
Baja	8500	14400	2800	16000	3200
Barcs	—	—	—	—	—
Békés-Csaba	—	—	—	—	—
Czegléd (közrakt.)	63282	6222	1752	873	158
Eszék	180	—	—	300	400
Érsekújvár	—	—	—	—	—
Fiume (közrakt.)	20326	701	45259	18799	39976
Győr	41500	21000	7800	4200	3500
Kaposvár	—	—	—	—	—
Kassa	30000	4500	25000	6800	4000
Kolozsvár (közrakt.)	—	—	—	—	—
Kecskemét	—	—	—	—	—
Léva	8200	1780	4800	2500	4740
Losoncz	33000	3000	3500	1000	500
Mezőtur (közrakt.)	—	—	3560	15	—
Moson	—	—	—	—	—
Miskolc	46570	5600	17200	3530	4400
Nagybeeskerek	120000	2000	3000	15000	1000
Nagykanizsa	15000	1500	48000	3200	850
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	24000	600	900	1100	14000
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Nyitra	15000	500	10000	500	—
Pozsony (közrakt.)	—	—	—	—	—
Pancsova	230000	—	2000	3000	6 1000 420000
Pápa	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	1100	200	450	200	150
Sopron	—	—	—	—	—
Szatmár	8900	700	2450	1900	5360
Szentos	—	—	—	—	—
Szolnok	1400	—	500	680	1000
Ujarad	29000	500	500	800	400
Újvidék	—	—	—	—	—
Versecz	25000	400	1000	4000	45000
Zalaegerszeg	4000	1200	600	600	300
Zenta	50000	500	4000	10000	130000

Vetőmagvak. (Magyar Mezőgazdák Szövete-
kezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek”
részére.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácsának határozata folytán, az egységes kezelés céljából a vető-
mag árjegyzési rovát vezetését a „Magyar Mezőgazdák
Szövetekezete”-nek vetőmagosztálya vette át. Ez semmi-
esetre sem csökkentheti eddigi kiváló tudósítónk, a
Mauthner Ödön czég érdemeit, akinek kiválóan meg-
bízható árjegyzéséért e helyen is a legnagyobb elismeré-
sünket kell kifejeznünk.

Az ünnepek folytán az üzlet e héten csendes meder-
ben mozgott.

Lóhermag irányzatában lényeges változás nem állott
be. Jó, tisztításra alkalmas, arankamentesíthető mag
igen keresett, beszerzése azonban már most nehézséget
okoz, mivel a jelenleg piacra kerülő áruk legnagyobb
része amerikai arankát tartalmaz, amely csaknem egyenlő
nagyaságú lévén a heremaggal, még nagy áldozat árán
sem tisztítható ki tökéletesen. A nagy aranka ma már
országos csapás s ez ellen csakis megbízható helyről
beszerzett vetőmaggal s folytonos irtással védekezhettünk.

Luczernamag. A már hetek óta tartó csendes irány-
zat nem változott. Külföld nem vásárol; a belföldi szük-
séglet részére elegendő mennyiségek felett rendelkezünk.
Heremagot az új vámtarifa szerint 8 K. vám terhe-
li, amely megakadályozza a külföldi áruk beözönlését, a
mely behozatalnak eddig sem volt sok értelme, mivel
hazai viszonyainak a belföldi termés felett még leg-
jobbban s így semmi szükség sincs arra, hogy francia,
vagy olasz származévat a gazda drágán megfizessen.

Bükköny szilárd irányzatot követ.
Baltaczim, muharmag csendes. Fűmagvak változatlan.
Jegyzünk nyers árúért:

	korona
Lóhermag nagyarakás	96-108
„ arankamentesítésre alkalmas	116-124
Luczernamag szép sárga színű	116-124
„ kereskedelmi áru	190-110
Bükköny	18-16-50
Baltaczim	27-28
Muharmag	15-50-16

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
utca, 1907. január hó 4-én. A székesfővárosi vásár-
igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 153 szekér réti
széna, 25 szekér muhar, 12 szekér zsupszalma, 14 szekér
alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér
tengeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna,
zabosbükköny, köles stb.), 300 zsák szezcsa.

A forgalom igen élénk.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna
500-740, muhar 700-800, zsupszalma 420-460, alom-
szalma 320-380, takarmányszalma —, 100 kéve
tengeriszár 2400-2400, egyéb takarmány 440-560,
zabosbükköny 600-700, lóhere —, luczerna
660-680, köles —, sarju 540-540, szalmaszezcska
480-500 Összes kocsiszám 217. Összes súly 260,400 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten nagyobb kínálat uralkodott
és több oldalról ajánlottak már kontingens nyers és
finomított szeszt az olcsóbb, kontingens nyersszeszárak
folytán olcsóbb áron.

Eikelt finomított szesz adózva 146-146-50 K., adó-
zatlanul 47 koronáig, élesztőszesz adózva 146-146-50
K., adózatlanul 47 K. kelt el nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 40-40-50 K.
nagyban gyéreb vételkedv mellett.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-
szesz ab termelő állomás 42-42-50 K. volt ajánlva
tartózkodó vételkedv mellett.

Exkontingens szesz változatlanul jegyeztetik.

Budapestben a kontingens nyersszesz á a 42-50-43 K.
Bécsi jegyzés 41-41-40 K. kont. nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban koronákban
Kontingens nyersszesz	42-50-43
finomított szesz adózva	146-50-147
„ adózatlan	47-48
Élesztőszesz adózva	146-147
„ adózatlan	47-48
Nyersszesz adózva	144-50-145
Denaturált szesz	40-40-50

Az áruk 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve,
budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mel-
lett értendők.

Borüzlet. (A Magyar Mezőgazdák Szövete-
kezete borértékesítési osztályának jelentése a Köz-
telek részére.)

Ma már konstatalható, hogy az 1906. évi termés
mennyiségileg 30-40%-kal kisebb, mint az előző évi.
A minőségek igen különbözök. Gyengébb, ahol a tar-
tós esős időjárás folytán és az ezáltal beállott rothadás
következtében korábban kellett szüretelni és sokkal
jobb, mint várták, olyan helyeken, ahol októberben
szép időben szüretelhettek.

Az uborok legnagyobb része eladatott már. Az ér-

deklódás a szüretelés idejében igen élénk volt, főleg
azon okból, mivel az osztrák tartományokban a szüre-
telés nem járt jó eredménnyel. A szüret idejében
fizettek kereskedelmi mustért 15-17% cukortartalom-
mal (Klosterneuburg) ab termelési hely hl-kint 22-28
koronát, zöldes-fehér mustért 16-20% cukortartalom-
mal 25-34 koronát. Uradalmi mustért 17-22% cukor-
tartalommal 26-36 koronát hl-ként.

Ma uborok 4-6 koronával drágábban fizettetnek.
Mintán sok ubor meglőrik, megbarnul s nyálkásodásra
hajlis, erre való tekintettel a termelők magas árköve-
telése folytán a bortüzetben lauyha a hangulat.

Vetőmagvak ólomzárólása.)

Budapest, 1907. január 3.

A budapesti magy. kir. állami vetőmagvizsgáló álló-
más az 1906-1907. idényben, 1906. évi július hó
1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedők-
nél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket
ólmazárta:

Ólomzárólató fél	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen
Mauthner Ödön, Budapest	3409	1168	—	4577
M. Mezőg. Szöv. Budapest	1297	1001	—	2298
Haldék Ignác, Budapest	500	229	62	791
Szalay Gyula, Budapest	230	318	33	581
Beimel és fia, Budapest	150	48	—	196
Frommer A. H. ut. Budapest	151	42	—	193
Gruber Zsigmond, Szeged	15	101	—	116
Funkelstein József, Arad	115	—	—	115
Böhm Sándor, Szeged	103	—	—	103
Szemere és György Budapest	28	—	—	28
Szavoszt Emil Budapest	—	21	—	21
Lamberger Károly, Budapest	4	15	—	19
L. P.**) közraktári váll., Budapest	7	5	—	12
Radwaner J. L. Budapest	—	6	—	6
Összesen	5528	2006	85	7819

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai hereféle
magvakat a magvizsgáló állomás nem ólmazárta.

**) Leszámitoló és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére
Budapest, 1907. január 3-án. Netto-árak 100 kg-ként.
Budapestben, elegysúly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezett-
ség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	25:60	24:60	23:40	21:80	20:60	20:—	19:40	17:40
	71/8	71/8	8	Korpa:	FR.	G.		
	16:—	14:80	12:20	Ár korona:	9:60	10:—		
Rozsliszárak:								
	G	O/I	I	FR	II	II/b	III	IV
K.:	21:60	21:—	20:30	19:60	18:40	16:80	15:40	12:60
				RK				
				10:90				

**Élelmiszkek nagybani áral a központi
vásáresarnokban.**

**Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövet-
kezete jelentése.** 1907. január 4-én.

A hó első napjaiban meglehetősen élénk forgalomról ad-
hatunk számot. Leölt, szépen kezelt szopós malaczkok
(4-6 hetes) állandóan jó keresletnek örvendenek és fel-
szállításukat ajánlhatjuk. Vágott baromfi, frissen lőtt
nyulak kedvezően elhelyezhetők. Öz és fogoly iránt a
kereslet megcsappant. Vaj, mint rendszeresen januárban,
gyengébb jegyzések mellett értékesül. Zöldségfélék válto-
zatlanok. Tojás elég szilárd.

Mai árak:

Husnemtek: vidéki marhahus hátulja 100-120 kor.,
eleje 90-100 korona, vidéki borju bőrben, hosszan
mérve, súlylevonás nélkül 96-126 K., helybeli borju-
bus 130-136 K., sertésbus szalonával 89-116 K.,
lehuzott sertés 96-126 K., szalonna friss 130-136 K.,
szalonna sózott 100-120 korona, szalonna, füstölt 120-
140 kor., olvasztani való 122-133 kor., háj 140-144 K.,
sertészsir 130-144 K., mind métermázsánként. Füstölt-
bus (vidéki) kg-ja 0-92-1-92 K., hazai sonka 1-80-2-
K., szalámi 4-0-0 K.

Vad: Öz 1-20-1-30 K., szarvas 0-80-0-90 K., vaddisznó
0-80-1-20 K. kg-ként egészben, nyul nagy 2-40-2-80 K.,
nyul stüldő 1-60-2- K., fogoly 0-70-0-90 K., fácán
2-80-4-00 K., szalonna 0-0-0 K., fenyvesmadár
0-15-0-20 K., vad ruca 0-0-0 K. drb-kint, dámvad
0-0-0 K. kg-kint.

Baromfifélék: élős rántani való csirke 1-80-2-40 K.,
sütni való 2-20-3-20 K., kacsa sovány 5-6- K.,
kacsa hizott 6-50-8- K., lud hizott 10-16 K., tyuk
2-40-3-60 K., pulyka 7-12- K., élős sovány liba
— K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi,
hizott lud 1-20-1-40 K., hizott ruca 1-30-1-50 korona,
hizott pulyka 1-20-1-50 K., levestyuk 1-40-1-80 korona
kg-ként. Poulard 1-40-2-80 K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2-40-2-60 K.,

II. 2-2-20 K., főzövaj (köpült) 1-40-1-80 K., tehén-
turó 12-24 fill. kg-ként.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 5-—5-50
kor., rózsá 4-—4-80 K., fehér 3-50-4-— kor., kifi
8-12 K., sárgarépa 0-0-0 K., petrezselyem — K.,
vöröshagyma makói 4-—8 K., vöröshagyma közönsé-
ges hazai 3-—4-50 K., fokhagyma 24-36 K., káposzta,
0-—0-— K. 100 kg-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő 60-120 fill. kg-ként. Alma: vá-
lasztott elsőrendű áru (aranyparment, ranett, Jonathán,
Törökballint, batul stb.) 80-90, másodrendű 80-56
harmadrendű apró áru — K., körte első. 80-120
másodrendű 40-60 K. mm-ként. Dió I. 50-60 K., dio
II. 36-40 K. 100 kg-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italok minőség szerint
különléle árakon értékesítünk. Méz 112-120 fill. kg-ként.
(A szövetekezeti — mint az Országos Magyar Méhészeti
Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési
ügyben is ad felvilágosítást.) Gomba szárított 3-—6-
K., szappan 60-70 f., lencse (erdélyi) 70-70 K., bab
apró 26-26 K., nagyszemű 26-26 K. 100 kg-ként.

Tojás: bácskai 98-100 korona, erdélyi apróbb áru
98-98 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1907. évi
január hó 4. (A székesfővárosi vásárigazgatóság je-
lentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 76
árus 50 drb sertést, 4 árus 18 drb stüldőt, 7000 kg.
friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 1400 kg. szalonát, 1100
kg. hajat.

Videkről és pedig összesen 584 drb sertést.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-
hus 1 kg. 136-120, 1 q 116-122 K., stüldóhus 1 kg.
144-180, füstölt sertésbus 1 kg. 140-180, szalonna
zsirnak 1 kg. 128-136, füstölt szalonna 1 kg. 152-200,
háj 1 kg. 144-148, disznózsir 1 kg. 152-152, kocsonya-
hus 1 kg. 80-100, füstölt sonka 1 kg. 160-200 fillérg.

Hideghus-vásár az Orczi-téri élelmi piacon 1907. évi
január hó 4. (A székesfővárosi vásárigazgatóság je-
lentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 30
árus 47 drb sertést, 2 árus 32 drb stüldőt, 2600 kg.
friss húst, 700 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonát,
400 kg. hajat.

Videkről és pedig 51 drb sertést.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-
hus 1 kg. 136-168, stüldóhus 1 kg. 144-160, füstölt
sertésbus 1 kg. 144-180, szalonna zsirnak 1 kg. 136-140,
füstölt szalonna 1 kg. 152-168, háj 1 kg. 144-148,
disznózsir 1 kg. 120-140, kocsonyahus 80-120, füstölt
sonka 1 kg. 180-300 fillérg.

Budapesti lóvásár.

1907. január 3.

Főlhajtattott:	Árak drb-kint korona
Jobb minőségű hátsó	— drb —
Könnnyü kocsi (jukker)	20 „ 250-380
Nehéz „ (hintós)	8 „ 480-520
Igás kocsi (nyugati vér)	40 „ 240-530
Fuvaroslovak	70 „ 120-246
Parasztlovak	200 „ 60-120
Alárendelt minőség	57 „ 40-70
Összesen	395 drb

Eladatlan maradt — 111 drb

Irányzat: élénk.

Budapesti juhvásár.

1907. december 31.

Felhajtattott:	Árak
Magyarországból	48 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— drb juh — drb kecske
Összesen	48 drb juh — drb kecske
Eladatlan maradt	46 drb juh — drb kecske

Á r a k:

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

	per kgr.	páronként
Hizott ür	— drb — fill. — kor.	
Feljavított juhok	— „ — „ — „	

Irányzat:

Budapesti szurómarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907. január 3.

Főlhajtattott:	Árak (kilogrammonként élő súlyban vagy vágósúly- ban fillérekben.)
	I. oszt. II. oszt
Magyarországból élő borju	50 drb 114-120 kiv. 112
„ leszurtt	— „ — „ 108-110
Magyarországból élő bárny	— „ — „ rugott —
„ leszurtt	— „ — „ —
Összesen	50 drb

Eladatlan maradt — drb élő borju, — drb leszurtt
borju, — drb élő bárny, — drb leszurtt bárny.

Irányzat: a csekély főlhajás folytán az irányzat
élénk, az áruk változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907. január 3.

Főlhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj felhajtás...	1606 drb	Elsőrendű hizott	165 drb
Mult vásárról visszamaradt...	222 "	Másodrendű "	1606 "
Vesztglóbból szerb...	222 "	Alárendelt minőség	26 "
Összeg	1828 drb	Növendékmарha	2 "
Eladatlan maradt	27 "	Bivaly	29 "
Összeg	1828 "	Összeg	1828 drb

Szarmazási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyar eredeti	922 drb	Bika	99 drb
Magyar tarka	701 "	Ökör	1368 "
Szerbiai marhák	"	Tehén	361 "
Horvátors. marhák	90 "	Bivaly	"
Boszniai marhák	115 "	Összeg	1828 drb
Összeg	1828 "		

Á r a k

(100 kilogr.-kint élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben).

1906. december 27-én	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	82-92	70-80	62-68
Tarka hizott ökör	86-93	74-84	62-72
Szerbiai ökör	"	"	"
Tehén	74-84	62-72	50-58
Bika	82-89	72-81	62-71
Növendékmарha	"	"	"
Bivaly	"	"	"

Irányzat: minthogy a szükséglet gyenge, lanya. Árak változatlanok. I. r. némely esetben 1 korona ár-emelkedés.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907. január 3.

Heti fölajtás összege	Értékesített vagonon	Értékesített összesen darab	Sértésköz-vágóhidra-el-szállított	Eladatlan maradt
december 28-161 január 3-ig	147	5414	5763	161

Napi árak fillérekben

N a p	Öreg nehéz páronként 240-350	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220-300 kg.	Könnnyű 220 kg.	Husos fajta
1) decz. 28. január 3.	104-106	108-110	---	---	---
2) decz. 21. január 3.	---	126-132	126-132	126-132	---
	---	126-134	126-134	126-132	---

1) Az árak élőszuliban levonás nélkül értendők.
2) Az árak élőszuliban páronként 45 kg. élétsúly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk, az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendők.)

Öreg nehéz	(páronként 400 kg. felül)	---	fillérig
Öreg közép	"	300-400	"
Fiatal nehéz	"	320 kg. felüli súly	129-130 "
" közép	"	251-320 kg.	129-130 "
" könnyű	"	250 kg-ig	130-132 "
Szerbiai nehéz	"	260 kg. felüli	---
" közép	"	240-260 kg.	---
" könnyű	"	240 kg. terjedő súlyban	---

Irányzat: az árak változatlanul szilárdak.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Url Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1907. január 2.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	80-100	180-180
"	100-120	160-150
"	120-160	150-130
"	160-200	130-124
Sertésvészen át nem ment	80-100	112-116
"	100-120	116-118
"	120-160	118-120
"	160-200	120-116

Árak élőszuliban kilogrammonként 40% levonással.
Irányzat: változatlan.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907. január 3.

Főlhajtás:	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	---	Angol husos ürök	---
Galicziából	488	Első. hiz. ürü	62-64
Osztrák tartományokból	---	Gyapjas	---
Összesen	488	Középm. hizott ürü	56-58
		Kecske	---

(Az árak kg.-ként fillérekben, élőszuliban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: lanya, angol husjuh 70 fillérrel adatott el.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1907. január 3.

Főlhozatal:

	drb	Árak	fillér
Magyarországból élő borju	---	---	---
leölt "	153	118-132	90-110
Ausztriából élő borju	6	---	---
leölt "	4100	132-140	112-130
Magyarországból leölt bárány	128	24-40 kor. párja	---
Ausztriából	104	---	kor. párja
Magyarországból leölt sertés	458	108-119	---
Ausztriából	2032	80-104	---
Magyarországból leölt juh	87	76-100	---
Ausztriából	117	70-94	---
Összesen:	7185	drb	---

Irányzat: lanya, prima minőségű borju 8 fillér, középminőség 12-20 fillérrel olcsóbb, sertés 4-6 fillérrel olcsóbb.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 7. Budapesti	a tkvi ha-	Karácsonyi	102520
kir. tvszék	tóság	Aladár gróf	
Január 10. Mezőkaszonyi	a tkvi ha-	Lónyay	54724
kir. jbiróság	tóság	Géza	
Január 11. Rimaszombati	a tkvi ha-	Weimreb	885730
kir. tvszék	tóság	Fülöp	

Január 16. Abaujszántási	a tkvi ha-	Klein	190392
kir. jbiróság	tóság	Lajos	
Január 16. Szombathelyi	a tkvi ha-	Lindner	53900
kir. tvszék	tóság	Regina	
Január 17. Budapesti	a tkvi ha-	Szász	414788
kir. tvszék	tóság	Ede Ödöné	
Január 23. Borosjenői	a tkvi ha-	Königsseg-	1244300
kir. jbiróság	tóság	család gr.	
Január 30. Kapuvári	a tkvi ha-	Móhl	125149'15
kir. jbiróság	tóság	Bódogné	
Márcz. 2. Temesvári	a tkvi ha-	Uzon	72360
kir. tvszék	tóság	Mihály	
Márcz. 5. Sajó-szt-péteri	a tkvi ha-	Sturman	80394
kir. jbiróság	tóság	György	
Márcz. 19. Rózsahegy	a tkvi ha-	Klimko	40000
kir. tvszék	tóság	Gyula	

Szerkesztői üzenetek.

U. L. Pusztalaki gazdaság. Igen köszönjük a küldött nyomtatványt. Mint tapasztalni méltóztatik, behatóan foglalkoztunk vele. A belügyminiszter ur azon a nézetben van, hogy ilyen iratokat lefoglalni nem lehet, mert azokban semmi direkt igazítás nincs. Beacs leveléből további impulzust is fogunk meríteni.

Sz. M. földbirtokos 13013. Teljes névalírás nélküli levelekre a szerkesztőség nem válaszol, kérjük tehát kérdésüket még egyszer névalírással megismételni.

K. I. Nagy-Récsé. Az ideai gazdatiszti vizsgák határidejét annakidején a földművelésügyi miniszter fogja megállapítani és úgy a gazd. szaklapok, valamint a napilapok útján is közzétételni.

M. L. Gergelyi. Tessék a Magyar Gazdaszövetség igazgatóságához fordulni felvilágosításért és alapszabály-mintáért.

V. I. Truavka. Mint nem okleveles gazdatiszt a felmondás napjától számítandó felívi teljes fizetésére tarthat igényt. Az uraság köteles ugyan írásban felmondani, de ha ön a szóbeli felmondást is tudomásul vette, az teljesen érvényes. Az 1900. évi XXVII. t.-cz. beszerzése iránt forduljon a Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületéhez, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.

Sch. I. Pusztá-Borbács. A szimmentáli és moutafoni marha eltérő fajták és azok beszerzése nem ajánlatos, mert mind a két fajta elkorcsosulásra vezet. Sok esetben ugyan, különösen a tejlöképesség tekintetében, vöröstarka és borzderes marhák között igen sikerült keresztzések jöttek létre, de az ilyen kevert vértű tenyésztésnek soha sincs még az a tenyésztésértéke, mint a tiszta fajtáké, és szintül pedig mind a két fajta tiszta-vértű tenyésztésével legalább is hasonló eredményeket érhetünk el, mint a keresztzésekkel.

Agraria

Gazdasági gépek

Kérje

minden

gazda

az összes

Ékék

vetőgépek

gőzcseplők

motorok stb-ről

Levélzím: Agraria Budapest, Váci-út 2.

Agraria

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasút-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

**Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.**

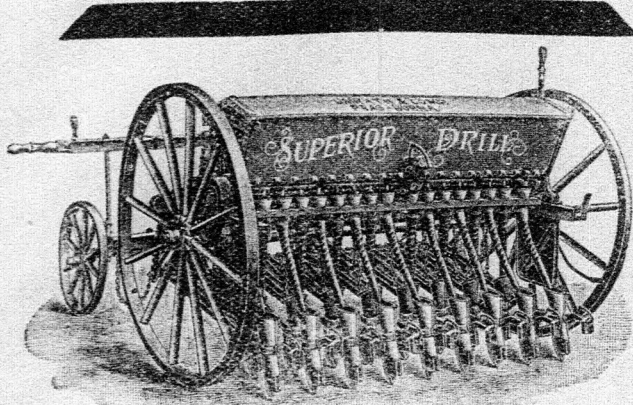
Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekefej.
Porvédő kerekék.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ékegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjük árjegyzékét, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Mégrendeléseket elfogad a
Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület
értékesítő osztálya, Veszprém.
Rövidített levélzím:
„AGRARIA” Budapest, V., Váci-út 2.
Sürgönyzím: „AGRARIA” Budapest.

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer!!!—
 !!! Tessék közelebbi leírást kérni!!!

Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.

Egy- és többvasu ekék.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

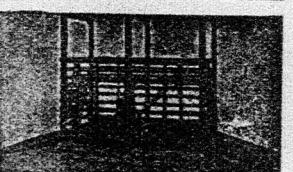
Gőzszéplőkészletek 12 HP.-ig. — Ipari mozdonyok 100 HP.-ig.

Delaware

szőlővessző, melyet sem oltani, sem permetezni és kénporozni nem kell a phloxerának ellenáll. 31 fajta 1 és 2 éves fás és zöldség oltvány, dus gyökérzettel. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző eladása. mérsékelt áron. Árjegyzéket a „Delaware” és az összes fajok részletes ismertetésével kívánatra ingyen és bérmentve küld

Szűcs S. és fia szőlőtelepe
 Biharlószeg. 5078

Szőlőművelés és borkészítés alapvonalai. Irta: Szilágyi János. 3 kor. 20 fill. előleges bektüdése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-i gazdasági szakönykereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25

Schember C. és fiai
 osász. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár
 Budapest, Andrásy-ut 15.

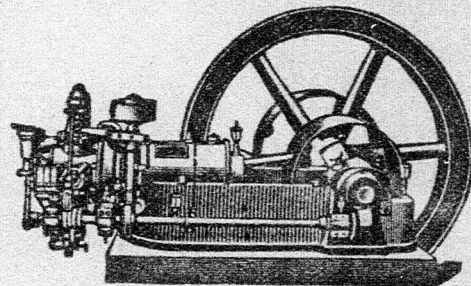
A járólék általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegelket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegelket.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BECK és GERGELY BUDAPEST, V., Váci-ut 12. Benzinmotoros cséplőkészletek. Teljes malomberendezések

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.

Teljesolajgyári berendezések.

Elismert legjobb kivitelben szállítanak és mindenkor raktáron megtekinthetők.

Erdőbirtok

lehetőleg minél nagyobb terület, fiatal, bányafának alkalmas állomány, a Kassa-Oderbergi vasútvonalhoz kedvező fekvéssel, készpénzfizetés mellett, megvételre kerestetik.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
 Telefon 12-85.

Legjobb tejfőtőző a **BALTIK**

BALTIK-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részesül mindenütt elismerésben, mert a legtekélyesebb és legmodernebb tejfőtőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenségnek eleje vététt és a géprészek sem romlásnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

Kérje árjegyzékünket, valamint a modern késziszeparátorokról írt bírálatunkat.

Baltik Separator Részvénytársaság
 magyarországi vezérképvisellete
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.
 Telefon 52-58. Telefon 52-58.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

„A Baltik”
RADIATOR
 készíti a legjobb és legtisztább vajat.
 Szenzációs találmány.
 (Lásd ismertetést a „Köztelek” 70-es számában.)

Hirdetések felvételnek a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Üllői-ut 25

CLIMAX benzin, világító-gáz és szivó-gázmotorok
 A világhírű

„ECLIPSE” nyersolajmotorok,

melyek hűtés, gyújtás és szelepek nélkül dolgoznak. Pénzügyőri ellenőrzés nincs. Robbanási veszély kizárva.

A világ legolcsóbb üzeme.
 Üzemköltség óra és lóerőnként 1¹/₂—2¹/₂ fillér. Lokomobilok benzin- és nyersolaj-üzemre.

Kizárólagos vezérképviselő Magyarország és társországaira:
SUGÁR LAJOS
 Budapest, V., Lipót-körút 17. szám.
 Költségvetések és árjegyzékek ingyen és bérmentve. Ügynökök alkalmaztatnak

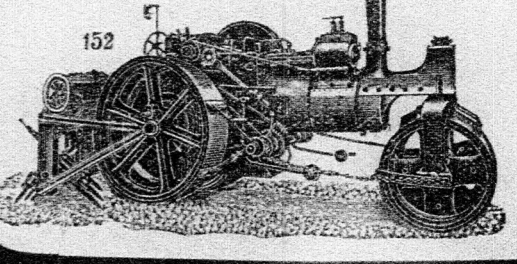
Boroszló Budapest Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
 Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Félre bánat, félre bú!

Ha nagy fájdalmakat is érez, ha gyenge és kimerült, ha elhagyta régi ereje és fiatalkori üdesége, ha rossz az étvágya és gyenge, rendetlen az emésztése, ha háta, feje fáj is gyakran, ha álmatlanságban szenved, ha ideges és könnyen felzúgatható és sok ezekhez hasonló, sőt elviselhetetlen baja is van — ne csüggedjen el. Van már ezeknek biztos gyógyítómódja. Alkalmazza csak a villamosságot!

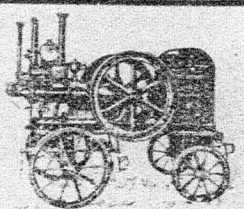

Még pedig a villamosságnak a tudomány által elismert leghatásosabb nemét az egyenletes galvánmot, melyet ideális módon állandóan fejleszt a szab. Elektro Vitalizer készülék. Az Elektro Vitalizer szabadalmazott testkészülék segítségével naponként a legkényelmesebb módon vezetjük a testbe az élető galvánáramot. Ezen száraz elemekből álló készüléknek kezelése oly egyszerű, hogy mindenki foglalkozásának megzavarása nélkül alkalmazhatja azt egészségének helyreállítására. Ne mulasszuk el az élet örömeit! A villamosság meglepő eredménnyel alkalmazható még a legkétségbeesettebb esetekben is és a legszebb reményekre jogosít fel bennünket.

Látogasson meg, ha lehet és ingyen fogjuk bemutatni gyógymódunkat.

Ezen lapra való hivatkozással készséggel elküldjük Önnek a „Modern Villamos Gyógymódról” szóló könyvecskénket díj- és portamentesen és hajlandók vagyunk Önnek elismert legjobb villamos gyógymódunkat bármikor bemutatni.

„Elektro Vitalizer” orvosi rend. intézet
Budapest, Károly-körút 2. felem. 46.

Ujdonság a motor-gyártás terén!

„Kosmos”

Benzin- és szivógáz-motorok a jelenkor legjobb gyártmányai mezőgazdasági, cséplési és ipari célokra.

Vezérképviselő:

Szabó Béla utóda
Budapest, V., Lipót-körút 17. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Ugyanitt kaphatók a híres „BIKAVIADAL” kaszák, jótállás mellett.

HAJÓJÁRATJEGYZÉK.

ADRIA m. kir. tengerhajózási részv.-társ.

Vezérigazgató: Hoffmann S. és V.

1907. jan. havában a következő gőzösök indulnak Fiuméből:

Honnan	H o v á	a gőzös neve	Kelet
Fiume	Liverpool	Broschia	1-10
„	London, Hull	Jago	1-10
„	Pernambuco, Maccio, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Paranagua, Buenos Ayres	Buda II.	10
„	New-York	Slavonia	12
„	Hamburg 1)	Bagdad	5-15
„	London	Szechenyi	5-15
„	Rouen	B. Kameny	5-15
„	Liverpool 1)	Andalusian	10-20
„	Lissabon, Bordeaux	Deák	10-20
„	Messina, Malta, Tunis, Algír, Oran, Tanger, Gibraltar	Tisza	10-20
„	Liverpool	Tyria	15-25
„	London, Hull	Urbino	15-25
„	Hamburg 1)	Venezia	15-25
„	New-York	Caronia	20
„	Liverpool 1)	Alexian	21-31
„	Antwerpen, Kopenhagen 1)	Matkovits	21-31
„	Rotterdam	Kálmán király	21-31
„	Glasgow	Nagy Lajos	21-31

1) Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő időközönként nem jelentették be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

H o n n a n	H o v á	a gőzös neve	Kelet
New-York	Fiume	Caronia	5
Liverpool 1)	„	Fabian	1-10
London, Hull	„	Murillo	1-10
Rotterdam	„	Szeged	1-10
Bordeaux	„	Kolozsvár	1-10
Santos, Rio de Janeiro, Trieste	„	Stefánia	1-10
Sleillen	„	Baross	1-10
Antwerpen	„	Háró Fejérváry	1-10
Hamburg 1)	„	Lusitania	5-15
Rotterdam	„	Arad	5-15
Gibraltar, Tanger, Algír, Malta, Messina, Catania, Tricist	„	Matkovits	5-15
Liverpool	„	Veria	5-15
New-York	„	Ultonia	17
Rouen	„	Tibor	10-20
London, Hull	„	Voltorno	10-20
Liverpool	„	Cyria	15-25
Bordeaux	„	Jókai	15-25
London	„	Báthory	15-25
Liverpool 1)	„	Bulgarian	21-31
Hamburg 1)	„	Pergamon	21-31
Rouen	„	Duna	21-31
Rotterdam	„	Széll Kálmán	21-31
Glasgow	„	Szent István	21-31
Buenos-Ayres	„	Balaton	21-31

Középtengeri szolgálat A) Fiume-Spanyolországi vonal: Fiuméből: Andrássy 4., Rákóczi 11., Kassa 18., Lederer Sándor 25., Valencióból: Lederer Sándor 5., Szent László 12., Andrássy 10., Rákóczi 26.

B) Fiume-marseille-i vonal: Fiuméből: Mátyás király 3., Adria 10., Zrínyi 17., Árpád 24., Mátyás király 31. — Marselléből: Zrínyi 5., Árpád 12., Mátyás király 19., Adria 26.

Bortermelők figyelmébe!

Préseletlen új borseprőért

minden mennyiségben, lehető legmagasabb árakat fizetők. Szíves ajánlatokat Schwarz Mór, Budapest, VIII. kerület, Illés-utca 4. sz. alá kérek.

KOCSI-GYÁRTÁS.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipar-terület védnöksége alatt álló

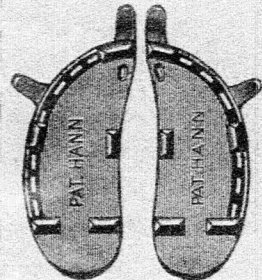

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

Budapest, VII., Kerepesi-ut 72. szán mindenemű hintőkocsik.

ÖKÖRPATKÓK czélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utólrhetetlen.

Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátsólovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek,

csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE a/d. GÖLSEN N. Ö. : RAINFELD

Aszokhordók minden mérethez czélgelzéssel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuro és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

BUDAPEST (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít hűvelőket, barmfűt, vadfűt, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉLY ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. •• Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ••• Mindenemű értékesítéssel ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

GAZDÁK,

kik egészséges, tajtisza és tartós szőlőtvetvényre akarnak szert tenni, rendeljék szőlőoltványukat

„Milleniumtelep”-ről Nagyösz, Torontál megye.

Magyar vagy német vagy szerb vagy román nyelvű műmellekkel el látott nagy íőárjegyzék ingyen és bérmentve.

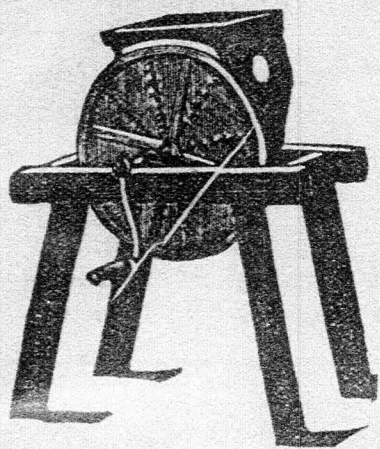
Elsőre...
Üzem...
H...
HAJÓS...
Budapes...
Telefo...
Kérjen re...
nincsenek...
Arje...
Zér...

Eredeti friz jerkékre és kosokra

1907. tavaszi és őszi
szállításra előjegyzést
elfogad:

5713/b

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

Répvágógép.

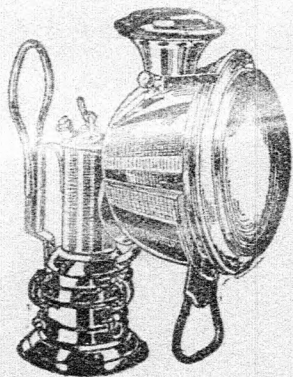
Az eddig ismert e nemű gépek legjobb,
legháladatosabb szerszámja. Óránként
egy 12 éves gyermek erejével 2500
kgr. répa vágható. Ára a Jász-Apáti
vaspálya állomásra feladva 50 korona.

Kapható:

Töröcsik Gáspár

tulajdonos, gépésznél,

Jász-Apátiban. 5776

Az összes kulturált emberekben szabadalmazott
„SZENT HUBERT” Acetilen

vadászlámpa.

Biztos vadászati siker sötét éjjel is
bármely vadra. Aki este vagy éjjel cserkeszül,
lesni akar, vegyen Szent Hubert Acetilen

vadászlámpát.

Egyedüli raktár:

Bárdi József

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 10. szám.
Király-utca mellett.

Prospektus ingyen és bérmentve

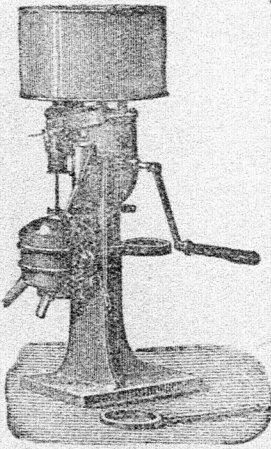
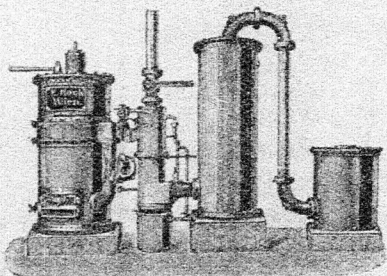
Elsőrendű, olcsó tüzelő-
anyaggal dolgozó **szívógáz-motorok**
Üzemköltség 1-1½ fill. óránként és lóerőnként.

Hock P. Erőművek és világítási
berendezések vállalata.

Magyarországi képviselő:

HAIÓS ÉS TÁRSA okl. mérnökök
motorvállalata:
Budapest, V. ker., Sziget-utca 9. sz.
Telefon 66-69. Interurban.

Kérjen referenciát! Elégedetlen vevőink
nincsenek! Legmesszebbmenő szavatosság!
Árjegyzéssel és költségvetéssel
= díjmentesen szolgálunk. =

Eredeti „MELOTTE” tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejfőzőgépét!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Leg-
élesebbelfőzőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan
és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint
125.000 darab van napi használatban az egész világon.
Óránkénti munkaképesség 125-500 liter kézihajtásra.

Magyarországi képviselő

GEITTNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 8.

Astra Separator

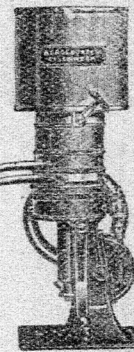
a legjobb tejfőző-gép, mely éles főzőse, jó
munkaképessége és egyszerű szerkezete folytán
felülmúlhatatlan. Kényelmesen kezelhető,
könnyű járásánál fogva egy gyermek is elhajt-
hatja. Szállítunk egész tejtelep és sajtgári
berendezéseket, hűtőkészülékeket.

☛ Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk. ☛

MEZŐGAZDASÁGI ÁRUHITELBANK
Budapest, V., Báthory-utca 5.

a Bergdorf Vasművek tejjgazdasági gépgyár
vezérképviseletébe és főraktára.

Mintaraktár: a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.

ELADUNK

I. osztályú gyökeres Riparia Portalis, Rupestris Monticola
és Solonis, valamint 5733

PIROS DELAWARE

simn vesszőt, fajtisztaságért való jóállás mellett. Árjajánlattal készségesen
szolgálunk.

Rendes és Komlós szőlőültvénytelep Székelyhid (Biharm.)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatot tesz.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálo- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricza-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Zéró hygienikus closet-watta legjobb Kapható mindenütt és 5700
Farkas L. Lajosnál, Budapest, VI., Rózsa-u. 46

97188—1906. szám.

Hirdetmény egyéves méncsikók vásárlására.

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erőscsontu, szabályos testalkatu, saját nevelésű, egyéves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a helynek és utolsó postának, a hol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a m. kir. földmivelésügyi ministeriumhoz benyújtandó egykoronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban, legkésőbb

1907. évi február hó 1-ig

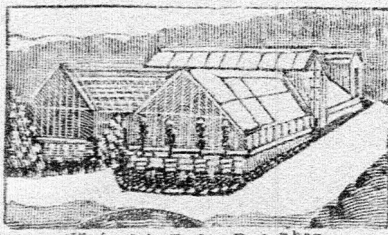
bejelenteni sziveskedjenek. Az ezen határidőn túl érkező bejelentések figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1906. évi december hó 14-én.

A m. kir. földmivelésügyi
minister.

Téli kertek, Pálmaházak, Növényházak. Amerikai és német kivitelben az általánosan ismert „Höntsch-rendszer” szerint.

Mindenféle rendszerű fűtések elsőrangú kivitelben.

Növényház Baden-Badenben.

Teljesen át gondolt szak-szerű tervezetek. Legnagyobb örmök és kőművesek.

Képe a képviselői látogatás. Díszes, illeszkedett katalógus díjmentesen.

Höntsch és Társa,

DREZDA-
NIEDERSEDLITZ 35.

A kontinens legnagyobb szakgyára növényházak, fűtési berendezések kivitelére és kertészeti eszközök gyártására. — 400 munkás.

Magyarországi képviselő: RUBIN MIKLÓS mérnök, Budapest, VIII., Eszterházy-utca 20. szám.

! Gőzekekészlet !

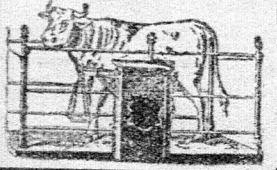
14 HP., majdnem új, 5 évig használatban, egy 20 HP. beszerzése miatt jutányosan eladó. Megkeresés **W. L. 1172.** jel alatt Mosse Rudolf, Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. kértnek.

ALMÁSI FERENCZ birtokvétel és eladási irodája

szakszerűen és legelőnyösebben bonyolítja a vételket és eladásokat, a miért is kértnek a földbirtokos urak bizalommal hozzá fordulni.

Budapest, X. ker., Állomás-utca 11. szám.

Friedmann Albert és Ödön

mérlegspeciálisok
Bpest, VI., Váci-körút 43.
Marhamérleg és minden fajta más mérleg elismert, kitűnő minőségben jutárvos árak mellett. 5503
Arjegyzék ingyen.

Mezőgazdaságtan

tanító-képzők, gazdasági ismétőiskolai tanítók és kispapok használatára. Irta: Szilárd Gyula, a gróf Esterházy-féle oszvári földművelésiskola tanára. Ára vászonkötésben 5 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Mindennemű ZSÁK és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a Fischer-féle zsák- és ponyvagyrában Budapest, Nádor-utca 31—33. szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is tartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyr az ország legjelentékenyebb uradalmának szállítója. Pontos szolid kiszolgálás. Ponyvaköcsönző intézet. Árjegyzék, minták kiváratra ingyen és bérmentve küldetik.

Sürgősen kerestetik

Sopron, Vas, Pozsony, Nyitra vagy Trencsén megyékben egy 2—4000 holdas prima birtok **szép nagy parkkal és kastélyival**, készpénzfizetés mellett, tavaszi átvételre.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.
Telefon 12—85.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság

kaposvári béruradalma

eladásra bocsát kiváló jó minőségű **tavaszi zöld borsó és tavaszi bükköny vetőmagot**, mely magvak takarmánytermelésre kiválóan alkalmasak;

ugyanitt **eladásra** kerülnek: kiváló szép és tenyésztési czélra kiválóított másfél éves, fehér, kondorszőrű, mangalicafajta **tenyészkánok**,

továbbá 3 db 3 éves, nehéz fajta, ardenni **tenyészmen.**

A magvakból mintákkal és minden egyéb bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a **Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság** béruradalmának Igazgatósága **Kaposvárott.**

Prima száraz tengerimoslék, foszforsavas takarmányosontmész 40—42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 8151

NEUBAUER ADOLF
gyári meghatalmazottjánál
GYÖR.

Házinyúltenyésztés és értékesítés.

Irta: Andrásovich Géza

2 korona 20 fillér előleges böküldése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Gazdák figyelmébe

50%
olcsóbb

m. kir. szab. 12321. 900. A. 905. miní bármely más világító anyag a

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbá küldemények 2 korona utánvét mellett. Kiváratra próapetus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab
Budapest, IX. ker.,
Kőraktár-utca 28

A nem-okleveles gazdatisztek „gyakorlati vizsgájához” a következő segédkönyvek szükségesek:

A) Növénytermesztési szempontból:

Általános és különleges növénytermesztés. Két kötet. Irta: Cserháti Sándor.

Első kötet: Általános növénytermesztés, (ennek különösen talajmivelési és trágyázási része fontos) új (második) kiadás 9—K.

II-ik kötet: Különleges növénytermesztés, új (második) kiadás 9—K.

Rét- és legelőmivelés. Irta: Szilassy Zoltán és Grabner Emil 10—K.

B) Az állattenyésztés szempontjából:

Állattenyésztés. Irta: Tormay Béla, vászonkötésben 7—K.

A borjú természetes és mesterséges táplálása. Irta: Balogh Sándor 5—K.

Takarmányozástan. Irta: Cselkó István, vászonkötésben 10—K.

Lótenyésztésre:

A ló és annak tenyésztése. Irta: Kovácsy és Monostori 12—K.

Szarvasmarhatenyésztésre:

Szarvasmarhatenyésztés. Irta: Tormay Béla. I., II. és III. rész. 3-ik kiadás 12—K.

Tejgazdaság. Irta: Sierbán és Koerfer, vászonkötésben 5—K.

A sertésenyésztésre:

A sertés és annak tenyésztése, hizlalása. Irta: Kovácsy Béla 4—80 K.

A juhászatra:

A juh és gyapjú ismerete. Irta: Rodiczky Jenő dr. 4—K.

C) A jóságkezelés és berendezéstan szempontjából.

Mezőgazdasági üzemtan. Két kötet. Irta: Hensch Árpád.

I-ső kötet: Jóságkezelés és berendezéstan.

II-ik kötet: Mezőgazdasági becsléstan és előszámítástan 8—K.

Minden segédkönyvek megrendelhetők a

„PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Őszi trágyázáshoz a
THOMAS-SALAKLISZT

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körút 3.
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin,
magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Budapesti Mészárosok Egyesülete
BERGER és TÁRSAI

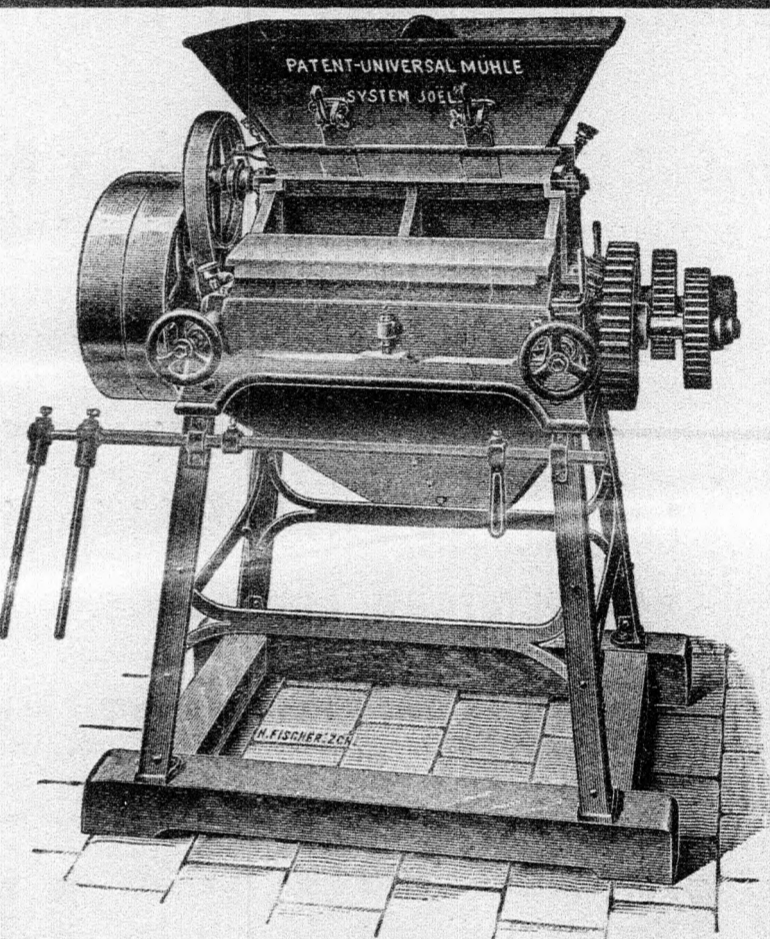
Budapest, IV. kerület, Váci-utca 54. sz.

Vesz közvetlen a gazdaközönségtől

**hízott ökröket, teheneket,
borjúkat és juhokat**

bármely időben és bármely mennyiségben a legmagasabb napi árakon készpénzfizetés és legcélrabb lebonnyítás mellett. 5761

Szíves felszólításra közvetlen keressük fel a gazdákat.

Szabad. új! új! **„JOEL”** rendszerű darálógép és gazdasági malom hengerekkel, pusztíthatatlan kéregöntvényű, készíti:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára
MOSONBAN

Főraktár: Budapest, Váci-körút 57/a.

Fióraktár: Temesvár, Gazdaudvar.

KARTELENKIVÜLI

összes

Műtrágyák

Legolcsóbb napi árban kaphatók a

MEZŐGAZDASÁGI ÁRUHITELBANK RÉSZV. TÁRS.

Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Sürgőnyozim: Erőtelefon.

Sürgőnyozim: Erőtelefon.

HAUPTNER-
féle állatorvosi műszerek és mindenféle mezőgazdasági cikkek, mint trokárók, gyomorcsövek, bika-orrkarikák és vezetőrudak, juh- és marhanyiró ollók és gépek, füljelzőfogók stb.
magyarországi vezérképviselője és főraktára
GEITNER és RAUSCH CÉGÉNél
BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 8. sz.

Nagyobb gazdaságok szíves figyelmébe!

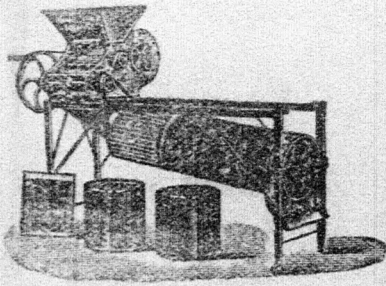
Birtokok becslését, üzentervek beosztását és rendbehozását, időnkénti felügyeletét, számadásainak felülvizsgálatát, tenyész- és hizlalni való jószágok bevásárlását stb. szerény díjazás mellett elvállalom.
— A gazdasági és irodalmi téren szerzett elméleti és 20 évi elsőrangú szaktekintélyek által elismert és többszörösen kitüntetett gyakorlatomat, érdeklődő uraknak — kiváló referenciákkal — készséggel igazolhatom.
Czím a kiadóhivatalban. 5860

Pohl György

Telefon 87—25. mérnök Telefon 87—25.

Különleges Gazdasági Építési Vállalat
Budapest, Szendy-utca 98/a. sz.

Elvállal (gyakorlati kivitelre:) mindennemű gazdasági és ipari építkezéseket. Különleges és tűzbiztos vasbeton-födém készitést nagy fesztávokra és nagy hordképességre. Födémek és falak szigetelését főképp istállók számára. Vízmeveik, víztornyok, rezervárok, kut- és mélyfurások és önitató berendezéseket. Beton-jászolok, istálló-burkolatok, valamint szellőzők és falburkolatok. Rabitz-szerkezetek. Csatornázások. Alagcsövezések, trágyatelepek és fennálló épületek, istállók átalakítását a legújabb igényeknek megfelelően igen kedvező feltételek mellett. — Tervek és költségvetések, prima referenciák.

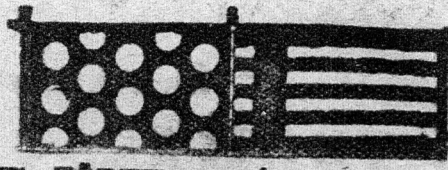

Stahel és Lenner

Zrieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona József-u. 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-
KET gabona és hávelyesek
tisztítására és osztályozására

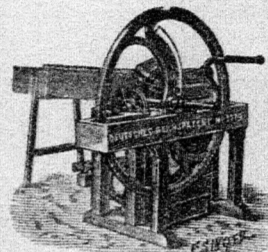
TÖREKROSTÁK és minden
fajta LEMÉZROSTA gőz-
cséplő-gépek számára.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

BUDAPEST, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy SACK RUDOLF világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók,

ajánlom közkezdé-
ségi egytetemes
és többvassú eké-
lmen kívül eik és
dombos talajra egy-
aránt kitűnően alkal-
mas sorba- és
szórva vetőgépeimet, legújabb szerkezetti
szalmakötél fonó-gépeimet,

szecs kavágó-, répavágó gépeimet
kézi-, járgány- és gőzhajtásra, — golyós- és hengeres csapágyakkal bíró
járgányaimat és takarmánypároló készülékeimet
s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.
Minderről kimerítő árjegyzék és készleges felvilágosítások

Az állattenyésztésnél és gazdaságban szükségelt gyógyárút

és vegyszereket,

különösen: gentian és kálmosgyökérpör, karbolsav, kehepor, kén-
virág, keserűs, csodasó, marhapor, patakenőcs, rézgálic, salicylsav, salicylsavas
natron, üdítőnedv, vasgálic, salétromsav, kénsav, sósav, bórsav, cersav,
borkősav, kén-aether, szalmiakszesz, kreolin, lysol, vaselin, kőtszereket stb.
jutányos árak és pontos kiszolgáltatás mellett ajánl:

Drogueria-kereskedés
Detsinyi Károly, a KIGYÓ-hoz Budapest, Fürdő-utca 10.
Arjegyzékkel kívánatra szolgálók. — Pontos címezést kérek.

Munkásközvetítők figyelmébe!

A jámi hitbizományi uradalomnak 1907. évi idényre

52 cséplőmunkásra

van szüksége. Ajánlatok Urad. Igazgatósághoz
intézendők, posta Jám.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó, a Csepel-szigeten fekvő Lakihegyi gazdaság (872¹/₂ kataszt. hold ki-
terjedésben, Szigetszentmiklós határában) 1907. október hó 1-től további

12 évre haszonbérbe adatik.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával
1907 évi február 1-jéig alulírt uradalmi fötítzséghez nyújtandók be, ahol
a bérletre vonatkozó föltételek is megtekinthetők.

Ráczke e, 1906. december hó 20-án.

A felséges uralkodó család alapítványa
ráczkevei uradalmának os. és kir. fötítzsége

Grassi, os. és kir. fötíztartó.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM, II. EM.
Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával... 1.953.240— kor.
Tartalékok 601.283-93 "

	Osszesen: 2.554.503-93 kor.
1901 évi felesleg	90.349— kor.
1902. " "	58.782-26 "
1903. " "	109.331-73 "
1904. " "	72.438-23 "
1905. " "	61.730-60 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember
életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az
1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt
tagok 40%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzlet feleslege köz-
gyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár
ellen biztosítottak 40%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben
a jégkár ellen biztosítottak 2—20%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az
1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosí-
tásukat 50% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetíté-
sével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen
szolgál.
Az igazgatóság.

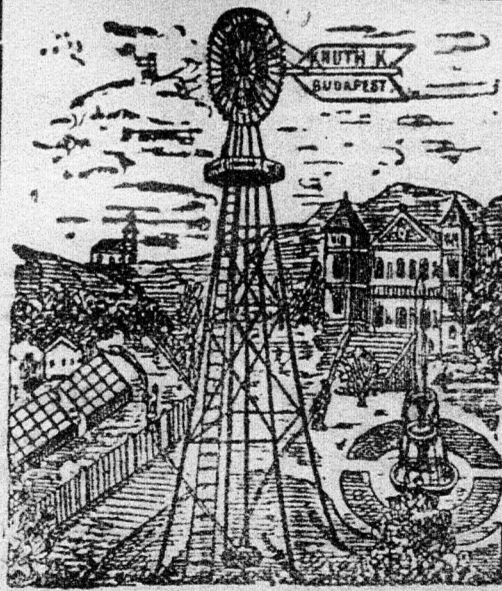
Magyar ipar!

Első Losonczi Mezőgazdasági Gépgyár

BASCH MIKSA, LOSONCZON.

AJÁNLIJA szabadalmazott „LOSONCZI DRILL” tolókeres
magbeboronálóval egyesített sorvetőgépeit,
melyekkel váltókeretek alkalmazása nélkül teljesen tökéletesen
lehet lóherét, repczét, buzát, rozst, zabot, árpát, répát vagy
tengerit vetni.

!! A kolozsvári erdélyrészi országos !!
gazdasági kiállításon I-ső díjjal
ARANYÉREMMELEL kitüntetve.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

BUDAPEST, VII.,
Garay-u. 6—8. sz.

Elvállal: Kőzponti-, víz-, lég- és
gőzfűtések, légszusz- és vízve-
zetékek, csatornázások, szellőz-
tetések, clozetek, szivattyúk,
vizseruművi emelőgépek stb., nem
különbben készítés-, olaj- és petróleum-
vállalatkéból nyert gázok értékesítését
széles körű készílékek létesítését, városok,
indóházak, nagyobb épületek és grárak
számára.

Tervek költségvetések, jövedelm
előirányzatok gyorsan készíttetnek.
— Legjobb minőségű —
kőanyag-csövek raktáron

ALFA-SZEPARATOR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA II. SZÁM.

Alfa-Laval Separatorok
(tejfőző gépek)

kézi- és erőhajtásra.

770 első díj.

Több mint 500.000 Alfa-Laval Separator az egész világon!

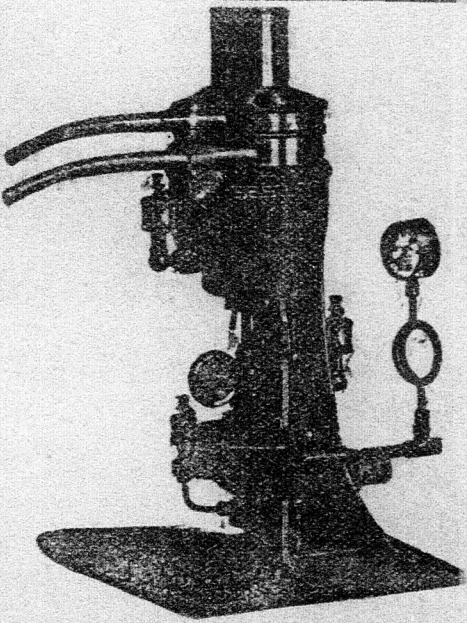
Az ALFA-SEPARATOR a legtekélyesebb főzőgép.

Tejszállító kannák,
Fejőedények,
Tejhűtők,
Előmelegítők és pasztörizáló készülékek,
Vajköpülő és vajgyártó gépek,A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése s ujjá alakítása.

Díjtalan tanácskozás minden tejgazdasági kérdésben!

Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve.

PÉNZ

Olcso törlesztéses- és váltókölsönökkel pénzintézeinknél gyorsan lebonyolítunk.

Nagyobb birtokot és erdőket keresünk sürgős megvételre.

Ügynökök díjaztatnak.

Válaszbélyeg.

Neuschlosz Testvérek

törvénszékileg bejegyzett cég

Budapest,

Andrássy-ut 15., I. em.

Telefon: 94-53. (Interurban.)

Szatmár,

Deák-tér 7. sz., I. em.

Telefon: 16. sz. (Interurban.)

Mindennemű gazdasági cikkek beszerzési forrása.

FISCHER M., Eger, Csehország

gépgyár és vasöntöde

Legolcsóbb, legjobb és legszolidabb forrás gazdasági gépek és mindennemű eszközök bevásárlására.

!! Árlapok és költségvetések ingyen !!

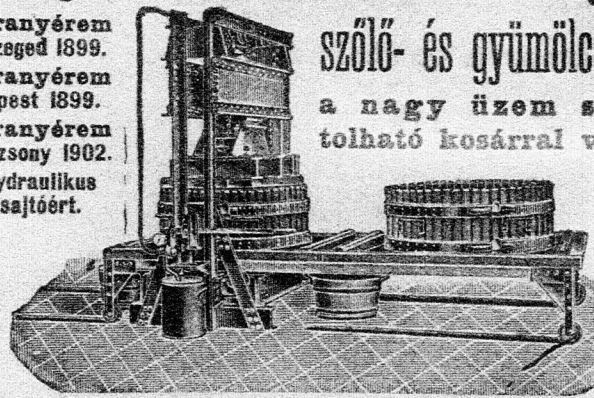
Vezérképviselő: PÁL FÜLÖP, Pozsony.

Védjegy.

Hydraulikus sajtókat Aranyérem Szeged 1899.
Aranyérem Bpest 1899.
Aranyérem Pozsony 1902.
hydraulikus sajtóért.

5312

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra

a nagy üzem számára, 2 kitalható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen tetemes számban üzembe helyeztetett.

Kezi hajtásra való sajtókat gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és Tsa, Bécs, II.különlegességi gyár gyümölcsléértékesítési gépekben.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejékorán kérotnak.**SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.**

Budapest, (Külső-Váci-ut)

Csáklya-utca 3. sz. alatt.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár. ■■■ Szpecial gépgyár.

Szeszgyárak berendezésére: Elvállalja mindenfajta szeszfőző, szeszfinomító, és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Mindennemű pálinkafőzőkészülékek, gyümölcs, törköly, borseprő stb. égetésére. Csefrező eljárás a SOMLÓ-féle szabadalom szerint, melylyel a legmagasabb szesznyeradék érhető el. (Kukoriczánál 38 liter %/o-ig.) ■■■ Tervekkel és költségvetésekkel készségesen szolgálunk.

Nemzetközi szeszértékesítő és erjesztő iparkiallítás. Bécs, 1904. Nagy állami érem. Legmagasabb kitüntetés.

MAGYAR ÁLTALANOS HITELBANK.

KÖZGYÜLÉSI MEGHIVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1907. évi január 29-én, kedden délelőtt 10 órakor, Budapesten, a bank helyiségében (V., Nádor-utca 12. szám) tartandó

rendkívüli közgyűlésre

meghívotnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság indítványa a részvénytőkének felemelése iránt.
2. Az igazgatóság indítványa a részvényesek elővételi jogának gyakorlására nézve a módoszatok megállapítása iránt. — Alapszabályok 9. cikke.
3. Az alapszabályok 7., 8., 9. és 11. cikkének módosítása.

A közgyűlésen minden részvényes husz darab letett részvény után egy szavazattal bír.

A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhívotnak, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határrnap előtt 14 nappal Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, Brassóban, Győrött, Kassán, Kecskeméten, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Szabadkán és Temesvárott az intézet főköjainál,

Bécsben a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, vagy S. M. v. Rothschild bankháznál, Berlinben a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél vagy S. Bleichröder bankháznál, vagy végül M/m. Frankfurtban a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél letétbe tegyék.

A részvények számrövidben összeállítva a benyújtó által sajátkezűleg aláírt jegyzék kíséretében nyújtandók be.

E jegyzék Budapesten és az intézet főköjainál két, Bécsben, Berlinben és M/m. Frankfurtban három példányban állítandó ki.

E jegyzék egy példánya a benyújtónak az átvétel elismerésével visszaadatik. A részvények csak ezen elismeréssel visszavisszaadhatók. A közgyűlésre belépti jegyül szolgáló igazolvány Budapesten közvetlenül a letétel alkalmával, az intézet főköjainál pedig, valamint Bécsben, Berlinben és M/m. Frankfurtban nyolcz nappal a közgyűlés előtt fog kiadatik.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajtja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s alá írni tartozik.

Budapest, 1906. évi december 29-én.

Az igazgatóság.

Magyar Motor Gyári Vállalat

KORANYI ÉS TARSA

Bpest, Aggteleki-u. 21. Aggteleki és Népszínház-u. sarok

Elismert legjobb **benzin-motoros cséplőkészletek** állandó legnagyobb raktára

Legmesszebbmenő garanciák. * Kódvező írtóval feltételek. * Árjegyzék ingyen és bérmentve. * 4158

Magyar királyi államvasutak. 214810/906. — C. III. a.

HIRDETMÉNY.

Mérsékelt árú menettéri jegyek életbe léptetése Csákovár és Lieblich állomásokról Temesvár-Józsefváros és Gyár-városra.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint 1907. évi január hó 1-től kezdve Csákovár és Lieblich állomásokról Temesvár-Józsefváros és Temesvár-Gyár-város állomásokra 2 napig érvényes II. és III. osztályú menettéri jegyek lépnék életbe 2:08, illetve 1:40 korona mérsékelt menettér.

Budapest, 1906. november 23.

Igazgatóság.

Kérjen ön bérmentve prospektust és mintát a legjobb stájer

uri és női lodenről

vadászok, erdőszek és turisták részére, ugyanint az összes divatszövetek, ur- és nőülények, felöltő, mint a legelősebbtől a legfinomabb minőségig az általános szolidnak elismert első- és legnagyobb loden-kivitelű cégétől

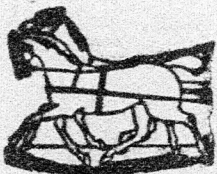
Vincenz Oblack

5677 os. és kir. udvari szállító, Grac, Murgasse No. 9/21.

Eladó a várpelotai uradalomban 200 q. tavaszi buza. A 16 korona; eladó azoknál 200 drb egy éves toklyó. Bővebb felvilágosítást az uradalmi Intézettség. 19

Eladó patakmalom. Varga György Kishegyesi föld-birtokos tulajdonát képező patakmalom szabadtéren eladó. Az eladási ára 70,000 kor. A patakmalom Hegyesen 8000 lakost számláló, békákai nyelvényben áll. A malom azon-felül fel van szerelve 20 ló-erejű (stabil) gőzerőre is. És a modern kor, a technika igényéhez képest mindennel, mely egy ilyen malomhoz szükséges, el van látva. A vízről elvezető voltánál fogva, a gőz eddig szemben nem is állt. A tiszta jövedelem meghaladja a 12,000 koronát, a mit az üzleti könyvek igazolnak. 28

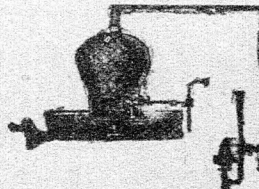
Eladó olasz szilvákakál és szilvák, nagyobb mennyiségben kapható Balogh Tiháner szentkiszmai gazdaságában (Brettyó-Ufalu) cölöb-nek mmeásja helyben 10kor., utóbbi 8 korona. Levelek eladóhoz ezimzendők. 29

SCHMIDT M.

szilgyártó, nyerges és bőrdandó Budapest, VIII. ker., Kerepesi-ut 25. sz., a Vas-utca sarkán.

Ajánlja saját gyártmányu kocsi- és lovagló szer-zsámit, utazó- és kézi-bőröndök, női kizításkák, pénz-, szivar- és cigla-retta-síb. tárczát. Árjegyzék ingyen.

Állandó raktár

PÁLINKAFOZO USTOKBEN

NAGY PÁL-nál Budapest, Váci-út 64.

Elpusztíthatatlan minőségű juta-, len- és kender-zsákok, legtisztább magyar len-ből készült vízhatlan vitorlavászon és juta kassal, gép- és sze-kértakaró

ponyvák bármily nagyságban gyári áron,

kölcsonzsákok minden czélra,

kölcsonponyvák vasuti kocsi, szekér, behordási, rostaal és repceponyvák és asz-tagtakaróhoz legmérsé-keltebb kölcsonj el-le-nében; kölcson és vé-telre, vízmentes eső-köpenyek

Hungária kétszer sodrott favé-ges kézi

kévekötelek. 130, 140 és 150 cm. hosszban. Minden anyag töltésre alkalmas egy-szer használt zsá-kek vétele és el-adása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyvanagyrak-tár és kölcson-intézetében Budapest, V., Arany János-utca 10. Sürgényozim Nagel, Budapest. Vidéki telefon: 35-82.

Vörösherezag arankamen-tes, Balta-czim pimpinella mentes, idei termés, nagyobb mennyiség-ekben eladó. Hulli uradalom, u. p. Ohsj, Barsamegye. Vasuti állomása Zsitvaiföldemes. 4389

Nagy mntniki gazdaság u. p. Zengassán Krasod-Sedény m. eladandó nagyobb mennyiség 3, 2, 1 éves szilva-pálinta 13 tokos remek íttal, art tulajdonos közli, to-vábbá hegyi tavaszi buza 18 korona mm.-ként, saját ter-mesztése. 4410

Eladó Merkl-féle szeszgyári burgonya nagyobb mennyiségben. Vetsőmagnak is alkalmas. Rudnasy Béla gazdasága Alcs-Zeember, u. p. Mt. Hont megye. Vasuti állomás Léva. 4408

Napraforgó- 18kmg- és repcefogácsa legjobb minőségben, bármely időben legújában be-aszorsható: Kladn Perancz és fia cégéni Budapest, Andrássy-ut 64. 4435

- Gépolajat
- Gépkenőcsöt
- Kocsi-kenőcsöt
- Vasellnt
- Petróleumot
- Kékkövet
- Zsákot, ponyvát
- Zsákplombát
- Disznószirt, szalonát
- és egyéb gazdasági szükségelt cikket
- megbízható jó mi-nőségben és leg-jutányosabb árban ajánli:
- KRAMER LIPÓT** nagykereskedő BUDAPEST, V., Kálmán-utca 3.
- Sürgényozim: "Ceres" Budapest.
- TELEFON: 38-11.
- Arjegyzékkel és részletes kiöl ajánlattal díjtalanul szolgálók.

Világhírű szabdalom 18 államban

Stádel-Torkos

földmérő-taliga

kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Megfigyelések a meszetala-izok s a me-szetalajokra alkalmas ameri-kan szőlőfajtákról. Írták: Szilgyi és Tróitz, 3 korona 20 fillér előleges beiktásos el-le-nében bérmentve küldi a "Patria" r. t. gazdasági szak-könyvkereskedése Budapest, IX., Üllöi-ut 25.

Fiedler János

lenfonogyára

Komárom.

vesz

nyers lenkórót

szál-nyeréshez, va-lamint kaszált és géppel csépl

lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernaui)

oroszlennmagot.

A MASTIN

doktor Trnkóczy krajnai hizlaló- és védőszere. Kapható minden kereskedőnél. Legmagasabb kitüntetésekert nyert. — Ezer és ezer előrelátó gazda adja minden ha-szonállatnak és közönl-velekekben másoknak is ajánlják.

5 doboz posta utján 2 K. 70 fill.

TRNKÓCZY

gyógyszertára, Lalbach.

Mezőgazdasági problémák A mezőgazdasági érdekképv-ség kérdésehez. Írtá: Faur Ödön. 2 kor. 20 fill. előleg-vektőldele ellenében bérmentve küldi a "Patria" r. t. gasda-sági szakkönyvkereskedése. Budapest, IX., Üllöi-ut 25.

Vétel

Keresak megvételre birtokol-500 holdig; kellő gazdasági épületek, urak, gyü-mölösök, park, helységhez köze-lehetőleg műút mellett, legelő, kaszáló és körtübeltől 50 hold-erővel egy tagban, jó vad-észtatis. Ügynökök kizárva. Zsótiér Zoltán Ö-beese. 43 1

Lenmago!

minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett vásárol 1507

Krausz Hugó

terménykivitelű üzlete Budapest, V. Szabadság-tér 6

Aranka-

mentes

lóhere- és lu-czernamagért

a napi árjegyzéknekél

jóval maga-

sabb árakat

5639 fizet

HALDEK

magnagykereskedése

Budapest,

VII., Károly-kö. ut 9.

Bérlet

Somogy megye termékeny vi-déken egy 1902 magyar holdse, nagyobb részben szántóföldekből és ré-tekkel álló háztalig keselt ur-sági birtok, felszereléssel és szét-vetésével 10-12 évre bérbeadó. Birtok vasút és út mellett fekszik. Czim a kiadó-hivatalban. 30

4000 kataszteri holdas

uradalom róna termék ny-vidéken adóval együtt 40.00 forint évi bérert dírekt li-adó. Csak komoly reflek-tánsnak közelebbit Öster-reicher Bernátnál. Nagykanizsán. 4434

Milyenek a Haldek-féle répamagvak?

Tekintetes Gyöngyös, 1906 decz. 20.

Haldek Ignác urnak

Budapest.

A répamaggal, amiket mindkét tanáramra rendeltem, igen meg voltunk minden tekintetben elégedve úgy faj, mint csiraképeségre nézve.

Igaz, hogy az őszi esőzés kedvezett neki, de mégis bámulták a környéken a mennyiséget. 28 holdból $\frac{2}{3}$ -rész maradt a gazdaságban (harmadában van a munkásoknak kiadva), a mi 2 öl szélességgel 130 öl hosszúságu sirokat adott, t. i. az összes sirok hosszúsága egybevéve, 130 ölet tesz ki, azaz harmadossal meg volt a 200 öl. Nagyságban pedig 10-12 kilós példányok nem a ritkaságok közé tartoztak.

Kiváló tisztelettel

Borhy László örökösei helyett
Mandics Károly.

CZEREDI URADALOM
gazdasági és gazdasági
ügyekért

Czere, 1906 decz. 19.

Tekintetes

Haldek Ignác urnak

Budapest.

F. hó 13-án kelt b. soraira van szerencsénk értesíteni, hogy az idej répamag szállításával meg voltunk elégedve és kijelentjük, hogy szükségletünket továbbra is b. cégétől fogjuk beszerezni.

Kiváló tisztelettel

Czeredi Uradalom

KAUFMANN LIPÓT
Csenger

Csenger, 1906 decz. 22.

Tekintetes

Haldek Ignác magkereskedő urnak

Budapest.

A folyó évben Öntől vett répamag kitünően bevált úgy a mennyiségre, mint minőségre nézve.

Különböen ugyanezt állithatom a múlt évben Diener Hermann utján Öntől vett répamagra is.

Együttal kérem részemre január hó végén egy fél mmázsa oberndorfi répamagot küldeni.

Kiváló tisztelettel

Kaufmann Lipót.

Hosszu-Macskás, 1906 decz. 18.

Tekintetes Haldek Ignác urnak

Budapest.

F. hó 13-án kelt b. soraira válaszólag van szerencsém értesíteni, hogy az idej répamag szállítása teljesen kifogástalan volt.

Kiváló tisztelettel
Egyedi Albert.

A Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületének Áruosztálya. Temesvár, 1906 decz. 17.

T. cz. Haldek magnagykereskedése

Budapest.

Folyó hó 14-én kelt b. levelünk birtokában értesítjük, miszerint az Önök által szállított répamagokkal teljesen meg voltunk elégedve.

Kiváló tisztelettel

Délvidéki Földmivelők
Gazdasági Egyesülete.

Kun-Taplóca, 1906 decz. 24.

Tekintetes Haldek Ignác ur

magkereskedése Budapest.

Ezennel értesitem önt, hogy a folyó évben részemre szállított takarmányrúpamagokkal és pedig úgy a vörös Mammut, mint sárga oberndorfival teljesen meg voltam elégedve.

Kiváló tisztelettel

Hevessy Elemér.

Domony, 1906 decz. 28.

Tekintetes

Haldek Ignác urnak

Budapest.

B. soraira vonatkozólag van szerencsém hozni, mely szerint az Ön magkereskedéséből már két év óta szállított répa, lóhere, luczerna, köles, búkköny stb. magokkal minden tekintetben meg vagyok elégedve.

Kiváló tisztelettel

Zámbó János.

Gyanta, 1906 decz. 22.

Tekintetes Haldek Ignác urnak

Budapest.

Értesitem, hogy az idej répamagvak a legnagyobb megelégedésemet nyerték meg s annak idején ismét tisztelem megrendelésemet.

Kiváló tisztelettel
Kohn Jakab.

Abony, 1906 decz. 15.

Tekintetes Haldek Ignác urnak

Budapest.

Folyó évi Öntől hozott oberndorfi répamaggal meg voltam elégedve, hogy én bár késősen vettem, elég sűrűn és gyorsan kikelt.

Kiváló tisztelettel

Kopeczki Lipót.

BLAU BÉLA
Tornyó-Mesterberki
bér gazdasága.

Bicske, 1906 decz. 21.

Tekintetes

Haldek Ignác urnak

Budapest.

B. levelére válaszolva értesitem, hogy az idén az Ön által szállított répamaggal igen meg voltam elégedve.

Kiváló tisztelettel

Blau Béla

Haldek magnagykereskedése

JÓZSEF FŐHERCZEG Ő CS. ÉS KIR. FENSÉGE UDV. SZALLITÓJA

Budapest, VII., Károly-körut 9.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtükétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST-KELENFÖLD**
a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

A Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság Szegeden
ajánl legjobb minőségű

== manila kévekötfonalat aratógépekhez, ==
melyből a folyó évben is a legnagyobb uradalmaknak nagy mennyisé-
geket szállított

métermázsánként 125 kor. árban

bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva.

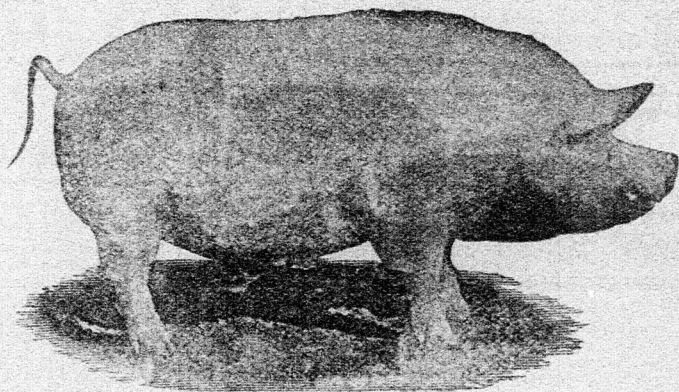
Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált

== **gőzeke sodronykötelet** ==
legjobb angol aczélsodronyból.

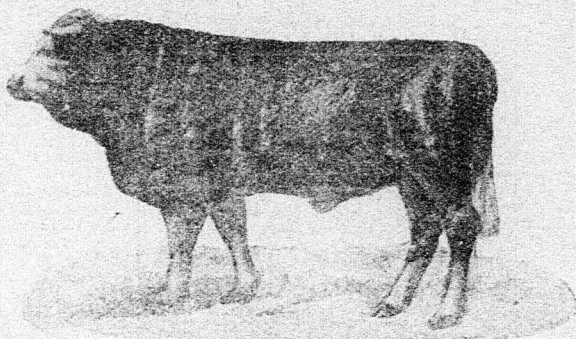
Gazdaközönség figyelmébe

Ajánlom mint **erdélyi alkass** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlások
eszközülni **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyszint
1-2 éves ökrökben és mindenféle sulyú sovány **sertésekbe**
mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogó
ugy vásárokról, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetít-
hetem. 5018 Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélcím: **VERMES LIPÓT, Kolozsvár.**

Nagy fehér nemesített Yorkshire fajsertés
törzstenyészetem ajánlja állandó készletét elsőrendű fiatal
tenyészkoczákat és kanoknak, idősebb állatokra előjegyzések
szükségekre, ugyszintén állandóan kapható hizlatásra alkalmas
fiatal malacok.

Továbbá **berni törzstenyészetemből** állandó készlet
van fiatal hágozóképes berni fajbikákból. — A tenyészetek
országos törzskönyvelve vannak és az eddig látogatott kiál-
lításon I. díjat nyertek. A tenyészet megtekintése szívesen
engedélyeztetik.

Eckstein Fülöp, Lugos-bolduri gazdaság.

Mesterséges keltetés.

Utmutatás csibekeltető gé-
pek kezeléséhez, 16 ábrával.

Írta: Kövy József

1 K. 30 f. előleges beküldése
ellenében bérmentve küldi
a "Patria" r.-i. IX. Köztelek.

Préselt buzaszalmát

és **zabszalmát** szállít vagononként jó
minőségben és olcsón: **Ehrenreich Béla**
Bajmokon (Bácska).

Fennáll 1873 óta.

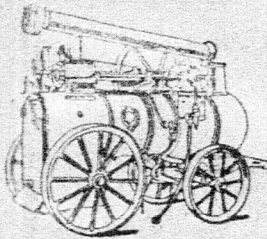
**Közraktárt
Malmot
Istállót**

legolcsóbban

Tűzbiztos
és örökké tartó
építsünk.

Rella N. és unokaöccse
BUDAPEST, VIII., Sándor-tér 3.

üveggel bélelt vasbetó-
szementhordók és tartá-
nyok, vasbeton
pinczék.

SZÜCS ÖDÖN Budapest, VI., Nagymező-u. 66.

Robey-gyártmányu angol **gőzgépek, cséplő-**

szekrények, motorok,

„KINCSEM“ vetőgépek gyári raktára

